

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2003-2004

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2003-2004**

ΑΘΗΝΑ 2003

Επιμέλεια κειμένου: Θεοδώρα Θεοδοσοπούλου, Νατάσα Φιλίππου
Τεχνική επιμέλεια κειμένου: Θεοδώρα Θεοδοσοπούλου, Νατάσα Φιλίππου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αντικείμενο και διάρθρωση του Τμήματος	σελ. 7
1.1. Σύντομο ιστορικό	σελ. 7
1.2. Το αντικείμενο του Τμήματος	σελ. 7
1.3. Δομή και λειτουργία του Τμήματος	σελ. 8
2. Οργάνωση των σπουδών	σελ. 9
2.1. Δομή	σελ. 9
2.2. Κορμός και κύκλοι σπουδών	σελ. 9
2.3. Πρακτική άσκηση	σελ. 10
2.4. Οι εξετάσεις	σελ. 10
2.5. Υπολογισμός του βαθμού στο πτυχίο	σελ. 11
2.6. Συγγράμματα	σελ. 13
2.7. Ξένες γλώσσες	σελ. 13
2.8. Βιβλιοθήκες	σελ. 14
3. Εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό	σελ. 16
4. Πρόγραμμα σπουδών	σελ. 24
4.1. Πρόγραμμα μαθημάτων κορμού	σελ. 24
4.2. Πρόγραμμα υποχρεωτικών μαθημάτων κύκλων σπουδών...	σελ. 26
4.3. Πρόγραμμα μαθημάτων επιλογής κύκλων σπουδών	σελ. 29
5. Αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Το περιεχόμενο των μαθημάτων	σελ. 34
5.1. Μαθήματα κορμού	σελ. 34
5.2. Υποχρεωτικά μαθήματα κύκλων σπουδών	σελ. 46
5.2.1. Α΄ Κύκλος: Πολιτική Ανάλυση	σελ. 46
5.2.2. Γ΄ Κύκλος: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές	σελ. 55
5.2.3. Δ΄ Κύκλος: Διοικητική Επιστήμη	σελ. 63
5.3. Μαθήματα επιλογής κύκλων σπουδών	σελ. 72
6. Φοιτητική μέριμνα	σελ. 107
6.1. Γενικά	σελ. 107
6.2. Γραφείο διασύνδεσης	σελ. 107
6.3. Φοιτητικός σύλλογος	σελ. 109
6.4. Άθληση	σελ. 109
7. Το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του έτους 2002-2003	σελ. 110

8. Διεθνείς εκπαιδευτικές δραστηριότητες	σελ. 111
9. Μεταπτυχιακές σπουδές	σελ. 112
9.1. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)	σελ. 112
9.1.1. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία	σελ. 112
9.1.2. Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές	σελ. 119
9.1.3. Κράτος και Δημόσια Πολιτική	σελ. 127
9.1.4. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης.....	σελ. 131
9.2. Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής	σελ. 135
10. Μέλη επιστημονικού και διδακτικού προσωπικού	σελ. 136

1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1.1. Σύντομο ιστορικό

Το Τμήμα Πολιτικής επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης είναι το νεότερο από τα τρία τμήματα της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Όπως υποδηλώνει ο τίτλος της Σχολής, τα άλλα Τμήματά της είναι το Τμήμα Νομικής και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.

Η ανεξάρτητη λειτουργία του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης άρχισε το 1982, με την εφαρμογή του Νόμου 1268/1982 (ΕΤΚ Α', φ. 87/16.7.1982). Ως τότε είχε λειτουργήσει για πολλά χρόνια με διάφορες μορφές, χωρίς διοικητική αυτοτέλεια, ως μέρος της Νομικής Σχολής. Αρχικά λειτούργησε ως Τμήμα Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, ως χωριστή "κατεύθυνση" (όπως θα λέγαμε σήμερα) στο τελευταίο έτος σπουδών. Αργότερα, απέκτησε πιο αυτόνομη υπόσταση, πάντοτε στο πλαίσιο της Νομικής Σχολής, ως Τμήμα Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών.

1.2. Το αντικείμενο του Τμήματος

Το Τμήμα έχει ως αποστολή την καλλιέργεια της Πολιτικής Επιστήμης σε τρεις βασικές διαστάσεις της: την Πολιτική Ανάλυση, τις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές και τη Διοικητική Επιστήμη. Το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος επιδιώκει την κατάρτιση των φοιτητών στις θεμελιώδεις έννοιες, τις βασικές μεθόδους και τους προβληματισμούς της συστηματικής ανάλυσης των πολιτικών, πολιτειακών και διεθνών φαινομένων.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία του Τμήματος εκφράζεται από την οικοδόμηση του προγράμματος σπουδών σε δύο διαδοχικές φάσεις, που διαρκούν τέσσερα εξάμηνα η καθεμία. Κατά πρώτο λόγο, οι φοιτητές παρακολουθούν ένα ενιαίο πρόγραμμα που τοποθετεί την Πολιτική Επιστήμη, στις βασικές παραμέτρους της, στο γενικότερο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών, ενώ παράλληλα προσδίδει μια ευρύτερη εποπτεία των επιμέρους κλάδων που συνθέτουν το περιεχόμενό της. Σ' αυτήν τη βάση οικοδομούνται οι Κύκλοι Σπουδών που αποσκοπούν στην εξοικείωση των φοιτητών με έναν από τους κύριους χώρους της ερευνητικής και επαγγελματικής εξειδίκευσης του Τμήματος.

Το Τμήμα αποσκοπεί λοιπόν στην παροχή τόσο γενικής παιδείας όσο και, στο μέτρο του δυνατού, επιστημονικής εξειδίκευσης, προετοιμάζοντας τους φοιτητές και για μεταπτυχιακές σπουδές. Με τον τρόπο αυτό ανοίγει ο δρόμος για την επαγγελματική απασχόληση των αποφοίτων σε περιοχές, όπως η πολιτική ανάλυση, η πολιτική θεωρία, οι διεθνείς σχέσεις, η ελληνική και διεθνής (ιδιαίτερα κοινοτική) διπλωματία, η δημόσια διοίκηση και η τοπική αυτοδιοίκηση σε εθνικούς και διεθνείς, ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, επιχειρήσεις κ.λπ.

1.3. Δομή και λειτουργία του Τμήματος

Με στόχο τον καλύτερο συντονισμό της εκπαιδευτικής και ερευνητικής λειτουργίας, το Τμήμα είναι οργανωμένο σε Τομείς που αντιστοιχούν σε επιμέρους γνωστικά πεδία και στους οποίους είναι καταναμεμημένο το διδακτικό του προσωπικό. Ο Διευθυντής του κάθε Τομέα εκλέγεται από τα μέλη του. Οι Τομείς του Τμήματος είναι σήμερα τέσσερις:

- (1) Τομέας Πολιτικής Επιστήμης
- (2) Τομέας Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας
- (3) Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
- (4) Τομέας Διοικητικής Επιστήμης

Το ανώτατο όργανο του Τμήματος είναι η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.), που αποτελείται από όλα τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) καθώς επίσης και από εκπροσώπους των άλλων κατηγοριών επιστημονικού προσωπικού και των φοιτητών. Όταν ο αριθμός των μελών ΔΕΠ υπερβεί τους σαράντα, στη Γ.Σ. μετέχουν τριάντα εκπρόσωποι του ΔΕΠ που εκλέγονται με τις διαδικασίες που ορίζει ο νόμος. Στη Γ.Σ. προεδρεύει ο Πρόεδρος του Τμήματος, ο οποίος εκλέγεται, μαζί με τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, κάθε δύο χρόνια. Οι αρμοδιότητες της Γ.Σ. προβλέπονται λεπτομερώς από τη σχετική νομοθεσία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) είναι το δεύτερο κύριο όργανο του Τμήματος. Αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τον Αναπληρωτή Πρόεδρο, τους Διευθυντές των Τομέων, δύο εκπροσώπους των φοιτητών και τον εκπρόσωπο των Ειδικών Μεταπτυχιακών Υποτρόφων και των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Το Δ.Σ. έχει σημαντικές αρμοδιότητες ως προς την όλη λειτουργία του Τμήματος, αλλά και ως προς τις ατομικές υποθέσεις των φοιτητών.

Στην αποκεντρωμένη και συλλογική λειτουργία του Τμήματος αποσκοπούν οι εξής Επιτροπές που υποστηρίζουν το έργο της Συνέλευσης, του Προέδρου και των Τομέων:

- α) Προγράμματος Σπουδών
- β) Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών
- γ) Φοιτητικών Υποθέσεων, Μέριμνας και Υποτροφιών
- δ) Βιβλιοθήκης
- ε) Οικονομικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης
- στ) Ερευνών, Διεθνών Επιστημονικών Σχέσεων και Συνεργασίας, Ευρωπαϊκών και άλλων Προγραμμάτων
- ζ) Δημοσιότητας, Εκδηλώσεων και Δημοσιεύσεων
- η) Κτιρίων και Υλικοτεχνικής Υποδομής.

Στη λειτουργία του Τμήματος σημαντική θέση έχει η Γραμματεία, που αποτελείται από στελέχη διοικητικού προσωπικού του Πανεπιστημίου μας.

2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1. Δομή

Η φοίτηση στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης διαρθρώνεται σε οκτώ εκπαιδευτικά εξάμηνα, που το καθένα τους διαρκεί τουλάχιστον δεκατρείς εβδομάδες. Οι σπουδές στο Τμήμα διαιρούνται σε "κορμό" και σε "κύκλους σπουδών". Ο κορμός καλύπτει τα πρώτα τέσσερα εξάμηνα, όπου τα διδασκόμενα μαθήματα είναι κοινά για όλους τους φοιτητές. Κατά τα τέσσερα τελευταία εξάμηνα, οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν τον "κύκλο σπουδών" τους, δηλαδή το επιστημονικό πεδίο της προτίμησής τους. Η διαίρεση αυτή, το περιεχόμενο της οποίας διευκρινίζεται πιο κάτω, βασίζεται στην αντίληψη ότι στα μαθήματα κορμού και στα μαθήματα των κύκλων σπουδών αντιστοιχούν διαφορετικές επιστημονικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις και μέθοδοι.

Σε κάθε εξάμηνο διδάσκονται κατά κανόνα πέντε μαθήματα, καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε ορισμένο αριθμό διδακτικών μονάδων, ανάλογο συνήθως με τον αριθμό ωρών εβδομαδιαίας διδασκαλίας. Το εκπαιδευτικό έργο αρχίζει το Σεπτέμβριο και τελειώνει τον Ιούνιο κάθε ακαδημαϊκού έτους, περιλαμβάνοντας και τις εξεταστικές περιόδους του Σεπτεμβρίου, του Φεβρουαρίου και του Ιουνίου.

2.2. Κορμός και κύκλοι σπουδών

Τα μαθήματα κορμού έχουν ως σκοπό να προσφέρουν τα βασικά μεθοδολογικά εργαλεία, τις γνώσεις και το πλαίσιο αναφοράς της Πολιτικής Επιστήμης και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα, καθώς και μια εισαγωγή στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου. Τα μαθήματα αντιστοιχούν προς τέσσερις διδακτικές μονάδες το καθένα. Επειδή τα μαθήματα είναι κοινά και ο αριθμός των φοιτητών που τα παρακολουθούν αρκετά μεγάλος, καταβάλλεται, στο μέτρο του δυνατού, προσπάθεια κατάτμησης των ακροατηρίων, με παράλληλη διδασκαλία από περισσότερους διδάσκοντες.

Η περαιτέρω εμβάθυνση και, ως ένα βαθμό, εξειδίκευση γίνεται στα τελευταία τέσσερα εξάμηνα των σπουδών, κατά τη διάρκεια των οποίων οι φοιτητές επιλέγουν το επιστημονικό πεδίο της προτίμησής τους. Οι ειδικεύσεις αυτές δεν αναγράφονται στον τίτλο σπουδών των αποφοίτων, φαίνονται όμως από τα μαθήματα που έχει επιλέξει κάθε φοιτητής. Ταυτόχρονα το Τμήμα χορηγεί ειδική βεβαίωση στην οποία προσδιορίζεται η ειδίκευση. Οι σπουδές στο Τμήμα περιλαμβάνουν σήμερα τρεις Κύκλους Σπουδών:

- Α' Κύκλος Σπουδών Πολιτικής Ανάλυσης
- Γ' Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
- Δ' Κύκλος Σπουδών Διοικητικής Επιστήμης

Στο πρόσφατο παρελθόν υπήρχε και Β' Κύκλος Σπουδών, Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης, ο οποίος όμως καταργήθηκε μετά την ίδρυση Τμήματος Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στο Πανεπιστήμιό μας.

Στα τελευταία αυτά τέσσερα εξάμηνα, οι σπουδές κατά Κύκλο Σπουδών περιλαμβάνουν μαθήματα υποχρεωτικά και μαθήματα επιλογής. Τα πρώτα καλύπτουν βασικά γνωστικά αντικείμενα του Κύκλου Σπουδών, ενώ τα δεύτερα τα συμπληρώνουν ή τα προεκτείνουν.

Ειδικότερα, οι φοιτητές και φοιτήτριες κάθε Κύκλου Σπουδών παρακολουθούν κάθε εξάμηνο τρία (3) υποχρεωτικά μαθήματα, στο καθένα από τα οποία αντιστοιχούν τρεις (3) διδακτικές μονάδες, και δύο (2) μαθήματα επιλογής, από δύο (2) διδακτικές μονάδες το καθένα.

Από τα οκτώ (8) συνολικά μαθήματα επιλογής που παρακολουθούν κατά τα τέσσερα τελευταία εξάμηνα, οι φοιτητές και φοιτήτριες οφείλουν να επιλέξουν τουλάχιστον τέσσερα (4) μαθήματα που ανήκουν στον Κύκλο Σπουδών που έχουν αποφασίσει ν' ακολουθήσουν. Τα άλλα τέσσερα μπορούν να τα επιλέξουν ελεύθερα από τα μαθήματα επιλογής που προσφέρονται στο πλαίσιο τόσο αυτού του Κύκλου όσο και των λοιπών Κύκλων Σπουδών.

Οι φοιτητές του Ε' εξαμήνου πρέπει να δηλώσουν ως την 30ή Οκτωβρίου τον Κύκλο Σπουδών και τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου που επιλέγουν. Όσοι δεν δηλώσουν έγκαιρα την προτίμησή τους, κατανέμονται στους Κύκλους Σπουδών και στα μαθήματα επιλογής, στην ίδια αναλογία με τους δηλώσαντες.

2.3. Πρακτική άσκηση

Το Τμήμα προωθεί στα πλαίσια των δυνατοτήτων του την πρακτική άσκηση των φοιτητών και φοιτητριών του.

Τα τελευταία χρόνια οργανώθηκαν προγράμματα πρακτικής άσκησης των φοιτητών και φοιτητριών μας στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, όπως επίσης και σε ερευνητικά ιδρύματα της χώρας μας.

Με τη συμμετοχή του τμήματος μας στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Κατάρτισης ελπίζεται ότι θα διερευνηθεί το φάσμα των παρεχομένων ευκαιριών για ευρύτερη συμμετοχή των φοιτητών μας σε προγράμματα του Δεύτερου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης που αφορούν την πρακτική άσκηση των φοιτητών μας σε θέματα συναφή με τις παραπάνω δραστηριότητες.

2.4. Οι εξετάσεις

Οι εξετάσεις γίνονται στο τέλος κάθε εξαμήνου (τον Ιανουάριο - Φεβρουάριο και τον Ιούνιο) και το Σεπτέμβριο. Στις εξεταστικές περιόδους, στο τέλος του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου, εξετάζονται τα μαθήματα που διδάχθηκαν κατά

τη διάρκειά του. Κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου εξετάζονται όλα τα μαθήματα, ανεξάρτητα από το εξάμηνο στο οποίο διδάχθηκαν.

Οι εξετάσεις είναι γραπτές ή και προφορικές κατά την κρίση του διδάσκοντος. Επίσης μπορεί να στηρίζονται σε ειδικά θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις. Σε περίπτωση αποτυχίας (ή μη συμμετοχής στις εξετάσεις) τον Ιανουάριο - Φεβρουάριο και τον Ιούνιο, ο φοιτητής μπορεί να εξετασθεί πάλι το Σεπτέμβριο. Αν αποτύχει και τότε, είναι υποχρεωμένος να επαναλάβει το μάθημα την επόμενη φορά που θα διδαχθεί. Ειδικά για τα μαθήματα επιλογής, ο φοιτητής που απέτυχε στις εξετάσεις έχει το δικαίωμα ή να επαναλάβει το μάθημα ή να το αντικαταστήσει με άλλο μάθημα επιλογής που προσφέρεται στο ίδιο εξάμηνο.

Κάθε φοιτητής μπορεί να επαναλάβει σε κάθε εξάμηνο έως τρία μαθήματα επιπλέον των μαθημάτων του εξαμήνου κανονικής φοίτησής του. Κατά συνέπεια, μπορεί να εξετασθεί κατά την αντίστοιχη εξεταστική περίοδο μόνο σε τρία επιπλέον μαθήματα. Είναι ο λεγόμενος κανόνας του "ν + 3".

Για τους φοιτητές που βρίσκονται στο τέλος των σπουδών τους και τους υπολείπονται μόνο έως τρία εξαμηνιαία μαθήματα για τη λήψη του πτυχίου, προβλέπεται η κατ' εξαίρεση δυνατότητα να εξετασθούν, μετά από ειδική συνεννόηση με τους διδάσκοντες, έστω και αν τα μαθήματα αυτά δεν αντιστοιχούν στην εξεταστική περίοδο του εξαμήνου. Η δυνατότητα αυτή ισχύει μόνο ως προς τα μαθήματα των τεσσάρων τελευταίων εξαμήνων (κύκλων σπουδών) και όχι ως προς τυχόν απομένοντα μαθήματα κορμού.

2.5. Υπολογισμός του βαθμού στο πτυχίο

Ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις του άρθρου 25 του Ν. 1268/82 (ΦΕΚ 87 Α'), όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν. 1674/86 (ΦΕΚ 203 τ. Α').

β) Τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 43 του Ν. 1268/82 (ΦΕΚ 87 τ. Α'), αποφασίζουμε:

1. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που έχουν εισαχθεί στα ΑΕΙ από το ακαδημαϊκό έτος 1983-84 και μετά, όπως επίσης και όσων φοιτητών θα εισαχθούν στο μέλλον, λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου των (άρθρο 25 παρ. 12 Ν. 1268/82).

2. α) Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που θα εισαχθούν στα ΑΕΙ κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 και τα επόμενα πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος επί ένα συντελεστή, ο οποίος ονομάζεται συντελεστής βαρύτητας του μαθήματος και το άθροισμα των επί μέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων αυτών.

β) Οι συντελεστές βαρύτητας κυμαίνονται από 1,0 έως 2,0 και υπολογίζονται ως εξής:

- Μαθήματα με 1 ή 2 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,0.

- Μαθήματα με 3 ή 4 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,5.
- Μαθήματα με περισσότερες από 4 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 2,0.

3. Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα ΑΕΙ κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1986-87 και 1985-86 γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις προηγούμενες παραγράφους 1 και 2.

4. Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα ΑΕΙ κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1984-85 και 1983-84 γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις προηγούμενες παραγράφους 1 και 2, εκτός εάν οι Γενικές Συνελεύσεις των οικείων Τμημάτων έχουν αποφασίσει διαφορετικά ή αποφασίσουν διαφορετικά μέχρι 30.6.87, οπότε και ισχύουν οι αποφάσεις αυτές των Γενικών Συνελεύσεων. Απαραίτητη προϋπόθεση όμως προκειμένου να ισχύουν οι αποφάσεις αυτές των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων είναι η συμφωνία τους ή η προσαρμογή τους μέχρι 30.6.87, στην προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 της παρούσας απόφασης απαίτηση. Σε περίπτωση που δεν συντρέχει η παραπάνω προϋπόθεση, τότε θεωρείται ότι δεν υφίσταται σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του οικείου Τμήματος.

5. Εάν ένας φοιτητής έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα μαθήματα από τα όσα αντιστοιχούν στον κατά το Πρόγραμμα Σπουδών απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό διδακτικών μονάδων για τη λήψη του πτυχίου, μπορεί αυτός να μην συνυπολογίσει για την εξαγωγή του βαθμού πτυχίου τους βαθμούς ενός αριθμού κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των διδακτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα απομένοντα μαθήματα είναι τουλάχιστον ίσος με τον απαιτούμενο για τη λήψη πτυχίου.

6. Η απόφαση αυτή δεν αφορά τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα ΑΕΙ μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 1982-83".

Μετά από απόφαση της Γ.Σ. του τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ισχύει μία μεταβατική ρύθμιση για τους εγγραφέντες τα ακαδημαϊκά έτη 1983/84 και 1984/85 φοιτητές του Τμήματος, που δεν είχαν έγκαιρη και επαρκή ενημέρωση. Σύμφωνα με τη ρύθμιση αυτή ο βαθμός του πτυχίου προκύπτει από το εξής άθροισμα: α) Οι 4 μέσοι όροι βαθμολογίας των τεσσάρων πρώτων εξαμήνων (1ου, 2ου, 3ου και 4ου), β) Οι βαθμοί των υποχρεωτικών μαθημάτων των κατευθύνσεων και γ) οι βαθμοί των μαθημάτων επιλογής. Δηλαδή: εφόσον τα υποχρεωτικά μαθήματα των κατευθύνσεων είναι 9 και τα μαθήματα επιλογής επίσης 9, το άθροισμα είναι 4 μ.ο. κορμού + 9 βαθμοί υποχρεωτικοί + 9 βαθμοί επιλογής. Με διαιρέτη: $4+9+9=22$.

Σύμφωνα με νεότερη Υπουργική απόφαση Φ.141.1/83/4182Α/ 14.9.1989 (Συν. Διοικ. Συμβουλίου 16.10.1989) ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί τα ακαδημαϊκά έτη 1985-86 και 1986-87 γίνεται σύμφωνα με ότι ισχύει και για τους εισαχθέντες 1983-84 και 1984-85.

2.6. Συγγράμματα

Οι διδάσκοντες, πληροφορούν τους φοιτητές κατά τις παραδόσεις τους, για τα συγγράμματα που πρέπει να μελετήσουν στο πλαίσιο κάθε μαθήματος και τη δωρεάν διανομή τους. Οι φοιτητές προμηθεύονται τα συγγράμματα από τους οικείους εκδοτικούς οίκους, επιδεικνύοντας τη φοιτητική τους ταυτότητα.

Οι ακόλουθοι εκδοτικοί οίκοι εκδίδουν συγγράμματα που διανέμονται στους φοιτητές:

Αντ. Ν. Σάκκουλας:	Σόλωνος 69 & Ασκληπιού 11	210 3608936
Αφοι Σάκκουλα:	Σανταρόζα 3	210 3215842
Σακκουλα Ο.Ε.:	Ιπποκράτους 23	210 3387500
Παπαζήσης:	Εμμ. Μπενάκη 17 και Νικηταρά 2	210 3847616
Καρδαμίτσα:	Ιπποκράτους 8	210 3615156
Παρατηρητής:	Διδότου 39 και Χαριλάου Τρικούπη	210 3600658
Θεμέλιο:	Σόλωνος 84	210 3602646
Gutenberg:	Χαριλάου Τρικούπη 101	210 3805903
Βιβλιόπολις:	Δαφνομήλη & Α. Μωραΐτου 3	210 3625575
Πλέθρον:	Μασσαλίας 20	210 3641260
Αλεξάνδρεια:	Σόλωνος 133	210 3806305
Κριτική Α.Ε.:	Κωλέττη 25	210 3836460
Επίκουρος:	Εμ. Μπενάκη 97	210 3815152
Καστανιώτης:	Ζωοδόχου Πηγής 3	210 3601331
Σταμούλης:	Αβέρωφ 2	210 5238305
Ι. Σιδέρης:	Σόλωνος 116	210 3833434
Εστία	Ευριπίδου 84	210 3213030
Ενδοχώρα	Σίνα 14	
Εξάντας	Διδότου 57	210 3813065
Νέα Σύνορα	Στοά του Βιβλίου Πεσματζόγλου 5	210 3610589
Νήσος	Σαρρή 14	210 3250058

2.7. Ξένες γλώσσες

Τα επιστημονικά βιβλία που κυκλοφορούν στη γλώσσα μας δεν αρκούν για να μπορέσει κανείς να προχωρήσει στη μελέτη και κατάκτηση μιάς επιστήμης. Οι διδάσκοντες είναι αναγκασμένοι πολλές φορές, λόγω ελλείψεως ελληνικής, να παραπέμπουν τους φοιτητές τους σε διεθνή βιβλιογραφία, που είναι άλλωστε απαραίτητη για την εμπάθυση των γνώσεων και την εκπόνηση των εργασιών. Οι φοιτητές πρέπει να γνωρίζουν ότι η ικανοποιητική γνώση ξένων γλωσσών είναι

απολύτως απαραίτητη τόσο για την πανεπιστημιακή τους εργασία όσο και για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Όσοι φοιτητές επιθυμούν να μάθουν ξένες γλώσσες ή να τις τελειοποιήσουν -ας σημειωθεί ότι μόνο το επίπεδο *Lower, Certificat, Grundstufe*, όσον αφορά αντίστοιχα την αγγλική, γαλλική και γερμανική γλώσσα δεν επαρκεί για τη μελέτη επιστημονικών βιβλίων- μπορούν να απευθυνθούν στην Πανεπιστημιακή Λέσχη, Ιπποκράτους 15, όπου οργανώνονται κύκλοι ειδικών μαθημάτων.

2.8. Βιβλιοθήκες

Η σημασία της Βιβλιοθήκης στο πλαίσιο της πανεπιστημιακής δουλειάς είναι πολύ μεγάλη. Στις Κοινωνικές Επιστήμες μάλιστα, όπου ανήκει και η Πολιτική Επιστήμη, η βιβλιοθήκη είναι ο μοναδικός χώρος μελέτης και απόκτησης μεθόδων και γνώσεων, είναι εργαστήριο και σπουδαστήριο ταυτόχρονα. Εκεί ο φοιτητής βρίσκει τα βιβλία και τις πηγές που του χρειάζονται, μαθαίνει να εντοπίζει και να μελετά τη βιβλιογραφία και να αντλεί στοιχεία και ιδέες που θα του χρησιμεύσουν τόσο για τον εμπλουτισμό και την εμπάθυση των γνώσεών του όσο και για την εκπόνηση επιστημονικών εργασιών.

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος στεγάζεται στην οδό Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη (5ος & 6ος όροφος). Μολονότι δημιουργήθηκε πρόσφατα, είναι εφοδιασμένη με αρκετά επιστημονικά βιβλία και περιοδικά (ελληνικά και ξενόγλωσσα). Οι διδάσκοντες και οι βιβλιοθηκονόμοι καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια για το συνεχή εμπλουτισμό της με νέους τίτλους. Οι φοιτητές και φοιτήτριες μπορούν να χρησιμοποιούν και άλλες βιβλιοθήκες. Υπάρχουν αρκετές στην Αθήνα και έχουν η καθεμιά την ειδίκευσή της καθώς και διάφορα πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα στη λειτουργία τους, που διαπιστώνονται καθώς αρχίζει κανείς να τις χρησιμοποιεί. Πάντως, καμία από τις βιβλιοθήκες αυτές, συμπεριλαμβανομένης και αυτής του Τμήματός μας, δε λειτουργεί ως δανειστική. Ενδεικτικά αναφέρουμε τις ακόλουθες:

-Ακαδημίας Αθηνών	Μέγαρο Ακαδημίας, οδός Πανεπιστημίου
-Βιβλιοθήκη ΕΛΙΑΜΕΤ	Ξενοφώντος 4, 210 3315022-5
-Βουλής των Ελλήνων	Κεντρικό κτίριο της Βουλής, 210 3235030
-Βρετανικού Συμβουλίου	Πλ. Φιλικής Εταιρείας (Κολωνάκι), 210 3633215
-Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας	Μεσογείων 14-18, 210 6911122- 210 7752225
-Γεννάδειος	Σουηδίας 61,210 7210536

-Εθνική Βιβλιοθήκη	Πανεπιστημίου 32, 210 3614413
-Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης	Ευαγγελιστρίας 2, 210 3234211-210 3234745
-Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος	Λυκούργου 14-16, 210 3240255
-Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών. Κέντρο Τεκμηρίωσης	Βασ. Κωνσταντίνου 48, 210 7247903
-Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών	Μεσογείων 14-18, 210 7489131-5
-Ελληνοαμερικανικής Ένωσης	Μασσαλίας 22, 210 3680044- 210 36800460
-Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Γραφείο Αθηνών- Υπηρεσία Τεκμηρίωσης	Βασ. Σοφίας 2, 210 7243982-4
-Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΤΕ)	Ιπποκράτους 22, 210 3628911
-Μπενάκειος	Ανθίμου Γαζή 3, 210 3227148
-Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών	Αμαλίας 36, 210 3234208
-Οκταβίου Μερλιέ (Γαλλικού Ινστιτούτου)	Σίνα 31, 210 3624301
-Τραπέζης της Ελλάδος	Πανεπιστημίου 21, 210 3202396
-Αναγνωστήρια Πανεπιστημιακής Λέσχης	Ιπποκράτους 7, 1ος όροφος Ιπποκράτους 15, 2ος όροφος

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Διεύθυνση Τμήματος: Ομήρου 19 , Αθήνα ΤΚ 106 72.

Γραμματεία Τμήματος: Ομήρου 19 (6ος όροφος), Αθήνα 106 72,

τηλ. 210 3688912-15, fax: 210 3688920

Site του Τμήματος: www.psra.uoa.gr

Βιβλιοθήκη: Αιόλου 42-45 και Κολοκοτρώνη (5^{ος} και 6^{ος} όροφος)

Αίθουσες διδασκαλίας: Μέγαρο Θεωρητικών Επιστημών, Σόλωνος 5 και Σίνα,

Ξενοφώντος 4 (αίθουσες διδασκαλίας ΠΜΣ),

Ομήρου 19, 5ος όροφος (αίθουσα σεμιναρίων),

Ιπποκράτους 15 5^{ος} όροφος.

Πρόεδρος: Μιχάλης Τσινισιζέλης 210 3688941

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Γεώργιος Σωτηρέλης 210 3688932

Γραμματέας: Γεώργιος Παθιάκης 210 3688984

ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Διευθυντής:

Μιχάλης Σπουρδαλάκης 210 3688908

Καθηγητές:

Νικηφόρος Διαμαντούρος* 210 3688929

Πασχάλης Κιτρομηλίδης 210 3688926

Χρήστος Λυριντζής 210 3688902

Γεώργιος Θ. Μαυρογορδάτος 210 3688943

Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς 210 3636338

Μαρία Παντελίδου-Μαλούτα 210 3688938

Αναπληρωτές καθηγητές:

Μιχάλης Σπουρδαλάκης

Περικλής Βαλλιάνος

210 3688925

*Σε αναστολή καθηκόντων

Επίκουρος καθηγητής:
Δημήτρης Σωτηρόπουλος 210 3688903

Ειδική Επιστήμων:
Διαμάντω Αναγνώστου

Επιστημονική συνεργάτις:
Αικατερίνη Γιαννακάκου

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Διευθυντής:
Κύρκος Δοξιάδης 210 3688939

Καθηγητές:
Κώστας Κωστής 210 3688944
Κωνσταντίνος Τσουκαλάς 210 3688910

Αναπληρωτές καθηγητές:
Κύρκος Δοξιάδης
Γεράσιμος Κουζέλης 210 3688909
Ηλίας Νικολακόπουλος 210 3688910
Νικόλαος Τάτσης 210 3688942

Επίκουρος καθηγήτρια:
Ιωάννα Καυταντζόγλου 210 3688944

Λέκτορες:
Μιχάλης Κοκολάκης 210 3688939
Κωνσταντίνα Μπότσιου 210 3688943

Πανεπιστημιακή βοηθός:
Ειρήνη-Ροζαλίτα Παπαγαλάνη-Καλαφάτη

Επιστημονική συνεργάτις:
Ειρήνη Λαμπριανού-Αθανασιάδου

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διευθυντής:

Παναγιώτης Ίωακειμίδης 210 3688931

Καθηγητές:

Γιάννης Βαληνάκης 210 3631039

Θάνος Βερέμης 210 3315022

Παναγιώτης Ίωακειμίδης

Πάνος Καζάκος 210 3688945

Ναπολέων Μαραβέγιας 210 8175412

Χρήστος Ροζάκης* 210 3688933

Μιχάλης Τσινισιζέλης

Λουκάς Τσούκαλης 210 3688931

Αναπληρωτές καθηγητές:

Χαριτίνη Δίπλα 210 3688930

Κωνσταντίνος Υφαντής 210 3688934

Επίκουροι καθηγητές:

Πάρις Βαρβαρούσης 210 3688940

Αντώνης Κόντης 210 3688935

Λέκτορες:

Σουζάννα Βέρνυ 210 3688927

Εμμανουέλλα Δούση 210 3688945

Κέντρο Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Πολιτική

Ευρωπαϊκό Κέντρο Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών

Καθηγητής:

Γιάννης Βαληνάκης

Αναπληρωτής Καθηγητής:

Κωνσταντίνος Υφαντής

Ειδικοί συνεργάτες:

Κωνσταντίνος Σασματζόγλου (Διοικ. Προσωπικό)

Μαρίνα Σκορδέλη (Υποψήφιοι Διδάκτορες)

Δημήτριος Κουκουρδίνος (Υποψήφιοι Διδάκτορες)

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Διευθυντής:

Ιωάννης Υφαντόπουλος 210 3688924

Καθηγητές:

Αντώνης Μακρυδημήτρης 210 3688921

Γιώργος Παπαδημητρίου 210 3688922

Δημήτρης Χριστοφιλόπουλος 210 3639582

Ιωάννης Υφαντόπουλος

Αναπληρωτές καθηγητές:

Καλλιόπη Σπανού 210 3688904

Γιώργος Σωτηρέλης

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης 210 3688923

Επίκουροι καθηγητές:

Αλέξης Μητρόπουλος 210 3688936

Γιάννης Τασόπουλος 210 3688933

Νικόλαος - Κομνηνός Χλέπας 210 3688937

Ειδικός επιστήμων:

Θεόδωρος Οικονόμου

Επιστημονική συνεργάτις:

Καλλιόπη Γκολομάζου-Παπά

Ειδικοί μεταπτυχιακοί συνεργάτες:

Γιώργος Ασπρίδης

Λάμπρος Πάσχος

Ειδικό Τεχνικό και Εργαστηριακό Προσωπικό του Τμήματος:

Αλεξάνδρα Κυπαρίσση

Θεοδώρα Θεοδοσοπούλου

Ασημίνα Περρή

Ευαγγελία Βολουδάκη

Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας:

Διευθυντής:

Αναστάσιος-Ιωάννης Μεταξάς

Εργαστήριο Πληροφορικής:

Επιστημονικός υπεύθυνος:

Κωνσταντίνος Υφαντής

Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς (Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ.):

Διευθυντής:

Νικόλαος Τάτσης

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής:

Διευθυντής:

Πάνος Καζάκος

Εργαστήριο Ελληνικής Πολιτικής:

Διευθυντής:

Κωνσταντίνος Τσουκαλάς

Εργαστήριο Διοικητικών Επιστημών:

Διευθυντής:

Αντώνης Μακροδημήτρης

Τα εργαστήρια του Τμήματος στεγάζονται στην οδό Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΜΣ)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Διευθυντής:

Περικλής Βαλλιάνος

Συντονιστική Επιτροπή:

Περικλής Βαλλιάνος

Ηλίας Νικολακόπουλος

Μ.Παντελίδου-Μαλούτα

Αννα Φραγκουδάκη

Θάλεια Δραγώνα

Γραμματεία:

Μαρλέν Λογοθέτη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Διευθυντής:

Λουκάς Τσούκαλης

Συντονιστική Επιτροπή:

Πάνος Καζάκος

Χαριτίνη Δίπλα

Παναγιώτης Ιωακειμίδης

Λουκάς Τσούκαλης

Ειδικός επιστημονικός συνεργάτης:

Νίκος Κουτσιράς

Γραμματεία:

Ελένη Μπερνιδάκη

Όλγα Δημαρέση

Ειδικός Συνεργάτης - Διαχειριστής ΕΠΕΑΕΚ:

Χρήστος Σαριτζόγλου

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Διευθυντής:

Γεώργιος Σωτηρέλης

Συντονιστική Επιτροπή:

Αντώνης Μακρυδημήτρης

Ιωάννης Τασόπουλος

Ιωάννης Υφαντόπουλος

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης

Γεώργιος Σωτηρέλης

Ειδικός συνεργάτης:

Νίκος Αντωνάκης - Καρπούζης

Θεόδωρος Οικονόμου

Γραμματεία:

Γιώργος Ασπρίδης

ΣΠΟΥΔΕΣ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Επιστημονικός υπεύθυνος:

Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Τμήματος ΠΕΔΔ

Επιστημονικός Συντονιστής:

Κωνσταντίνος Υφαντής

Συντονιστική Επιτροπή:

Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Τμήματος ΠΕΔΔ

Παναγιώτης Ιωακειμίδης

Χρήστος Λυριντζής

Κωνσταντίνος Υφαντής

Γραμματεία:

Γεωργία Ασρακά

Αλεξάνδρα Στεφάνου

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΠΟ ΑΛΛΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Λίνος - Αλέξανδρος Σισιλιάνος
Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Νομικής

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Βιβλιοθηκονόμοι:
Ασημίνα Περρή
Μαρία Αζουρμάν
Ευαγγελία Βολουδάκη
Παναγιώτα Δεμερτζή
Αικατερίνη Κηρύκου

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Γραμματέας: Γεώργιος Παθιάκης

Διονύσιος Βογιατζής
Ζαχαρίας Τριγάζης
Παγώνα Σάσσαρη-Κούτελα
Κατερίνα Φώτου
Νατάσα Φιλίππου
Ιωάννα Νάνου

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 βρίσκονται σε άδεια οι καθηγητές:

- Κ. Κωστής (από 1.9.2003 έως 29.2.2004)
- Χ. Δίπλα (από 1.10.2003 έως 29.2.2004)
- Α-Ι. Μεταξάς (από 1.10.2003 έως 1.7.2004)
- Ι. Βαληνάκης (από 27.3.2003 έως 27.3.2004)
- Μ. Παντελίδου-Μαλούτα (από 1.3.2004 έως 31.5.2004)

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών ορίζεται, και όταν χρειαστεί τροποποιείται, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

4.1. Πρόγραμμα Μαθημάτων Κορμού

Στα πρώτα τέσσερα εξάμηνα σπουδών το πρόγραμμα είναι ενιαίο, κοινό για όλους τους φοιτητές (μαθήματα κορμού). Σε κάθε εξάμηνο προσφέρονται πέντε μαθήματα, ενώ σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν τέσσερις (4) διδακτικές μονάδες.

A' Εξάμηνο

(501) Πολιτική Επιστήμη I	Δ.Σωτηρόπουλος και Δ.Αναγνώστου
(502) Κοινωνιολογία	Ν.Τάσης, Κ.Δοξιάδης και Γ.Κουζέλης
(511) Ευρωπαϊκή Ιστορία I	Μ.Κοκολάκης
(527) Εισαγωγή στην Οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας	Κ. Υφαντής, Π.Βαρβαρούσης και Σ.Ντάλης
(540) Θεωρία της Επικοινωνίας: Πολιτική Επικοινωνία	Χ.Λυριντζής*, Α.Γιαννακάκου και Ε.Λαμπριανού - Αθανασιάδου

B' Εξάμηνο

(505) Συνταγματικοί Θεσμοί	Γ.Παπαδημητρίου, Δ.Σωτηρέλης και Ι.Τασόπουλος
(533) Πολιτική Επιστήμη II	Μ.Σπουρδαλάκης και Δ.Σωτηρόπουλος
(538) Ευρωπαϊκή Ιστορία II	Μ.Κοκολάκης
(539) Νεοελληνική Ιστορία I	Κ.Κωστής και Κ.Μπότσιου

*Λόγω εκπαιδευτικής άδειας του Καθηγητή κ.Α.Ι.Μεταξά

(901) Κοινωνική Στατιστική
και Ποσοτικές Μέθοδοι

Ι.Υφαντόπουλος

Γ' Εξάμηνο

(521) Διοικητική Επιστήμη

Κ.Σπανού

(523) Εισαγωγή στο Δίκαιο

Δ.Χριστοφιλόπουλος και

Ι.Τασόπουλος

(528) Πολιτική Οικονομία Ι

Π.Καζάκος και Α.Κόντης

(542) Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ

Γ.Θ.Μαυρογορδάτος και Κ.Μπότσιου

(902) Πολιτική Φιλοσοφία Ι

Π.Βαλλιάνος

Δ' Εξάμηνο

(529) Πολιτική Οικονομία ΙΙ

Π.Καζάκος και Π.Λιαργκόβας

(541) Πολιτική Φιλοσοφία ΙΙ

Π.Βαλλιάνος

(543) Μεθοδολογία των
Κοινωνικών Επιστημών

Ι.Καυταντζόγλου

(544) Διοικητική Οργάνωση
και Θεσμοί

Α.Μακρυδημήτρης και Ν. Χλέπας

(850) Ευρωπαϊκή Οργάνωση

Π.Ιωακειμίδης και Μ.Τσινισιζέλης

4.2. Πρόγραμμα Υποχρεωτικών Μαθημάτων Κύκλων Σπουδών

Στο κάθε μάθημα αντιστοιχούν τρεις (3) διδακτικές μονάδες

Α' ΚΥΚΛΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Υποχρεωτικά Μαθήματα
(Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Ε' Εξάμηνο

(531)	Πολιτική Κοινωνιολογία Ι	Μ. Σπουρδαλάκης
(549)	Λόγος και Ιδεολογία	Κ. Δοξιάδης
(810)	Συγκριτική Πολιτική Ι	Η. Νικολακόπουλος

ΣΤ' Εξάμηνο

(602)	Πολιτική Κοινωνιολογία ΙΙ	Γ.Θ.Μαυρογορδάτος
(645)	Κράτος και Κοινωνία	Μ.Σπουρδαλάκης και Κ.Τσουκαλάς
(713)	Συγκριτική Πολιτική ΙΙ	Χ.Λυριντζής

Ζ' Εξάμηνο

(532)	Κλασική Πολιτική Σκέψη	Π.Κιτρομηλίδης
(582)	Πολιτική και Κοινωνία στις Αναπτυσσόμενες Χώρες	Δ.Σωτηρόπουλος
(712)	Πολιτική Συμπεριφορά	Μ.Παντελίδου-Μαλούτα

Η' Εξάμηνο

(601)	Νεότερη Πολιτική Σκέψη	Π.Βαλλιάνος
(714)	Εκλογική Κοινωνιολογία	Η.Νικολακόπουλος
(765)	Σύγχρονη Πολιτική Θεωρία	Χ.Λυριντζής και Γ.Κουζέλης

**Γ΄ ΚΥΚΛΟΣ:
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

Υποχρεωτικά Μαθήματα
(Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Ε΄ Εξάμηνο

(565) Διεθνείς Σχέσεις Ι	Κ.Υφαντής, Π.Βαρβαρούσης και Σ.Ντάλης
(567) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο Ι	Χ.Δίπλα
(603) Γενική Θεωρία της Διεθνούς Οργάνωσης	Ε.Δούση

ΣΤ΄ Εξάμηνο

(640) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο ΙΙ	Χ.Δίπλα
(651) Ελληνική Εξωτερική Πολιτική	Ι.Βαληνάκης
(751) Διεθνείς Σχέσεις ΙΙ	Θ.Βερέμης και Κ.Υφαντής

Ζ΄ Εξάμηνο

(750) Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	Α.Κόντης
(813) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο	Χ.Δίπλα και Ε.Δούση
(856) Συγκριτική Ανάλυση Ευρωπαϊκών Πολιτικών Συστημάτων	Μ.Τσινισιζέλης

Η΄ Εξάμηνο

(833) Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης	Μ.Τσινισιζέλης και Κ.Υφαντής
(857) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Κοινό- τητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης	Ε.Δούση
(862) Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Π.Ιωακειμίδης

**Δ΄ ΚΥΚΛΟΣ:
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

Υποχρεωτικά Μαθήματα

(Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Ε΄ Εξάμηνο

(557) Συνταγματικό Δίκαιο και Θεσμοί	Γ.Παπαδημητρίου, Δ.Σωτηρέλης και Ι.Τασόπουλος
(586) Διοικητικό Δίκαιο Ι	Χ.Χρυσανθάκης και Ν.Χλέπας
(587) Θεωρία των Οργανώσεων	Α.Μακρυδημήτρης και Μ.Σταυροπούλου

ΣΤ΄ Εξάμηνο

(584) Οργάνωση και Λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης	Κ.Σπανού
(638) Διοικητικό Δίκαιο ΙΙ	Χ.Χρυσανθάκης
(639) Δημοσιονομική Οικονομία και Πολιτική	Ι.Υφαντόπουλος

Ζ΄ Εξάμηνο

(080) Θεμελιώδη Δικαιώματα	Γ.Σωτηρέλης και Ι.Τασόπουλος
(562) Εργασιακές Σχέσεις και Θεσμοί	Α.Μητρόπουλος
(859) Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση	Ι.Υφαντόπουλος

Η΄ Εξάμηνο

(812) Θεσμοί και Πολιτική Χωροταξίας και Πολεοδομίας	Δ.Χριστοφιλόπουλος
(814) Τοπική Αυτοδιοίκηση	Ν.Χλέπας
(858) Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής	Α.Μακρυδημήτρης

4.3. Πρόγραμμα Μαθημάτων Επιλογής Κύκλων Σπουδών

1. Στο κάθε μάθημα αντιστοιχούν δύο (2) διδακτικές μονάδες.
2. Η ένδειξη (Α), (Β), (Γ) ή (Δ) που ακολουθεί κάθε μάθημα, υποδηλώνει τον Κύκλο Σπουδών στον οποίο το μάθημα ανήκει. Η ένδειξη (Α και Β) υποδηλώνει ότι τα μαθήματα ανήκουν και στους δύο Κύκλους Σπουδών.

Μαθήματα Χειμερινού Εξαμήνου (Ε' και Ζ')

(050)	Πολιτική Κουλτούρα και Πολιτική Κοινωνικοποίηση (Α)	Μ.Παντελίδου-Μαλούτα
(535)	Οργανωτικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη (Δ)	Α.Μακροδημήτρης
(558)	Ειδικά Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου: Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων (Δ)	Γ.Παπαδημητρίου και Ι.Τασόπουλος
(561)	Ειδικά Θέματα Διοικητικής Επιστήμης: Διοίκηση και Δημοκρατία (Δ)	Κ.Σπανού
(574)	Τηλεόραση και Πολιτική (Α)	Η.Νικολακόπουλος (σε συνεργασία με Μ.Κακεπάκη)
(576)	Δημοκρατία και Κοινωνική Μεταβολή στη Νότια Ευρώπη (Α)	Δ.Αναγνώστου
(600)	Το Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα (Α, Γ, Δ)	Γ.Θ.Μαυρογορδάτος
(614)	Εργασία και Νέες Τεχνολογίες (Δ)	Α.Μητρόπουλος και Κ.Γκολομάζου
(611)	Αμυντική Πολιτική και Στρατηγική (Γ)	Κ.Υφαντής
(616)	Δημοσιούπαλληλικό Δίκαιο (Δ)	Χ.Χρυσανθάκης
(642)	Εισαγωγή στον Κόσμο των Αγροτικών Κοινωνιών (Α)	Ε.Παπαγαλάνη
(654)	Ελληνοτουρκικές Σχέσεις (Γ)	Θ.Βερέμης
(656)	Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (Γ)	Χ.Δίπλα
(657)	Νέες Τεχνολογίες και Εξουσία (Α)	Α.Ι.Μεταξάς και Ν.Κωνσταντόπουλος

(694)	Ειδικά Μαθήματα Εργατικού Δικαίου (Δ)	Α.Μητρόπουλος
(703)	Μαρξική και Μαρξιστική Σκέψη (Α)	Μ.Σπουρδαλάκης
(705)	Οι Ευρωπαϊκές Πολιτικές των Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γ)	Σ.Βέρνυ
(722)	Ειδικά Θέματα Διοικητικού Δικαίου Προστασίας του Φυσικού Περιβάλλοντος (Δ)	Ν.Χλέπας
(759)	Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Ελληνική Οικονομία (Γ)	Ν.Μαραβέγιας
(761)	Κοινωνιολογία της Νεωτερικότητας και Μετανεωτερικότητας (Α)	Ν.Τάτσης
(781)	Οικονομία και Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας (Δ)	Ι.Υφαντόπουλος
(789)	Κοινωνική Δημογραφία (Α)	Μ.Κοκολάκης
(861)	Οι Εξωτερικές Σχέσεις και η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γ)	Π.Ιωακείμης
(863)	Διεθνής και Ευρωπαϊκή Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Γ)	Λ.Σισιλιάνος
(870)	Σύγχρονες Κοινωνιολογικές Θεωρίες (Α)	Ν.Τάτσης
(872)	Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός (Α)	Ι.Καυταντζόγλου
(706)	Αριστερά και Δεξιά (Α,Γ,Δ)	Γ.Θ.Μαυρογορδάτος
(707)*	Εθνικές Ταυτότητες και Πολιτική Δράση (Α)	Χ.Λυριντζής

Μαθήματα Εαρινού Εξαμήνου (ΣΤ΄ και Η΄)

(061)	Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτικές Πτυχές (Γ)	Π.Ιωακειμίδης
(065)	Κοινωνιολογικές και Ανθρωπολογικές Διαστάσεις της Ανάπτυξης (Α)	Ε.Παπαγαλάνη
(569)	Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής (Γ)	Π.Βαρβαρούσης
(592)	Διοίκηση Προσωπικού (Δ)	Α.Μακροδημήτρης
(599)	Ελληνική Συνταγματική Ιστορία (Δ)	Γ.Σωτηρέλης και Ι.Τασόπουλος
(605)	Πολιτική Ανάλυση και Φεμινιστική Θεωρία (Α και Β)	Μ.Παντελίδου- Μαλούτα
(608)	Συγκριτική Ανάλυση Διοικητικών Συστημάτων (Δ)	Κ.Σπανού
(619)*	Ανάλυση και Θεωρία του Πολιτισμού	Κ.Δοξιάδης
(620)	Επικοινωνία και Εξουσία (Α)	Κ.Δοξιάδης
(629)	Ειδικά Θέματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δ)	Ν.Χλέπας
(634)	Ειδικά Θέματα Διεθνών Σχέσεων (Γ)	Θ.Βερέμης και Κ.Υφαντής
(641)	Θεσμοί Προστασίας του Πολίτη σε Διεθνές και Εθνικό Επίπεδο (Δ)	Ι.Τασόπουλος
(659)	Επιστημολογία (Α)	Γ.Κουζέλης
(689)	Μετανάστευση και Μειονότητες στην Ευρώπη (Γ)	Α.Κόντης
(690)	Διαχείριση Διεθνών Διενέξεων (Γ)	Π.Βαρβαρούσης

(691)	Σύγχρονα Προβλήματα Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής (Γ)	Κ.Υφαντής
(695)	Σύγχρονη Διπλωματική Πρακτική (Γ)	Ι.Βαληνάκης
(698)	Πληροφοριακά Συστήματα και Βάσεις Κοινωνικών Δεδομένων (Δ)	Ι.Υφαντόπουλος
(699)	Εισαγωγή στον Ισλαμικό Κόσμο	Μ.Κοκολάκης
(762)	Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας και Συνδικαλιστικές Οργανώσεις (Δ)	Α.Μητρόπουλος και Κ.Γκολομάζου
(702)	Πρότυπα Οικονομίας και Κοινωνικού Κράτους στην Ευρώπη (Γ)	Π.Καζάκος
(789)	Κοινωνική Δημογραφία (Α)	Μ.Κοκολάκης
(800)	Ευρωπαϊκή Σύγκλιση: Θεωρία και Πρακτική	Λ.Τσούκαλης
(816)	Φιλοσοφία της Ιστορίας (Α)	Π.Βαλλιάνος
(818)	Ειδικά Θέματα Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου: Το σύστημα του ΟΗΕ. Από τη θεωρία στην πράξη (Γ)	Ε.Δούση
(820)	Νέες Εργασιακές Σχέσεις (Δ)	Α.Μητρόπουλος
(881)	Οθωμανικοί Θεσμοί και Σύγχρονη Τουρκία (Α)	Μ.Κοκολάκης
(900)	Η Αθηναϊκή Δημοκρατία (Α,Γ,Δ)	Γ.Θ.Μαυρογορδάτος
(925)	Ιστορικά και Θεωρητικά Ζητήματα της Ιδιότητας του Πολίτη (Α)	Ομάδα Διδασκόντων. Συντονισμός: Μ.Παντελίδου-Μαλούτα
(904)	Έθνος - Κράτος και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (Γ)	Σ.Βέρνυ
(905)	Αμερικανική Εξωτερική Πολιτική και Ασφάλεια (Γ)	Κ.Υφαντής

(906)	Πολιτική Ιστορία των ΗΠΑ: Μια νέα οπτική γωνία (Γ)	Θ.Βερέμης
(801)	Χρόνος και Κοινωνία (Α)	Ι.Καυταντζόγλου
(802)	Κοινωνική Αλλαγή και Παγκοσμιοποίηση (Α)	Ν.Τάσης
(803)	Ειδικά θέματα Εκλογικής Ιστορίας (Α)	Η.Νικολακόπουλος
(804)	Ειδικά θέματα Ανθρωπολογίας (Α)	Ε.Παπαγαλάνη

* Δεν θα διδαχθεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-04

5. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

5.1. Μαθήματα Κορμού (Τέσσερις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Α' Εξάμηνο

(501) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι

Δ.Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η συστηματική παρουσίαση βασικών εννοιών μέσα από τις οποίες η Πολιτική Επιστήμη επιχειρεί να συλλάβει και να εξηγήσει τις διάφορες μορφές του πολιτικού φαινομένου. Στα πλαίσια αυτά, εξετάζεται μία σειρά προσεγγίσεων του πολιτικού γίνεσθαι και αναλύονται οι ιδιαιτερότητες της καθεμιάς. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στους παράγοντες που επηρεάζουν τον πολιτικό ανταγωνισμό και την ενσωμάτωση, στα χαρακτηριστικά, στις ομοιότητες και στις διαφορές των πολιτικών συστημάτων και καθεστώτων, καθώς και στους τρόπους μέσα από τους οποίους εξασκείται η πολιτική επιρροή και επιδιώκεται η κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας.

Βιβλιογραφία:

R. Dahl, *Σύγχρονη Πολιτική Ανάλυση*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1979.

M. Duverger, *Εισαγωγή στην Πολιτική*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1985.

(502) ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Ν. Τάσης, Κ. Δοξιάδης, Γ. Κουζέλης, Μ.Κοκολάκης

Το μάθημα αυτό αποτελεί μια γενική εισαγωγή στον επιστημονικό κλάδο της Κοινωνιολογίας με ειδικότερο εστιασμό των εκπαιδευτικών του στόχων στους ακόλουθους τομείς: 1) Ιστορική θεμελίωση και σύντομη περιγραφή της πορείας του κοινωνιολογικού στοχασμού από τον Α. Κοντ μέχρι σήμερα. 2) Περιληπτική αναφορά στο πρόβλημα της Κοινωνιολογίας ως επιστήμης και στη μεθοδολογία της. 3) Θεματολογική ανάλυση των βασικών τομέων του κοινωνιολογικού ενδιαφέροντος: Κουλτούρα - Κοινωνία - Τύποι κοινωνιών - Άτομο - Θεσμοποίηση - Κοινωνικοποίηση - Θέσεις - Ρόλοι - Ομάδες - Κοινωνική Οργάνωση - Κοινωνική Διαστρωμάτωση. 4) Επεξεργασία βασικών εννοιών (π.χ. κοινωνική δομή). 5) Μια πρώτη σχηματική παρουσίαση θεωρητικών κατασκευών (π.χ. θεωρίες κοινωνικοποίησης).

Βιβλιογραφία:

- N. Τάτσης, *Κοινωνιολογία*, τόμος Α': *Ιστορική Εισαγωγή και Στοχαστικές Θεμελιώσεις*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1989.
- N. Τάτσης, *Κοινωνιολογία*, τόμος Β': *Κοινωνική Οργάνωση και Πολιτισμικές Διεργασίες*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1990.
- P. Berger, *Προσέγγιση στην Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Μπουκουμάνης, 1986.
- A. Giddens, *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1989.

(511) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι

Μ.Κοκολάκης

Με αφετηρία την κρίση που γνωρίζει η Ευρώπη κατά τον ύστερο Μεσαίωνα, το μάθημα επιδιώκει να εξετάσει τους διαδοχικούς μετασχηματισμούς που γνωρίζουν οι κοινωνίες της ευρωπαϊκής ηπείρου μέχρι την εποχή των μεγάλων οικονομικών και κοινωνικών αναδιατάξεων, μέχρι δηλαδή τη βιομηχανική επανάσταση και το τέλος των ναπολεοντείων πολέμων. Διαδοχικά, λοιπόν, μελετώνται οι κρίσεις που γνωρίζουν οι ευρωπαϊκοί πληθυσμοί κατά τον 14ο και 15ο αιώνα, η Αναγέννηση και η προοδευτική ανάδειξη της Δυτικής Ευρώπης ως ηγεμονεύουσας δύναμης του κόσμου, η συγκρότηση των απολυταρχικών κρατών και οι επαναστάσεις που ανατρέπουν την πολιτική οντότητά τους, ο διαφωτισμός και, τέλος, η εμπορική επανάσταση. Στις προδιαγραφές του μαθήματος εντάσσεται, ακόμη, και η προσπάθεια υπόδειξης των εναλλακτικών ερμηνευτικών σχημάτων που υφίστανται για την κατανόηση της νεώτερης ευρωπαϊκής ιστορίας.

Βιβλιογραφία:

- S. Berstein - P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τόμος 1, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997.

(527) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Κ. Υφαντής, Π. Βαρβαρούσης και Σ. Ντάλης

Το μάθημα έχει ως σκοπό να εισαγάγει το φοιτητή στη διεπιστημονική θεώρηση των Διεθνών Σχέσεων και στις διάφορες ερευνητικές κατευθύνσεις του κλάδου. Η διδασκαλία καλύπτει αρχικά τις θεμελιώδεις θεωρητικές προτάσεις και τις βασικές έννοιες της μελέτης των Διεθνών Σχέσεων. Παράλληλα δίνει στο φοιτητή τη δυνατότητα να κατανοήσει τους παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής συμπεριφοράς στο διεθνή χώρο (όπως π.χ. η ισχύς των κρατών και τα εθνικά συμφέροντα), καθώς και τους τρόπους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται προς την κατεύθυνση αυτή (π.χ. διπλωματία και πόλεμος).

Έμφαση δίνεται στην εξωτερική πολιτική των κρατών, ιδιαίτερα στον τρόπο διαμόρφωσής της, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στις διάφορες μεταβλητές που τη συνθέτουν, καθώς και στη θεωρία και πρακτική των διεθνών διαπραγματεύσεων. Γίνεται τέλος αναφορά στις διεργασίες σταδιακής οργάνωσης της

ημι-αναρχούμενης διεθνούς κοινωνίας, με εισαγωγική παρουσίαση του ρόλου του διεθνούς δικαίου και των διεθνών θεσμών.

Βιβλιογραφία:

- Θ. Κουλουμπής, *Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1995.
Γ. Βαληνάκης, *Θέματα Διεθνών Σχέσεων*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1989.
Π. Βαρβαρούσης, *Οι Ρίζες των Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1999.
Ν. Λιούσης και Σ. Ντάλης, *Οι Διεθνείς Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1999.
Κ. Υφαντής, *Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1999.
J. Dougherty και R. Pfaltzgraff, *Ανταγωνιστικές Θεωρίες Διεθνών Σχέσεων*, τομ. Α' και Β', Αθήνα: Παπαζήσης, 1992.

(540) ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Α-Ι. Δ. Μεταξάς, Α. Γιαννακάκου και Ε. Λαμπριανού-Αθανασιάδου

Ενδεικτικό περιεχόμενο του μαθήματος:

Έννοια της Πολιτικής. Πολιτική και Πολιτική Επιστήμη. Κλάδοι της Πολιτικής Επιστήμης. Η θέση της Πολιτικής Επικοινωνίας. Έννοια και περιεχόμενο. Επικοινωνία, Έκφραση, Αίσθηση. Τα επικοινωνιακά μέσα. Άμεση και Έμμεση Επικοινωνία. Λεκτική και Εξωλεκτική Πολιτική Επικοινωνία. Η γλώσσα του σώματος. Μονόδρομη και αμφίδρομη επικοινωνία. Δημοκρατική και αυταρχική "επικοινωνία". Επικοινωνία και κοινή γνώμη. Τεχνικές επικοινωνιακής παρέμβασης. Κοινή γλώσσα και παραταξιακά ιδιώματα. Φυσικοί, κοινωνικοί, πολιτιστικοί και πολιτικοί παράγοντες. Πολιτική διαφήμιση και κριτική πρόσληψη. Γενικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής ρητορικής. Ελληνική και ευρωπαϊκή πολιτική ρητορική. Ρητορικές σταθερές και ρητορικές αποκλίσεις.

Βιβλιογραφία:

- Α-Ι.Δ. Μεταξάς, *Προεισαγωγικά για τον Πολιτικό Λόγο. Δεκατέσσερα Μαθήματα για το Στυλ*, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1995.
Α-Ι.Δ. Μεταξάς, *Πολιτική Επικοινωνία*, Αθήνα: Α.Ν.Σάκκουλας, 1995 (επανεκδοση).
Χρ. Λυριντζής, *Το Θεωρητικό Πλαίσιο για τη Μελέτη των Μ.Μ.Ε. (πανεπιστη-μιακές παραδόσεις)*, Αθήνα, 1991.

Β' Εξάμηνο

(505) ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Γ. Παπαδημητρίου, Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

1. Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική διάσταση των σύγχρονων συνταγματικών θεσμών, όπως διαμορφώνονται διεθνώς και ιδίως στη χώρα μας, μετά και τις δύο αναθεωρήσεις του Συντάγματος.

2. Σύνταγμα και Συνταγματικό Δίκαιο. Τα στοιχεία της πολιτείας. Η ερμηνεία του πολιτειακού φαινομένου. Η μορφολογία των πολιτευμάτων. Η ιστορία του πολιτεύματος στην Ελλάδα. Οι θεμελιώδεις αρχές του πολιτεύματος. Η δημοκρατική αρχή. Το αντιπροσωπευτικό σύστημα. Το κοινοβουλευτικό σύστημα. Η αρχή της "προεδρευόμενης" δημοκρατίας. Η αρχή του πολυκομματισμού. Η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών. Η αρχή του Κράτους Δικαίου. Η αρχή του Κοινωνικού Κράτους. Πολιτειακά όργανα: Το εκλογικό σώμα. Η Βουλή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η Κυβέρνηση. Τα Δικαστήρια.

Βιβλιογραφία:

Αρ. Μάνεσης, *Συνταγματικό Δίκαιο Ι*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1980.

Ν. Αλιβιζάτος, *Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία*, Σημειώσεις Πανεπιστημιακών Παραδόσεων. Τεύχος Α' , 1821-1941, Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν.Σάκκουλας, 1981.

Δ.Θ. Τσάτσος, *Συνταγματικό Δίκαιο*. τομ. Α' , *Θεωρητικό Θεμέλιο*, δ' εκδ., Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν.Σάκκουλας, 1994.

τομ. Β' , *Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας*, Αθήνα - Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1992.

Ευαγ. Βενιζέλος, *Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου Ι*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1991.

Κ. Μαυριάς, *Συνταγματικό Δίκαιο Α'*, Αθήνα: Α.Ν.Σάκκουλας, 2000.

Γ Παπαδημητρίου - Γ.Σωτηρέλης, *Το Σύνταγμα της Ελλάδας*: Καστανιώτη, 2001.

(533) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ

Μ. Σπουρδαλάκης, Δ. Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι να επεκτείνει την πρώτη επαφή των φοιτητών με τα βασικά πεδία και τα κύρια αναλυτικά εργαλεία της πολιτικής επιστήμης, ενώ παράλληλα επιχειρεί να αναπτύξει τον θεωρητικό προβληματισμό γύρω από αυτά αλλά και την συγκεκριμένη κληρονομιά που μας κληροδότησε η διαμόρφωση της νεοτερικότητας. Οι θεματικές του μαθήματος είναι.

- I. Αντικείμενο και μεθοδολογία της πολιτικής επιστήμης.
- II. Διαφωτισμός και η γέννηση των κοινωνικών επιστημών.
Πολιτική φιλοσοφία: Το παρελθόν και το μέλλον (:) της πολιτικής επιστήμης.
- III. Οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες συγκρότησης του σύγχρονου κράτους.
- IV. Το φιλελεύθερο κράτος.
- V. Το κοινωνικό κράτος.
- VI. Το πολιτικό σύστημα.
- VII. Λειτουργισμός.
- VIII. Πολιτισμικές διαστάσεις της σύγχρονης κοινωνίας.
- IX. Πολιτική συμπεριφορά και πολιτική συμμετοχή.
- X. Εμείς και οι άλλοι. Πολιτισμοί σε αντιπαράθεση;

Βιβλιογραφία:*

- R. G. Schwartzberg, *Πολιτική Κοινωνιολογία* (τόμ. I), Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1984.
- S. Hall & B. Gieben (επιμ.), *Η διαμόρφωση της Νεωτερικότητας. Οικονομία, κοινωνία, πολιτική, πολιτισμός.*, Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλα, 2003.
- W. Abendroth & K. Lenk, *Εισαγωγή στην πολιτική επιστήμη* (τόμ. Α'), Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1983, σελ. 19-151.
- Kurt Lenk, *Πολιτική κοινωνιολογία*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1990, σελ. 100-220.
- K. Howard & J. A. Sharp, *Η επιστημονική μελέτη. Οδηγός σχεδιασμού και διαχείρισης πανεπιστημιακών ερευνητικών εργασιών*, Gutenberg Αθήνα 1994.
- U. Eco, *Πώς γίνεται μια διπλωματική εργασία*, Νήσος, Αθήνα 1994.

* διανέμονται.

(538) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΙ

Μ. Κοκολάκης

Ο 19ος και 20ός αιώνας αποτελούν το χρονολογικό ορίζοντα που καλύπτει το δεύτερο εισαγωγικό μάθημα της Ευρωπαϊκής Ιστορίας. Από το τέλος των ναπολεόντειων πολέμων, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες γνωρίζουν ένα καθεστώς συνεχών και ταχύρυθμων μεταβολών στη βάση των οποίων βρίσκεται η βιομηχανική επανάσταση και η συγκρότηση του εθνικού κράτους. Πρόκειται για μετασχηματισμούς θεμελιώδεις που είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τα μείζονα ιστορικά φαινόμενα που ζουν οι ευρωπαϊκοί πληθυσμοί ακόμη και μέχρι σήμερα. Στην οπτική αυτή, λοιπόν, εξετάζονται οι ισορροπίες και οι συγκρούσεις που γνωρίζει η ευρωπαϊκή ήπειρος, οι ιδεολογικές παράμετροι που συνοδεύουν ή που προετοιμάζουν εθνικές και κοινωνικές αντιθέσεις, η συγκρότηση και ενίσχυση του διακρατικού συστήματος στο οποίο τα ευρωπαϊκά εθνικά κράτη αναλαμβάνουν να παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο, η ίδια, τέλος, η έννοια της Ευρώπης όπως σχηματίζεται και ερμηνεύεται κατά περίπτωση.

Βιβλιογραφία:

S. Berstein και P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τόμοι 2 και 3, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997.

(539) ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Ι

Κ. Κωστής, Κ.Μπότσιου

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διαμόρφωση της ελληνικής κοινωνίας από τον 18ο ως τον πρώιμο 20ό αιώνα. Ο σκοπός του δεν είναι η παράθεση γεγονότων, αλλά η ερμηνεία. Εξετάζονται οι ιστορικές συνέχειες και μεταβολές στην οικονομία, στις νοοτροπίες, στην πολιτική και κοινωνική ζωή. Οι ερμηνείες τους συνδέονται με αντίστοιχες θεωρίες της Κοινωνιολογίας και της Πολιτικής Επιστήμης. Η διδασκαλία καλύπτει διάφορες και συχνά αντιτιθέμενες απόψεις.

Οι φοιτητές εξετάζονται με ερωτήσεις: α) πολλαπλής επιλογής, β) κρίσεως, γ) βιβλιογραφίας, και δ) χρονολογίας.

Εγχειρίδια:

1. Γ.Β. Δερτιλής και Κ. Κωστής (εισαγωγή - επιμέλεια), *Κείμενα Νεοελληνικής Ιστορίας*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1991.
2. R. Clogg, *Σύντομη Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα: Καρδαμίτσας, 1992.

Βιβλιογραφία:

- Ε. Σκοπετεά, *Το "πρότυπο" Βασίλειο και η Μεγάλη Ιδέα*, Αθήνα: Πολύτυπο, 1988.
- Γ. Β. Δερτιλής, *Ατελέσφοροι ή Τελεσφόροι: Φόροι και Εξουσία στο Νεοελληνικό Κράτος*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1993.
- Ι. Κολιόπουλος, *Ληστές: Η Κεντρική Ελλάδα στα μέσα του 19ου αιώνα*, Αθήνα: Ερμής, 1979.
- Β. Καρδάσης, *Από του Ιστίου εις τον Ατμόν*, Αθήνα: ΕΤΒΑ, 1993.
- Χ. Χατζηιωσήφ, *Η Γηραιά Σελήνη: Η Βιομηχανία στην Ελληνική Οικονομία, 1830-1940*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1993.

(901) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Ι. Υφαντόπουλος

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους της περιγραφικής στατιστικής και τις τεχνικές της εμπειρικής κοινωνικής έρευνας.

Ειδικότερα εξετάζονται: α) Η έννοια της μέτρησης στις κοινωνικές επιστήμες. β) Τα διαδοχικά στάδια της ερευνητικής διαδικασίας με ιδιαίτερη έμφαση στη συλλογή και επεξεργασία των δεδομένων (συνέντευξη, ερωτηματολόγια, κλίμακες κλπ.). γ) Οι δειγματοληπτικές μέθοδοι που εφαρμόζονται στην εμπειρική κοινωνική έρευνα. δ) Οι κύριες στατιστικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται στις κοινωνικές και πολιτικές

επιστήμες (κατασκευή πινάκων, μέτρα κεντρικής τάσης και διασποράς, συσχέτιση και παλινδρόμηση). ε) Η εφαρμογή των ποσοτικών μεθόδων σε ορισμένες κλασικές κοινωνικές και πολιτικές έρευνες. στ) Η μεθοδολογία και οι εφαρμογές της συγκριτικής ανάλυσης. ζ) Ενδεικτικές συγκριτικές έρευνες. η) Η Πληροφορική και τα προγράμματα στατιστικών αναλύσεων.

Βιβλιογραφία:

- Κ. Δρακάτος, *Πολιτική Στατιστική*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1981.
Μ. Duverger, *Μέθοδοι Κοινωνικών Ερευνών*, Αθήνα: ΕΚΚΕ, 1974.
Κ. Μιχαλοπούλου, *Κλίμακες Μέτρησης Στάσεων*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1993.
Ν. Τάτσης, *Κλασικές Έρευνες των Κοινωνικών Επιστημών*, Αθήνα - Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1992.
Β. Φίλιας (επιμ.), *Εισαγωγή στην Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών*, Αθήνα: Gutenberg, 1977.

Γ' Εξάμηνο

(521) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Κ. Σπανού

Πρόκειται για μια γενική εισαγωγή στη μελέτη του διοικητικού φαινομένου, με ειδικότερη αναφορά στην ιδιαιτερότητα της Δημόσιας Διοίκησης. Εξετάζονται η γενεαλογία και τα ρεύματα της σύγχρονης Διοικητικής Επιστήμης, καθώς και η Δημόσια Διοίκηση ως ιδιαίτερος κοινωνικός θεσμός. Επίσης οι σχέσεις Διοίκησης και Πολιτικής, οι διάφορες αντιλήψεις για το ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και τη φύση της εξουσίας της. Αναλύεται το γραφειοκρατικό φαινόμενο, η έννοια της αυτονομίας του διοικητικού μηχανισμού και οι σχέσεις της Διοίκησης με το κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον.

Βιβλιογραφία:

- J. Chevallier, *Διοικητική Επιστήμη*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.

(523) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

Δ. Χριστοφιλόπουλος, Γ. Τασόπουλος

Δίκαιο, έννομη τάξη και Κράτος (Κράτος, κοινωνία και δίκαιο, ιστορική εξέλιξη του δικαίου, θεωρίες περί δικαίου). Διακρίσεις και κλάδοι του δικαίου. Διεργασίες διαμόρφωσης του δικαίου (πηγές). Ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου. Εισαγωγή στο ισχύον ελληνικό δίκαιο, ιδιαίτερα το ιδιωτικό.

Βιβλιογραφία:

- Δ. Χριστοφιλόπουλος, *Εισαγωγή στο Δίκαιο. Βασικοί Θεσμοί Ιδιωτικού Δικαίου*, Αθήνα: Αφοι Π. Σάκκουλα, 1988.
- Χ. Ροζάκης και Α.Α. Φατούρος, *Εισαγωγή στο Δίκαιο. Σημειώσεις*, Αθήνα, 1991.
- Ι.Π. Αραβαντινός, *Εισαγωγή στην Επιστήμη του Δικαίου*, Αθήνα: Αφοι Π. Σάκκουλα, 1983.
- Αρ. Μάνεσης, *Δίκαιο, Σύνταγμα, Πολιτική*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1984.
- Ν. Παπαντωνίου, Απ. Γεωργιάδης, Μ. Σταθόπουλος κ.ά., *Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1992.
- Ι.Σ. Σπυριδάκη, *Εισηγήσεις Αστικού Δικαίου*, Αθήνα, Αφοι Σάκκουλα, 1995.
- Νικ. Κ. Ρόκα, *Αξιόγραφα*, Αθήνα: εκδ. Α. Σάκκουλα, 1992.

(528) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Π. Καζάκος, Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στο γνωστικό αντικείμενο της μικροοικονομικής επιστήμης. Στο μάθημα αναλύονται ειδικότερα:

α) Οι βασικές έννοιες της Οικονομικής Επιστήμης: παραγωγικοί συντελεστές, οικονομικό κύκλωμα, οικονομικά προβλήματα, μέθοδοι οικονομικής επιστήμης, οικονομικά συστήματα. β) Οικονομική συμπεριφορά του καταναλωτή. γ) Οικονομική συμπεριφορά της επιχείρησης (θεωρία παραγωγής και κόστους). δ) Σχηματισμός τιμών στον πλήρη ανταγωνισμό, μονοπώλιο, ολιγοπώλιο και μονοπωλιακό ανταγωνισμό. ε) Σχηματισμός τιμών των παραγωγικών συντελεστών. στ) Διανομή εισοδήματος. ζ) Εξωτερικές επιδράσεις (εξωτερικές οικονομίες, εξωτερικές επιβαρύνσεις), η) Θεωρία παιγνίων, θ) Οικονομική της ευημερίας.

Βιβλιογραφία:

- D. Begg, S. Fischer και R. Dornbusch, *Εισαγωγή στην Οικονομική*, τόμος Α', Αθήνα: Κριτική, 1998.
- M. Chacholiades, *Μικροοικονομική Ι-ΙΙ*, Αθήνα: Κριτική, 1990.
- P. Samuelson - W. Nordhaus, *Οικονομική*, τόμος Α', Αθήνα: Παπαζήσης, 2000.
- Γ. Κώττης και Α. Πετράκη-Κώττη, *Εισαγωγή στη Σύγχρονη Μικροοικονομική*, Αθήνα: Το Οικονομικό, 1991.
- A. Woll, H.J. Thieme και D. Cassel, *Ασκήσεις Πολιτικής Οικονομίας*, τομ. Α', Αθήνα: Παπαζήσης, 1994.

(542) ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΙΙ

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, Κ.Μπότσιου

Το μάθημα καλύπτει την περίοδο από το 1890 έως το 1974, δίνοντας ιδιαίτερο βάρος στη βενιζελική εποχή και προπαντός στην κοινωνική διάσταση των πολιτικών συγκρούσεων.

Βοηθήματα:

R. Clogg, *Σύντομη Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*, Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1992.

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, *Μελέτες και κείμενα για την περίοδο 1909-1940*.

Βιβλιογραφία:

Στο αναγνωστήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (Ιπποκράτους 15, 2^{ος} όροφος) έχουν διατεθεί και άλλα σχετικά με το μάθημα βιβλία, όπως:

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους. Συλλογικό έργο (της Εκδοτικής Αθηνών).

Γ. Ασπρέας, *Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος*.

Γ. Βεντήρης, *Η Ελλάς του 1910-1920*.

Γρ. Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων*.

Π.Σ. Δέλτα, *Ελευθέριος Βενιζέλος*.

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος και Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Βενιζελισμός και Αστικός Εκσυγχρονισμός*.

G.Th. Manrogorodatos, *Stillborn Republic. Social Coalitions and Party Strategies in Greece, 1922-1936*, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, 1983.

(902) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ι

Π. Βαλλιάνος

Επισκόπηση των κεντρικών προβλημάτων και εννοιών της κλασσικής πολιτικής σκέψης. Προσωκρατικές ερμηνείες του νόμου. Ο διαχωρισμός νόμου και φύσεως στην προβληματική των σοφιστών. Σχέσεις ατόμου και κοινότητας στο σύστημα της δημοκρατίας και το ζήτημα της δουλείας. Η πολιτική υποχρέωση στον Πρωταγόρα και το Σωκράτη. Η κριτική της δημοκρατίας από τον Πλάτωνα και η μεταφυσική θεμελίωση της ιδεώδους πολιτείας. Η Πολιτική Επιστήμη του Αριστοτέλη: γένεση και τελεολογία της πολιτικής κοινότητας και η εφαρμογή της ιδέας της "μεσότητας" στην κοινωνική οργάνωση. Η κατάρρευση της Πόλεως και ο πολιτικός οικουμενισμός των Ελληνιστικών και Ρωμαϊκών χρόνων. Η αποκοπή της ιδιωτικής από τη δημόσια σφαίρα και η θεοποίηση της πολιτικής εξουσίας. Ο ευδαιμονισμός των Επικουρείων και ο κοσμοπολιτισμός των Στωικών. Οι απαρχές της φιλοσοφίας της ιστορίας στην πρώιμη Χριστιανική σκέψη.

Βιβλιογραφία:

- U. Cerroni, *Η Πολιτική Σκέψη, τομ. Α'*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1972.
O. Gigon, *Βασικά Προβλήματα της Αρχαίας Φιλοσοφίας*, Αθήνα: Γνώση, 1991.
Κ. Τσάτσος, *Η Κοινωνική Φιλοσοφία των Αρχαίων Ελλήνων*, Αθήνα: Εστία, 1970.
John Dunn (επιμ.), *Δημοκρατία. Το Ταξίδι που δεν τελείωσε, 508 π.Χ. - 1993 μ.Χ.*,
Αθήνα: Καρδαμίτσας, 1997.

Δ' Εξάμηνο**(529) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΙΙ**

Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας και Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή σε επιλεγμένα μακροοικονομικά προβλήματα. Στην αρχή δίνεται μια γενική επισκόπηση της μακροοικονομικής, που εξηγεί κυρίως τις έννοιες κλειδιά, την εξέλιξη και στον ρόλο της στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής των κυβερνήσεων. Στη συνέχεια, με αφετηρία ένα "βασικό" μακροοικονομικό πλαίσιο ανάλυσης, εξετάζονται ειδικότερα ζητήματα οικονομικής σταθεροποίησης και ανάπτυξης, ανεργίας και πληθωρισμού, δημοσιονομικών ελλειμμάτων και χρεών, μισθών και παραγωγικότητας κ.ά. Συναφώς, αναδειχνονται οι διαφορετικές απαντήσεις που προσφέρουν αντιμαχόμενες οικονομικές θεωρίες (κεϋνσιανισμός, μονεταρισμός, κλπ). Το εμπειρικό υλικό που χρησιμοποιείται αφορά την ελληνική οικονομία.

Βιβλιογραφία:

- P. Samuelson/ W. Nordhaus: *Οικονομική*, Τόμος Β', ελληνική μετάφραση, Αθήνα: Παπαζήσης, 2000.
Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος για την Ελληνική Οικονομία, που δημοσιεύεται συνήθως τον Απρίλιο κάθε έτους.
OECD: *Greece, Country Report*, Paris, η εκάστοτε τελευταία έκδοση.

(541) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΙΙ

Π. Βαλλιάνος

Εισαγωγή στις κεντρικές έννοιες της νεότερης πολιτικής σκέψης. Ο Μακιαβέλλι και η ριζική εκκοσμίκευση του πολιτικού φαινομένου. Η ρήξη με τον Αριστοτελισμό και η ανάδειξη του κτητικού ατόμου στην αντίληψη του Χομπς. Η θεμελίωση του πολιτικού φιλελευθερισμού: τα όρια της κρατικής εξουσίας και τα δικαιώματα του πολίτη στον Λοκ και τον Μοντεσκιέ. Η αναβίωση του πολιτικού ολισμού στο "δημοκρατικό" ιδεώδες του Ρουσσώ. Η Γαλλική Επανάσταση και οι επικριτές της. Το ωφελιμιστικό ρεύμα και η υπέρβαση της θεωρίας των φυσικών δικαιωμάτων. Η νέα

επεξεργασία της ιδέας της ελευθερίας από τον Τζ. Στ. Μιλλ. Ισότητα και δημοκρατία στον Τοκβίλ και η κοινωνική κριτική των πολιτικών Θεσμών στη σοσιαλιστική σκέψη.

Βιβλιογραφία:

Π. Κιτρομηλίδης, *Πολιτικοί Στοχαστές των Νεότερων Χρόνων*, Αθήνα: Πορεία, Δ' έκδοση, 1999.

U. Cerroni, *Η Πολιτική Σκέψη*, τομ. Β' και Γ', Αθήνα: Παπαζήσης, 1985.

G. Sabine, *Ιστορία Πολιτικών Θεωριών*, Αθήνα: Ατλαντίς, Πεχλιβανίδης, 1961 και ανατυπώσεις.

(543) ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ι. Καυταντζόγλου

Η ύλη αφορά στην κριτική σχέση με παρουσίαση ορισμένων από τους κύριους προβληματισμούς που έχουν σχέση με την προσπάθεια για μια "αντικειμενικότερη" γνώση της κοινωνικής διαδικασίας. Το ευρύτερο πλαίσιο μιας τέτοιας συζήτησης είναι η "ιστορία των επιστημών". Έκδηλη είναι συνεπώς η ανάγκη για μια διεπιστημονικότερη προσέγγιση του προβλήματος.

Με αφετηρία αυτές τις επιλογές (που θα συζητηθούν εισαγωγικά), τα μαθήματα χρησιμοποιούν την πολιτική ύλη ως ένα παράδειγμα περισσότερο οικείο για τη συναγωγή συμπερασμάτων ευρύτερης ίσως ισχύος.

Ειδικότερα εξετάζονται:

- Το πρόβλημα της αναοριοθέτησης της ύλης που έχουμε να ερευνήσουμε, ώστε να αντιστοιχεί στην εκάστοτε ιστορική της πραγματικότητα.
- Οι δυσχέρειες (αντικειμενικές και υποκειμενικές) οι οποίες, στο στάδιο της έρευνας, είναι δυνατό να οδηγήσουν σε παραμορφωτική πρόσληψη της πραγματικότητας, καθώς και τρόποι με τους οποίους μπορούμε να περιορίσουμε την επίδραση των δυσχερειών αυτών.
- Τα θεωρητικά πρότυπα ανάλυσης (γενικά και ειδικά), η έννοια και η αποστολή τους. Η προβληματική σχετικά με την αναγκαιότητα διεπιστημονικής προσέγγισης της πολιτικής διαδικασίας.

Βιβλιογραφία:

Α-Ι.Δ.Μεταξάς, *Πολιτική Επιστήμη: Ι Εισαγωγική Θεώρηση, ΙΙ. Πολιτική Μεθοδολογία*, Αθήνα- Κομοτήνη: Α. Ν. Σάκκουλας, 1995.

Π.Α. Γέμτος, *Οι κοινωνικές επιστήμες. Μία εισαγωγή*, Αθήνα: Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός, 1995.

R.G.Schwartzzenberg, *Πολιτική Κοινωνιολογία*, Τόμος Ι, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1984.

(544) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

Α. Μακρυδημήτρης και Ν. Χλέπας

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η μελέτη της οργάνωσης του δημοσίου χώρου στην Ελλάδα και η εξοικείωση με τους βασικούς θεσμούς, αρχές και διαδικασίες δόμησης και λειτουργίας του ελληνικού διοικητικού συστήματος. Ειδικότερα, το μάθημα στοχεύει στη μελέτη της συγκρότησης του κρατικο-διοικητικού μηχανισμού, στον προσδιορισμό των βασικών χαρακτηριστικών της Δημοσίας Διοίκησης και των λειτουργιών που αυτή επιτελεί. Η μορφολογία, τα όρια, οι δομές και οι βαθμίδες της διοικητικής οργάνωσης, οι θεσμοί και οι διαδικασίες ελέγχου της διοικητικής συμπεριφοράς εντός του πολιτικού συστήματος αποτελούν επίσης αντικείμενο του μαθήματος. Το μάθημα περιλαμβάνει ασκήσεις και χρήση πηγών.

Βιβλιογραφία:

- Β. Ανδρονόπουλος - Μ. Μαθιουδάκης, *Νεοελληνική Διοικητική Ιστορία*. Αθήνα: Διοικητική Μεταρρύθμιση, 1988.
- Αντ. Μακρυδημήτρης, *Διοίκηση και Κοινωνία. Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα*, 1998.
- Ν. Μουζέλης, *Κοινοβουλευτισμός και Εκβιομηχάνιση στην Ημιπεριφέρεια*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1987.
- Κ. Τσουκαλάς, *Κράτος, Εργασία, Κοινωνία*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1986.
- Ν.-Κ.Χλέπας, *Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.

(850) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Π. Ιωακείμης και Μ. Τσινισιζέλης

Το μάθημα αυτό εξετάζει το φαινόμενο της ευρωπαϊκής συνεργασίας και ολοκλήρωσης στη μεταπολεμική περίοδο, υιοθετώντας διεπιστημονική προσέγγιση που είναι άλλωστε απαραίτητη για μια σωστή ανάλυση αυτού του σύνθετου φαινομένου. Στην πρώτη ενότητα γίνεται μια ιστορική αναδρομή, ξεκινώντας από τις πρώτες μορφές συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο και καταλήγοντας στην εφαρμογή της Συνθήκης του Μάαστριχτ. Στη δεύτερη ενότητα, εξετάζονται η πολιτική λειτουργία και οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ειδικότερη μνεία στο ρόλο και τις εξουσίες της Επιτροπής, του Συμβουλίου των Υπουργών, του Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθώς επίσης και στις βασικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Η τρίτη ενότητα του μαθήματος ασχολείται με τις τέσσερις βασικές οικονομικές ελευθερίες στα πλαίσια της κοινής αγοράς. Εξετάζονται επίσης η αναδιανεμητική λειτουργία του κοινοτικού προϋπο-λογισμού, η μακροοικονομική πολιτική και οι σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον υπόλοιπο κόσμο.

Βιβλιογραφία:

- Π.Κ. Ιωακείμης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1993.
Ν. Μαραβέγιας και Μ. Τσινισιζέλης (επιμ.), *Η Ολοκλήρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1995.

5.2. Υποχρεωτικά Μαθήματα Κύκλων Σπουδών

5.2.1. Α΄ Κύκλος: Πολιτική Ανάλυση

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος της Πολιτικής Ανάλυσης αποβλέπει στην ουσιαστική γνωριμία των φοιτητών με τα κύρια αντικείμενα και αναλυτικά εργαλεία του χώρου της Πολιτικής Επιστήμης. Το διδακτικό πρόγραμμα επιδιώκει την εξοικείωση με τους τρεις βασικούς κλάδους που συνιστούν τον κορμό των πολιτικών γνώσεων α) τη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών φαινομένων, β) την πολιτική κοινωνιολογία και γ) την πολιτική σκέψη και την ιστορία της. Η Κατεύθυνση αποδίδει ίση σημασία στην εξοικείωση των φοιτητών με το έργο των κλασικών πολιτικών στοχαστών, αρχαίων και νεωτέρων, που διαμόρφωσαν το λεξιλόγιο και την εννοιολογία της συστηματικής πολιτικής ανάλυσης, όπως και στην παρουσίαση των σύγχρονων προβλημάτων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που απασχολούν την πολιτική ανάλυση. Η θεματολογία των σύγχρονων προβληματισμών αναφέρεται στις σχέσεις κράτους και κοινωνίας, στη μελέτη των κοινωνικών δυνάμεων που επηρεάζουν την πολιτική ζωή και στη σύγκριση της δυναμικής διαφορετικών πολιτικών συστημάτων, ώστε να γίνει δυνατή η αφαιρετική σύλληψη και η κατανόηση των φαινομένων της πολιτικότητας.

Επιδίωξη της Κατεύθυνσης είναι η συστηματική επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών και η εισαγωγή τους στη διαδικασία της έρευνας, που θα τους δώσει την αναγκαία προπαιδεία και τα εφόδια για περαιτέρω επαγγελματική ενασχόληση με την Πολιτική Επιστήμη. Στόχος του προγράμματος σπουδών που παρέχει ο Κύκλος Πολιτικής Ανάλυσης είναι η παροχή επαρκών γνώσεων στο χώρο της Πολιτικής Επιστήμης και των συναφών προς αυτήν γνωστικών αντικειμένων, που να διευκολύνουν α) τις προοπτικές ένταξης αποφοίτων με αυτόν το συγκεκριμένο προσανατολισμό σε φορείς τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού χώρου και β) τη συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Υποχρεωτικά Μαθήματα (Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Ε' Εξάμηνο

(531) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ Ι

Μ. Σπουρδαλάκης

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην προβληματική και στα σύγχρονα ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας, έτσι όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί τόσο από την παράδοση της σχετικής «ακαδημαϊκής» συζήτησης όσο και από την συγκυρία. Μετά από μια εισαγωγή στο αντικείμενο και την ιστορική παράδοση της Πολιτικής Κοινωνιολογίας, το μάθημα επικεντρώνεται και αναλύει, τις σύγχρονες μορφές και λειτουργίες του κράτους, τα ζητήματα που εγείρονται από την ένταξη του έθνους-κράτους μέσα στο παγκόσμιο σύστημα, αλλά και τους θεσμούς πολιτικής οργάνωσης και δράσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση των πολιτικών κομμάτων. Συγκεκριμένα εξετάζονται οι κλασικές προσεγγίσεις στο κομματικό φαινόμενο, οι οποίες και αντιπαρατίθενται σε εκείνες με μαρξιστή αφετηρία και έμπνευση. Οι θεματικές αυτής της συζήτησης περιλαμβάνουν τη συζήτηση για τη σχέση κομμάτων με την κοινωνία, το κράτος, την πολιτική κουλτούρα, καθώς και τη συμβολή τους στη συγκρότηση της σύγχρονης δημοκρατίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συναγωγή μεθοδολογικών συμπερασμάτων ενώ ενότητες του μαθήματος αφιερώνονται στα «κόμματα του κράτους» και στο ρόλο και προοπτικές των υπερεθνικών κομμάτων.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

Μελίνα Σεραφετινίδου, *Εισαγωγή στην πολιτική κοινωνιολογία*, Αθήνα: Gutenberg, 2002.

A. Giddens, *Εισαγωγή στη Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1989.

Yves Meny, *Συγκριτική Πολιτική*, (τόμος Α'), Αθήνα: Παπαζήση, 1995.

Μ. Σπουρδαλάκης, *Για τη θεωρία και τη μελέτη των πολιτικών κομμάτων*, Αθήνα: Εξάντας, 1990.

Φάκελος, με κείμενα από την (κυρίως) διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία.

(549) ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

Κ. Δοξιάδης

Λόγος και εξουσία. Η θεωρία της ιδεολογίας. Ο προβληματισμός γύρω από το ζήτημα του υποκειμένου και της νεωτερικότητας. Ο λόγος ως κοινωνική παραγωγή νοήματος. Οι πολιτικές διαστάσεις της γνώσης, της αλήθειας, της ηθικής και της αισθητικής.

Βιβλιογραφία:

Λουί Αλτουσέρ, *Θέσεις*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1983.

Μισέλ Φουκώ, *Εξουσία, Γνώση και Ηθική*, Αθήνα: Ύψιλον, 1987.

Γιώργος Βέλτσος (επιμ.), *Η Διαμάχη: Κείμενα για τη Νεωτερικότητα*, Αθήνα: Πλέθρον, 1990.

Μισέλ Φουκώ, *Μικροφυσική της Εξουσίας*, Αθήνα: Ύψιλον, 1991.

Κύρκος Δοξιάδης, *Υποκειμενικότητα και Εξουσία: Για τη Θεωρία της Ιδεολογίας*, Αθήνα: Πλέθρον, 1992.

(810) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Ι

Η. Νικολακόπουλος

Το μάθημα επιχειρεί μια συνοπτική παρουσίαση της διαμόρφωσης και ιστορικής πορείας της Συγκριτικής Πολιτικής. Εξετάζονται οι βασικές έννοιες καθώς και τα προβλήματα που συνδέονται με την εφαρμογή της συγκριτικής μεθόδου στην πολιτική ανάλυση. Γίνεται επισκόπηση των κυριοτέρων θεωρητικών προσεγγίσεων και "σχολών" στο χώρο της συγκριτικής πολιτικής και αναλύονται οι σύγχρονες τάσεις. Εν συνεχεία το κύριο βάρος του μαθήματος επικεντρώνεται στα πολιτικά συστήματα του Ευρωπαϊκού χώρου, παρουσιάζοντας την ιστορική τους πορεία και τη σημερινή τους κατάσταση. Αναλυτικές έννοιες και θεωρητικά σχήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ως άνω μελέτη αποτελούν κύριο αντικείμενο του μαθήματος.

Βιβλιογραφία:

Yves Meny, *Συγκριτική Πολιτική*, τόμος Α', Αθήνα: Παπαζήσης, 1995.

Ι. Ράσκε, Η. Κατσούλης κ.ά. *Τα πολιτικά κόμματα της Δυτικής Ευρώπης*, 2 τόμοι, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1985.

S. Huntington, *Η Σύγκρουση των Πολιτισμών και ο Ανασχηματισμός της Παγκόσμιας Τάξης*, Αθήνα: Terzo Books, 1999.

ΣΤ' Εξάμηνο

(602) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΙΙ

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος

Το μάθημα εξετάζει τις ομάδες πίεσης και τη σχέση τους με τα κόμματα, συνδέοντας συστηματικά τη γενική θεωρητική προβληματική με τη σύγχρονη ελληνική περίπτωση.

Βιβλιογραφία:

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος, *Ομάδες Πίεσης και Δημοκρατία*, Αθήνα: Πατάκης, 2001.

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, *Μεταξύ Πιτυοκάμπη και Προκρούστη. Οι Επαγγελματικές Οργανώσεις στη σημερινή Ελλάδα*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1988.

(645) ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κ. Τσουκαλάς - Μ. Σπουρδαλάκης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αρθρώνονται το κράτος και η κοινωνία. Το μάθημα κάνει λόγο για τις ιστορικές διαδικασίες με τις οποίες γεννήθηκε το νεότερο κράτος, η ειδική σφαίρα της κοινωνικής πραγματικότητας και για τη θέσπιση των ειδικών και αποκλειστικών δικαιοδοσιών του κράτους δικαίου. Τέλος γίνεται λόγος για τους μετασχηματισμούς που οριοθετούν τη δομή και το περιεχόμενο του σύγχρονου κοινωνικού κράτους. Οι θεματικές του μαθήματος είναι:

- I. Εισαγωγή: Τα ερωτήματα του μαθήματος.
 - Επικαιρότητα και αναγκαιότητα
- II. Φιλελευθερισμός: Κράτος - Κοινωνία
 - Οικονομία - Αγορά
 - Πολιτική - Κράτος
 - Κοινωνία - Ιδιωτική σφαίρα
 - Δικαιώματα
- III. Κοινωνικό κράτος
 - Ιστορική καταγωγή
- IV. Κοινωνικό κράτος
 - Οικονομική συγκρότηση
 - Οικονομική κρίση
- V. Κοινωνικό κράτος
 - Ιδεολογία, ιδεολογήματα, αξίες
 - Κοινωνικά δικαιώματα
- VI. Κοινωνικό κράτος
 - Μηχανισμοί παρέμβασης
- VII. Περί ταξικότητας του κράτους

- VIII. Δημοκρατία - Συναίνεση - Καπιταλισμός
IX. Το κράτος πρόνοιας την εποχή της "παγκοσμιοποίησης"

Βιβλιογραφία:

- * Μ. Carnoy, *Κράτος και πολιτική θεωρία*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1990.
* Ο. Στασινοπούλου, *Κράτος πρόνοιας*, Αθήνα: Gundenberg, 1992.
Κ. Τσουκαλάς, *Είδωλα πολιτισμού*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1991.
s. Hall, D. Held, T. McGrew, *Η νεωτερικότητα σήμερα*, Αθήνα: Σαββάλας, 2003.
Δ. Γράβαρης, *Κρίση του κοινωνικού κράτους και νεωτερικότητα*, Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1998.
Δ. Π. Καράγιωργας, *Οι οικονομικές λειτουργίες του κράτους*, Αθήνα: Παπαζήση, 1979.
Ν. Πουланτζάς, Ρ. Μίλιμπαντ, Ζ. Π. Φάϋ, *Προβλήματα του σύγχρονου κράτους και του φασιστικού φαινομένου*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1981.
Κ. Μπ. Μακφέρσον, *Η Ιστορική πορεία της φιλελεύθερης δημοκρατίας*, Αθήνα: Γνώση, 1986.
Π. Γετίμης, Δ. Γράβαρης (επ.), *Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική. Η σύγχρονη προβληματική*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1993.
Γ. Βούλγαρης, *Φιλελευθερισμός, Συντηρητισμός, Κοινωνικό Κράτος 1973-1990*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1994.
Μ. Πετμετζίδου - Τσουλουβή, *Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική πολιτική*, Αθήνα: Εξάντας, 1992, σελ. 19-60.
Δ. Χαραλάμπης, *Δημοκρατία και παγκοσμιοποίηση*, Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1998, σελ. 137-164.
* Απαραίτητα για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριων στο σεμινάριο.

(713) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΙ

Χ. Λυριντζής

Το κύριο βάρος του μαθήματος επικεντρώνεται στη συγκριτική-ιστορική μελέτη της καταγωγής και ανάλυσης της δημοκρατίας, του κοινοβουλευτισμού, της δικτατορίας και των επαναστάσεων, με βάση τόσο την Ευρωπαϊκή εμπειρία όσο και τις πολιτικές εξελίξεις σε κοινωνίες του "τρίτου κόσμου". Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις θεωρητικές προσεγγίσεις και διαμάχες που συνδέονται με τη μελέτη των εν λόγω θεμάτων και στο γενικότερο προβληματισμό για τους τρόπους με τους οποίους η συγκριτική πολιτική μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση και ερμηνεία των πολιτικών φαινομένων. Επιπλέον παρουσιάζεται η συγκριτική μελέτη σημαντικών πολιτικών φαινομένων όπως ο εθνικισμός και οι πολιτισμικές διαφορές. Το μάθημα καταλήγει με τη συγκριτική ιστορική ανάλυση των παραπάνω θεμάτων στο χώρο των Βαλκανίων και τη σχετική συζήτηση για την οικοδόμηση και εδραίωση της δημοκρατίας στις μετα-κομμουνιστικές κοινωνίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Βιβλιογραφία:

- Χ.Λυριντζής, *Σύγκριση και Ερμηνεία*, Αθήνα: Νήσος 2001
- Barigton Moore, *Οι κοινωνικές Ρίζες της Δικτατορίας και της Δημοκρατίας*, Αθήνα: Κάλβος, 1984.
- Ch. Tilly, *Οι Ευρωπαϊκές Επανάστασεις 1942-1992*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1998.
- Ν. Μουζέλης, *Κοινοβουλευτισμός και Εκβιομηχάνιση στην Ημιπεριφέρεια*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1987.

Ζ' Εξάμηνο**(532) ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ**

Π. Κιτρομηλίδης

Εξέταση της εξέλιξης της πολιτικής σκέψης στην κλασική αρχαιότητα, με ειδική αναφορά στη διαμόρφωση συστηματικών τρόπων αντιμετώπισης του πολιτικού φαινομένου στην κλασική γραμματεία της αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης. Το μάθημα συνδυάζει ιστορικές και αναλυτικές προσεγγίσεις και αντλεί τις πηγές του από την αρχαία τραγωδία, την ιστοριογραφία και την πολιτική φιλοσοφία. Ειδική έμφαση στο έργο των Θουκυδίδη, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Πολυβίου, Κικέρωνα και Αυγουστίνου. Παραδόσεις και φροντιστηριακές συζητήσεις, προαιρετική εργασία φοιτητών. Οι παραδόσεις βασίζονται στις πρωτογενείς πηγές.

Βιβλιογραφία:

- T. Sinclair, *Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψεως*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1969.
- E.R. Dodds, *Οι Έλληνες και το Παράλογο*, Αθήνα: Καρδαμίτσας.
- Olof Gigon, *Βασικά Προβλήματα της Αρχαίας Φιλοσοφίας*, Αθήνα: Γνώση, 1991.
- B. Snell, *Η Ανακάλυψη του Πνεύματος*, Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ., 1981.
- Cynthia Farrar, *Οι Αρχές της Δημοκρατικής Σκέψης στην Κλασική Αθήνα*, Αθήνα: Παπαδήμας, 1991.
- I. Τουλουμάκος, *Η Θεωρητική Θεμελίωση της Δημοκρατίας στην Κλασική Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1979.

(582) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Δ. Σωτηρόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η αρχική εξοικείωση των φοιτητών με τις ιδιαιτερότητες των κοινωνιών και των πολιτικών συστημάτων των περιοχών που δεν ακολούθησαν τις τροχιές οικονομικής και πολιτικής ανάπτυξης των χωρών της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής. Τα πολιτικά συστήματα των περισσότερων χωρών της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής ήσαν

μέχρι το "τρίτο κύμα εκδημοκρατισμού" διαφορετικά από τα τυπικά κοινοβουλευτικά δημοκρατικά καθεστώτα, ενώ οι αντίστοιχες κοινωνίες χαρακτηρίζονταν από διαχωριστικές τομές και συγκρούσεις με βάση τη φυλή, την εθνική καταγωγή, τη θρησκευτική πίστη και τη γλώσσα. Ο πολιτικός, οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός των αναπτυσσόμενων χωρών συνδέεται αφενός με τη μακρά ιστορική περίοδο αποικιοκρατίας έως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και αφετέρου με τη μεταβαλλόμενη οικονομική, τεχνολογική και πολιτιστική εξάρτηση των νέων ανεξάρτητων κρατών από τη Δύση κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Στο μάθημα εξετάζονται η συμβολή και τα όρια των θεωριών της συγκριτικής πολιτικής επιστήμης, και ειδικά της θεωρίας του εκσυγχρονισμού και της θεωρίας της εξάρτησης, στην κατανόηση των πολιτικών και κοινωνικών όψεων του λεγόμενου "Τρίτου Κόσμου". Επίσης, αναπτύσσονται οι ιστορικές και σύγχρονες μορφές σχέσεων των αναπτυσσόμενων χωρών με τις αναπτυγμένες, εξετάζεται ο ρόλος των διεθνών οικονομικών οργανισμών, ο επιστημονικός και πολιτικός "λόγος" που κυριαρχεί στην προσέγγιση των πολιτισμών και των κοινωνιών του "Τρίτου Κόσμου", περιγράφονται οι πρόσφατες εμφύλιες διαμάχες και τα οικονομικά αδιέξοδα ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών και, τέλος, συζητούνται και αξιολογούνται οι περιπτώσεις των χωρών που επιχείρησαν αυτόνομη αναπτυξιακή πορεία, καθώς και η ανάδυση του "Τέταρτου Κόσμου".

Βιβλιογραφία:

- Ε. Γιουνε, *Ο Τρίτος Κόσμος*, Αθήνα: Χατζηνικολής, 1991.
Ι. Wallerstein, *Ιστορικός Καπιταλισμός*, Αθήνα:Θεμέλιο, 1987.
Β. Φίλιας, *Κοινωνιολογία της Υπανάπτυξης*, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή, 1996.
Δ.Χαραλάμπης, Κ.Βεργόπουλος, κ.ά., *Το Κράτος στον Περιφερειακό Καπιταλισμό*, Αθήνα: Εξάντας, 1985.
ΑΙ. Lipietz, *Αυταπάτες και Θαύματα*, Αθήνα: Εξάντας, 1990.
Α.-Α. Κύρτσος, (επιμ.), *Κοινωνιολογική Θεωρία της Ανάπτυξης*, Αθήνα: Νήσος, 1999.
Β. Rangel, *Η Δύση και ο Τρίτος Κόσμος*, Αθήνα: Ροές, 1987.

(712) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Το μάθημα αυτό στοχεύει στη διερεύνηση των παραγόντων που επιδρούν στη διαμόρφωση και την εκδήλωση της πολιτικής συμπεριφοράς υποκειμένων και κοινωνικών κατηγοριών, στο πλαίσιο της δημοκρατίας.

Αρχικά εξετάζονται η έννοια και οι διάφορες μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με την πολιτική συμμετοχή. Η ανάλυση εμπειρικών δεδομένων που επιχειρείται επιτρέπει τη μελέτη της επίδρασης συγκεκριμένων μεταβλητών (φύλο, ηλικία, κοινωνική θέση, κοινωνική κινητικότητα, ιδεολογία, θρησκεία κ.ά.) στην ατομική πολιτική συμπεριφορά, καθώς και την αποτίμηση της

βαρύτητας της κοινωνικής ανισότητας ως παράγοντα διαφοροποίησης στον τύπο και το επίπεδο της πολιτικής συμμετοχής. Παράλληλα, επισημαίνονται τα όρια του συμπεριφορισμού στην ανάλυση και την ερμηνεία εμπειρικών δεδομένων για την πολιτική συμπεριφορά, και προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης, όπου η κατάδειξη της ανισότητας στην πολιτική συμμετοχή οδηγεί στην ανάπτυξη μιας θεωρητικής συζήτησης για την "ιδιότητα του πολίτη", την έμφυλη διάστασή της και την ανισότητα στην ουσιαστική κατοχή της ιδιότητας αυτής.

Βιβλιογραφία:

A. Βοηθήματα

1. T.H. Marshall, T. Bottomore, *Ιδιότητα του πολίτη και κοινωνική τάξη*, Αθήνα: Gutenberg, 1995.
 2. Μ. Παντελίδου-Μαλούτα, *Πολιτική Συμπεριφορά*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.
- C. Επιλογή άρθρων που διανέμονται σε πρόσθετο "φάκελλο" συμπληρώνει την ύλη του μαθήματος.

Η' Εξάμηνο

(601) ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Π. Βαλλιάνος

Ιστορική και αναλυτική παρουσίαση της συνάρθρωσης της πολιτικής σκέψης του νεότερου κόσμου, από την Αναγέννηση ως τον εικοστό αιώνα. Εξετάζονται οι μεσαιωνικές καταβολές της νεότερης σκέψης, η εξέλιξη του πολιτικού ουμανισμού, του φιλελευθερισμού, του ριζοσπαστισμού και του σοσιαλισμού. Παραδόσεις και φροντιστηριακές συζητήσεις, προαιρετική εργασία φοιτητών. Οι παραδόσεις βασίζονται στις πρωτογενείς πηγές.

Βιβλιογραφία:

- Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη Πολιτική Θεωρία*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1992.
- Π. Κιτρομηλίδης, *Πολιτικοί Στοχαστές των Νεώτερων Χρόνων*, Αθήνα: Πορεία, Δ' έκδοση, 1999.
- Thomas Hobbes, *Λεβιάθαν*, Τόμοι Α' και Β', μετάφραση Αιμ. Μεταξόπουλου κ.ά., Αθήνα: Γνώση, 1989.
- John Locke, *Δεύτερη Πραγματεία περί Κυβερνήσεως*, μετάφραση Π. Κιτρομηλίδη, Αθήνα: Γνώση, 1990.
- Montesquieu, *Το Πνεύμα των Νόμων*, μετάφραση: Κ. Παπαγιώργη - Π. Κονδύλη, Αθήνα: Γνώση, 1994.

(714) ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Η. Νικολακόπουλος

Το μάθημα αυτό βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με το μάθημα Πολιτική Συμπεριφορά Ι το οποίο διδάσκεται στο Ζ' Εξάμηνο.

Από τις διάφορες μορφές πολιτικής συμπεριφοράς, το ενδιαφέρον επικεντρώνεται εδώ στην εκλογική συμπεριφορά. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι σταθμοί που διαμόρφωσαν τη θεματική και τη μεθοδολογία της εκλογικής κοινωνιολογίας, διερευνάται η επίδραση των διαφόρων κοινωνικοδημογραφικών μεταβλητών στην ατομική εκλογική συμπεριφορά και εξετάζονται τα κυριότερα θεωρητικά υποδείγματα για την ανάλυση και ερμηνεία των εκλογικών δεδομένων.

Ακολούθως, με βάση τη θεματική και τη μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί εξετάζεται η ελληνική εκλογική σκηνή κατά τη δεκαετία του '80.

Βιβλιογραφία:

Ηλ. Νικολακόπουλος, *Πολιτική Συμπεριφορά*, β' τεύχος. Σημειώσεις από τις παραδόσεις του μαθήματος.

Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, *Εκλογές και Κόμματα στη Δεκαετία του '80*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1990.

Ηλ. Νικολακόπουλος, *Κόμματα και Εκλογές στην Ελλάδα 1946-1964*, Αθήνα: ΕΚΚΕ, β' έκδοση, 1988.

(765) ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Χ. Λυριντζής, Γ.Κουζέλης

Το μάθημα αυτό ασχολείται με τις κύριες τάσεις της πολιτικής σκέψης κατά τον εικοστό αιώνα. Βασικός του άξονας είναι η θεωρία της δικαιοσύνης του J. Rawls και οι κριτικές που της έχουν ασκηθεί. Θα αναπτυχθούν τα επιχειρήματα των κοινοτιστών του R. Nozick. Στο πλαίσιο αυτό θα συζητηθεί η διάκριση ανάμεσα σε "θετική" και "αρνητική" ελευθερία που προτείνει ο I. Berlin, καθώς και η θεωρία των δικαιωμάτων του R. Dworkin. Άλλα θέματα που τίγονται είναι η θεωρία της διαφυσικότητας του K. Popper και οι εφαρμογές της στην πολιτική και την ιστορική σκέψη καθώς και η θεωρία της επικοινωνίας του J. Habermas.

Βιβλιογραφία:

J. Rawls, *A Theory of Justice*, Oxford, 1971.

R. Plant, *Modern Political Thought*, Blackwell, 1995.

W. Kymlicka, *Contemporary Political Philosophy*, Oxford, 1995.

Φ. Σατελέ και Ε. Πιζιέ-Κουσνέρ, *Οι Πολιτικές Αντιλήψεις του 20ού αιώνα*, Ρέππας, 1982.

5.2.2. Γ΄ Κύκλος: Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καλύπτει δύο επιστημονικούς κλάδους, τις Διεθνείς Σπουδές και τις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Οι Διεθνείς Σπουδές αναφέρονται σε τρεις επιμέρους γνωστικές κατηγορίες που διερευνούν τα διεθνή φαινόμενα με την οργάνωση και λειτουργία της διεθνούς κοινωνίας: Το Διεθνές Δίκαιο (και τους διεθνείς οργανισμούς), τις Διεθνείς Σχέσεις και τα Διεθνή Οικονομικά, που οργανώνονται με βάση τα μαθήματα των Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου. Οι Ευρωπαϊκές Σπουδές, από την άλλη μεριά, καλύπτουν το συγγενές, με τις Διεθνείς Σπουδές, θέμα της θεσμικής οργάνωσης της Ευρώπης, μέσα από τη διερεύνηση των ευρωπαϊκών οργανισμών, της ευρωπαϊκής ιστορίας (που διαμορφώνει την εικόνα της ευρωπαϊκής ταυτότητας) και της λειτουργίας των διαφόρων μηχανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως είναι άμεσα ορατό, ο Κύκλος των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών εκκινεί από τη διδασκαλία των γενικών, μακροσκοπικών θεμάτων (Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς Σχέσεις), εξειδικεύοντας το αντικείμενο του, στα τελευταία εξάμηνα, με μαθήματα μικροσκοπικότερου φάσματος.

Ο Κύκλος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, με το μέσο των υποχρεωτικών και προαιρετικών μαθημάτων του, αποσκοπεί τόσο στην απόκτηση μιας γενικής παιδείας γύρω από τα διεθνή θέματα, όσο και στην κάλυψη των διδασκομένων, στο μέτρο του δυνατού, από πλευράς επαγγελματικής. Το βάρος που αποδίδεται σε μαθήματα πρακτικής υφής, όπως τα διεθνή οικονομικά, τα ευρωπαϊκά, τα αμυντικά και τα προαιρετικά του Διεθνούς Δικαίου (λ.χ. Δίκαιο της Θάλασσας) κατατείνει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων μιας προπτυχιακής εξειδίκευσης. Ο απόφοιτος του Κύκλου μπορεί έτσι να εμπεδώσει γνώσεις που θα χρησιμοποιήσει επαγγελματικά στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα ή να έχει στέρεες βάσεις για να συνεχίσει σε μεταπτυχιακό επίπεδο διεθνείς ή ευρωπαϊκές σπουδές.

Τα προαιρετικά μαθήματα έχουν οργανωθεί με βάση τις γνωστικές κατηγορίες που καλύπτουν σε προπτυχιακές σπουδές του τρίτου Κύκλου. Έτσι, υπάρχουν μαθήματα που ολοκληρώνουν τη φυσιογνωμία του Διεθνούς Δικαίου, των Διεθνών Σχέσεων, των Ευρωπαϊκών Σπουδών κ.ο.κ. Για τους φοιτητές που ενδιαφέρονται για μια περαιτέρω εξειδίκευση σε έναν επί μέρους κλάδο θα ήταν χρήσιμο να επιλέξουν μαθήματα που να βοηθούν στην απόκτηση μιας συνολικής εικόνας του. Σε περίπτωση αμφιβολιών, θα ήταν χρήσιμο οι φοιτητές να συμβουλευούνται τους διδάσκοντες για τα μαθήματα που θα επιλέγουν.

Τέλος, επανερχόμενοι στο θέμα της χρησιμότητας των σπουδών αυτών, θα πρέπει να τονίσουμε ότι ο Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καταβάλλει προσπάθειες να διαμορφώσει ένα πρόγραμμα σπουδών που να ανταποκρίνεται με επάρκεια στις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς εργασίας - με ιδιαίτερη έμφαση στις

απαιτήσεις των εξετάσεων αρμόδιων κρατικών μηχανισμών, όπως είναι π.χ. το Υπουργείο Εξωτερικών, και σχετικών ιδιωτικών φορέων - όπως και στην κατάλληλη προετοιμασία για ομαλή συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Με βάση αυτό το σκεπτικό, ο Τομέας παρακολουθεί τις εξελίξεις στις απαιτήσεις των επαγγελματικών χώρων και στις απαιτήσεις των πανεπιστημίων του εξωτερικού, προσαρμόζοντας ανάλογα το πρόγραμμά του. Επίσης επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Υποχρεωτικά Μαθήματα (Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

(565) ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Ι

Κ. Υφαντής, Π. Βαρβαρούσης και Σ. Ντάλης

Το μάθημα αυτό επιδιώκει να καταστήσει προσιτό στους φοιτητές το μέχρι σήμερα "κεκτημένο" της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων προσφέροντας μια "συνολική προσέγγιση" των θεωρητικών και μεθοδολογικών προτάσεων πάνω σε συγκεκριμένες τυπολογίες διεθνών σχέσεων, όπως π.χ. το σύστημα ισορροπίας δυνάμεων, η ολοκλήρωση (παγκόσμιοι και περιφερειακοί οργανισμοί) κ.λπ..

Παράλληλα ο φοιτητής εμπεδώνει βασικές έννοιες της επιστήμης των Διεθνών Σχέσεων που θα χρησιμοποιήσει και στην παρακολούθηση άλλων μαθημάτων, τα οποία εντάσσονται στο πρόγραμμα της κατεύθυνσης των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, όπως π.χ. θέματα ανταγωνισμού εξοπλισμών, διεθνών οικονομικών σχέσεων κ.λπ..

Επίσης δίνεται έμφαση στον τρόπο με τον οποίο γίνεται η προσέγγιση διεθνών διενέξεων και κρίσεων, καθώς και οι δυνατότητες ειρηνικής επίλυσης των διεθνών διαφορών.

Βιβλιογραφία:

R. Aron, *Τα Τελευταία Χρόνια του Αιώνα*, Αθήνα: Ροές, 1986.

J. Dougherty και R. Pfaltzgraft, *Ανταγωνιστικές Θεωρίες Διεθνών Σχέσεων*, τομ. Α' και Β', Αθήνα: Παπαζήσης, 1992.

R. Keohane and J. Nye, *Power and Interdependence*, Boston, Toronto, 1977.

Θ. Κουλουμπής, *Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις: Ισχύς και Δικαιοσύνη*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1994.

Δ. Κώνστας, *Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1983.

P. Kennedy, *Προετοιμασία για τον 21ο αιώνα*, Αθήνα: Νέα Σύνορα, 1994.

(567) ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ Ι

Χ. Δίπλα

Το μάθημα του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αποσκοπεί στη διερεύνηση της θεσμικής οργάνωσης της διεθνούς κοινότητας, στον εντοπισμό των κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις και των αξιών και αρχών που τις περιβάλλουν. Στο πρώτο τμήμα (1) του μαθήματος παρουσιάζονται αναλυτικά οι μηχανισμοί και οι λειτουργίες για τη διαμόρφωση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, με εκτεταμένη αναφορά στις πηγές (διεθνείς συνθήκες, και το δίκαιο που τις διέπει, διεθνές έθιμο, γενικές αρχές του δικαίου, αποφάσεις των διεθνών οργανισμών, επικουρικές πηγές, επιείκεια, ευθυδικία). Η διδασκαλία ολοκληρώνεται με την αναφορά στις σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, που ουσιαστικά διερευνά τα προβλήματα των σχέσεων της διεθνούς δικαιοταξίας με την εσωτερική έννομη τάξη των κρατών της διεθνούς κοινότητας.

Βιβλιογραφία:

- Κ. Ιωάννου, Κ. Οικονομίδης, Χρ. Ροζάκης και Αργ. Φατούρος, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεωρία των Πηγών*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1988.
- Κ. Ιωάννου, Κ. Οικονομίδης, Χρ. Ροζάκης και Αργ. Φατούρος, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1990.
- Κ. Οικονομίδης, *Δημόσιο Δίκαιο Α', Παραδόσεις*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1980, (σελ.49-76).
- Εμμ. Ρούκουνας, *Διεθνές Δίκαιο Ι*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1980.
- Γ. Τενεκίδης, *Δημόσιον Διεθνές Δίκαιον*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1977.

(603) ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Ε. Δούση

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλυθούν κριτικά οι θεωρητικές ερμηνείες του φαινομένου των Διεθνών Οργανισμών σε σχέση με τη λειτουργία του διεθνούς συστήματος και να αξιολογηθούν οι πρακτικές συνέπειές τους, έτσι ώστε να κατανοηθεί η σημασία των σύνθετων εκείνων στοιχείων που συνδέονται με το ρόλο των Διεθνών Οργανισμών στην αντιμετώπιση και διαχείριση διεθνών προβλημάτων. Παρόλο που η διδασκαλία τιτλοφορείται "Θεωρία της Διεθνούς Οργάνωσης", κρίθηκε σκόπιμο να μην περιορισθεί μόνο σε μία θεωρητική προσέγγιση του φαινομένου των διεθνών οργανισμών, αλλά να δοθεί επίσης στους φοιτητές και τις φοιτήτριες μία πιο μικροσκοπική εικόνα ορισμένων διεθνών οργανισμών. Η προτίμηση δόθηκε στον Ο.Η.Ε. και σε ορισμένους περιφερειακούς οργανισμούς με επίκεντρο την Ευρώπη.

Βιβλιογραφία:

- Θ. Χριστοδουλίδης, *Εισαγωγή στη Διεθνή Οργάνωση*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1985.
- Π.Νάσκου-Περράκη, *Το Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών, η Θεσμική Διάσταση*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α.Ν.Σάκκουλας, 2001
- H.G.Schermers and N.M.Blokker, *International Law, the Hague*: Martinus Nijhoff Publ., 1991
- Academie de Droit International de la Haye, *Manuel sur les Organisations Internationales*, 2e ed., Dordrecht/Boston/London: Martinus Nijhoff Publ., 1998

Στ' Εξάμηνο**(640) ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ***Χ. Δίπλα*

Το μάθημα ολοκληρώνει την παρουσίαση των κύριων ζητημάτων του Διεθνούς Δικαίου, με τη διερεύνηση του κεντρικού προβλήματος των υποκειμένων της διεθνούς έννομης τάξης και των νομικών σχέσεων ανάμεσά τους. Αναλυτικότερα, στο μάθημα αυτό εξετάζονται: (α) Οι κύριοι φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο Διεθνές Δίκαιο, δηλαδή τα Κράτη (έννοια, αναγνώριση, λειτουργία, διαδοχή), οι διεθνείς οργανισμοί, καθώς και άλλες οντότητες με νομικά περιορισμένη συμμετοχή στη διεθνή κοινωνία (ιδιότυπες κρατικές οντότητες, επαναστάτες, εθνικοσπελευθερωτικά κινήματα, άτομα - φυσικά και νομικά πρόσωπα). β) Οι αρμοδιότητες (δικαιοδοσία) στο χώρο (ξηρά, θάλασσα, αέρα, διάστημα) και στα πρόσωπα και τις δραστηριότητες που ασκούνται από τους διεθνείς φορείς (Κράτη, διεθνείς οργανισμούς κλπ.).

Βιβλιογραφία:

- Κρ. Ιωάννου, Κ. Οικονομίδης, Χρ. Ροζάκης και Αργ. Φατούρος, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*: τ. Α', *Φορείς Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων στη Διεθνή Έννομη Τάξη*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1990. τ. Β', *Αρμοδιότητες στο Διεθνές Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1991.
- Κ. Οικονομίδης, *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*. Παραδόσεις, τευχ. Α', β' εκδ., Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1990, σσ. 85-192.
- Εμμ. Ρούκουνας, *Διεθνές Δίκαιο ΙΙ*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1982.

(651) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Γ. Βαληνάκης

Το μάθημα καλύπτει την περίοδο 1945 ως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην περίοδο μετά το 1947. Η αναλυτική προσπάθεια κατευθύνεται, κυρίως, στην κατανόηση των αιτίων διαμόρφωσης της πολιτικής - πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί παράγοντες - που επικρατούν την περίοδο αυτή τόσο στον εσωτερικό όσο και στο διεθνή χώρο. Επίσης το μάθημα θα επιχειρήσει μια κατάταξη "περιόδων" εξωτερικής πολιτικής με βάση τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που επικρατούν σε κάθε μία από αυτές και τα οποία διαφοροποιούν την υφή της πολιτικής. Θα εξετασθούν εξάλλου διαχρονικά και τα κύρια θέματα στις σχέσεις της Ελλάδας με τις άλλες χώρες.

Βιβλιογραφία:

- Γ. Βαληνάκης, *Εισαγωγή στην Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1949-1988*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1988.
- Γ. Βαληνάκης (επιμ.), *Επετηρίδες Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής*, Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ, 1995, 1996, 1997, 1998.

(751) ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΙΙ

Θ. Βερέμης και Κ. Υφαντής

Το μάθημα αποτελεί ουσιαστικά συνέχεια του μαθήματος "Διεθνείς Σχέσεις Ι" του Ε' εξαμήνου και συμπληρώνει τη βασική ύλη της μελέτης των Διεθνών Σχέσεων. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην εφαρμοσμένη διάσταση των διεθνών σχέσεων με έμφαση στην σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Ελληνική πολιτική και στην πρακτική των Μεγάλων Δυνάμεων και των μικρότερων κρατών κατά το μεσοπόλεμο και τη μεταπολεμική εποχή.

Βιβλιογραφία:

- Θ. Βερέμης, *Ελλάδα - Ευρώπη. Από τον Πρώτο Πόλεμο ως τον Ψυχρό Πόλεμο*, Αθήνα: Πλέθρον, 1993.
- Θ. Βερέμης και Θ. Κουλουμπής, *Προβλήματα Εξωτερικής Πολιτικής*, Αθήνα: Σιδέρης, 1994.

Ζ' Εξάμηνο

(750) ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Α. Κόντης

Σκοπός του μαθήματος είναι τόσο ο εξοπλισμός των φοιτητών με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία όσο και η εξοικείωση με τη διεθνή οικονομική πολιτική. Στο πρώτο μέρος, το διεθνές εμπόριο, παρουσιάζονται ζητήματα για την ερμηνεία, διάρθρωση και γεωγραφική κατεύθυνση και έκταση των διεθνών εμπορικών ροών, την πολιτική οικονομία του προστατευτισμού, τις ξένες επενδύσεις, τη διεθνή μετανάστευση. Στο δεύτερο μέρος, τις διεθνείς νομισματικές σχέσεις, αναπτύσσονται θέματα του ισοζυγίου πληρωμών, της αγοράς συναλλάγματος, των συστημάτων συναλλαγματικών ισοτιμιών, καθώς και της αποκατάστασης της ισορροπίας του ισοζυγίου πληρωμών. Επίσης, εξετάζονται, συνοπτικά, ζητήματα της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης.

Βιβλιογραφία:

- Ε. Θαλασσινός και Θ. Σταματόπουλος, *Διεθνή Οικονομικά*, Αθήνα: Σταμούλης, 1998.
Ρ. Kenen, *Διεθνής Οικονομική*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1999.
Ρ.Ρ. Krugman και Μ. Obsfeld, *Διεθνής Οικονομική Θεωρία και Πολιτική*, τομ. Α', Β', Αθήνα: Κριτική, 1995.
Ε. Πουρναράκης, *Διεθνής Οικονομική*, β' έκδοση, Αθήνα: Πουρναράκης, 2000.

(813) ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Χ. Δίπλα και Ε. Δούση

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η οικονομική διάσταση της διεθνούς δικαιοτικής τάξης. Εξετάζονται οι δικαιοκοί θεσμοί, κανόνες και διαδικασίες που διέπουν τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Ειδικότερα, η μελέτη επικεντρώνεται στο δίκαιο που ρυθμίζει και τους διεθνείς οργανισμούς που αφορούν τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις (το δίκαιο της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και άλλες πρόσφατες ρυθμίσεις), τη διακίνηση προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές σχέσεις, τις άμεσες επενδύσεις και τη δομή και λειτουργία των διεθνικών επιχειρήσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στα προβλήματα που ανακύπτουν από τη συνύπαρξη αναπτυγμένων και αναπτυσσομένων χωρών στην παγκόσμια οικονομία (εμπόριο βασικών προϊόντων, Παγκόσμια Τράπεζα κλπ).

Βιβλιογραφία:

- A.A. Φατούρος και Κ. Στεφάνου (επιμ.), *Οι Συμφωνίες του Γύρου της Ουρουγουάης για το Διεθνές Εμπόριο Αγαθών και Υπηρεσιών*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1995.
- A.A. Φατούρος, *Παραδόσεις Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1998.
- D.Carreau, P. Juillard, *Droit International Economique*, 4η εκδ., Παρίσι: LGDJ, 1998.

(856) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Μ. Τσινισιζέλης

Σκοπός: Ανάλυση και σύγκριση των ποικιλιών των φιλελεύθερων δημοκρατικών πολιτικών συστημάτων της σημερινής μεταβιομηχανικής Δυτικής Ευρώπης. Περιεχόμενο: Ανάλυση των ιστορικών καταβολών τους και συσχετισμός με τα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των χωρών της Δ. Ευρώπης (Γαλλία, Βρετανία, Γερμανία). Θεωρητικά ζητήματα. Θεωρία πολιτικών κομμάτων και ομάδων πίεσης/ ο νεοκορπορατισμός/ πολιτικά προβλήματα της οικονομικής διαχείρισης στη Δ.Ευρώπη/ προσεγγίσεις και έννοιες-κλειδιά για τη συγκριτική ανάλυση των Δυτικοευρωπαϊκών πολιτικών συστημάτων.

Βιβλιογραφία:

- F. Borella, *Τα Πολιτικά Κόμματα στην Ευρώπη των Δέκα*, Αθήνα: Μαλλιάρης-Παιδεία, 1983.
- D. Coomba, *Representative Government and Economic Power*, 1983.
- J.E. S. Hayward και R.N. Berki, *State and Society in Contemporary Europe*, 1979.

Η' Εξάμηνο**(833) ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ**

Μ. Τσινισιζέλης και Κ. Υφαντής

Σκοπός: Εξοικείωση με τα θεωρητικά εργαλεία ανάλυσης του φαινομένου της περιφερειακής ολοκλήρωσης. Περιεχόμενο: Σε τρεις κύκλους εξετάζονται: α) Οι παλαιότερες οικονομικές θεωρίες της περιφερειακής ολοκλήρωσης/ θεωρία τελωνειακών ενώσεων, β) Η έννοια/ τα βασικά ιστορικά παραδείγματα/ Ελβετία-Ολλανδία, ΗΠΑ-Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας/ και η θεωρία της "ένωσης", γ) Οι "νέωτερες" θεωρίες της περιφερειακής ολοκλήρωσης/ φεντεραλισμός - λειτουργισμός - νεολειτουργισμός - αλληλεξάρτηση - θεωρία διεθνών καθεστώτων - διακυβερνητισμός, οι σύγχρονες θεωρίες, καθώς και η κριτική των θεωριών αυτών.

Βιβλιογραφία:

- M. Forsyth, *Unions of States. Theory and Practice of Confederation*, Leicester: Leicester University Press, 1981.
- N. Μαραβέγιας και Μ.Ι. Τσινισιζέλης (επιμ.), *Ευρωπαϊκή Οργάνωση. Θεωρία και Πολιτικές*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1995.
- W. Wallace (ed.), *The Dynamics of European Integration*, London: R.I.I.A., Pinter, 1990.
- Μ.Τσινισιζέλης, *Quo Vadis Europa: Σύγχρονες Ακαδημαϊκές και Επιστημονικές Εκδόσεις*, 2001.
- Δ.Ν.Χρυσόχου, *Η Θεωρία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης: Παπαζήσης*, 2003.

(857) ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ / ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ε. Δούση

Εισαγωγή στη νομική ανάλυση της διάρθρωσης και λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΚ/ΕΕ) μέσα από τη μελέτη των διατάξεων των σχετικών συνθηκών και άλλων νομικών πράξεων. Εξετάζονται, μεταξύ των άλλων: η νομική ιδιομορφία της ΕΚ και ΕΕ. Θεμελίωση στο συνταγματικό δίκαιο των κρατών μελών. Θεσμική δομή, διαπλοκή των οργάνων στη διεργασία λήψης αποφάσεων. Η κοινοτική έννομη τάξη: μορφές του κοινοτικού δικαιοπαραγωγικού έργου και βασικές αρχές των σχέσεων κοινοτικής και εθνικών εννόμων τάξεων. Εισαγωγή στο ουσιαστικό κοινοτικό δίκαιο: ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων, προστασία του ανταγωνισμού.

Βιβλιογραφία:

- Α.Α. Φατούρος και Α. Πλιάκου, *Κεφάλαια Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου*, β' έκδοση, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 2000.
- Παν. Κανελλόπουλος, *Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα - Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1999.
- P.J. G. Kartheyn & P.VerLoren Vanthermaat, *Introduction to the Law of the European Communities*, 3rd ed., The Hague, Kluwer Law International, 1998.
- Π.Δ.Δαγτόγλου, *Οι Νέες Ευρωπαϊκές Συνθήκες*, Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν.Σάκκουλας, 2003.

(862) ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Π. Ιωακειμίδης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει το πλέγμα των κοινών πολιτικών και δράσεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη αναφορά στις εξελίξεις που έχουν σημειωθεί με την εφαρμογή των Συνθηκών του Maastricht και του Amsterdam. Ειδικότερα, εξετάζονται η διαρθρωτική πολιτική και ο

προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενιαία εσωτερική αγορά, η κοινή αγροτική πολιτική, οι νέες πολιτικές (έρευνα, τεχνολογία, περιβάλλον, παιδεία, πολιτισμός, υγεία, κλπ), το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ), η συνεργασία στους τομείς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Εξετάζεται επίσης η σημασία των πολιτικών αυτών για την Ελλάδα καθώς και οι επιπτώσεις της νέας διεύρυνσης στις πολιτικές της Ένωσης.

Βιβλιογραφία:

- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνικό Κράτος*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1998.
Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1993.
Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη του Άμστερνταμ*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1999.
Ν. Μούσης, *Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Θεσμοί και Πολιτικές*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1998.

5.2.3. Δ΄ Κύκλος: Διοικητική Επιστήμη

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Κύκλος Σπουδών Διοικητικής Επιστήμης καλύπτει τα γνωστικά πεδία της Διοικητικής Επιστήμης, του Συνταγματικού και Διοικητικού Δικαίου, της Δημόσιας Διοίκησης, της Ανάλυσης της Δημόσιας Πολιτικής, της Κοινωνικής Πολιτικής και Διοίκησης, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Περιφερειακής Ανάπτυξης, των Εργασιακών Σχέσεων και των Εργασιακών Θεσμών.

Με το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών με τις παραπάνω επιστημονικές περιοχές και η κατανόηση σε βάθος των προβλημάτων και των ειδικών χαρακτηριστικών που διακρίνουν την πολιτεία, τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και, γενικότερα, το οργανωτικό φαινόμενο και τη δημόσια πολιτική στη σύγχρονη κοινωνία. Συντρέχουσες και οργανικά αλληλοεξαρτημένες συνιστώσες του προγράμματος σπουδών του Κύκλου αυτού αποτελούν η φιλοσοφία και η πράξη της οργανωμένης δράσης και συμπεριφοράς στον κρατικοδιοικητικό ή δημόσιο χώρο.

Η διεπιστημονική και θεωρητική προσέγγιση καλλιεργείται με τρόπο ώστε να προάγονται τόσο η περαιτέρω εμπάθунση και εξειδίκευση όσο και οι επιστημονικές και επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων στη δημόσια διοίκηση, την τοπική αυτοδιοίκηση, το δημόσιο τομέα, επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς. Οι φοιτητές του Κύκλου αυτού προετοιμάζονται συστηματικά, ώστε μετά την αποπεράτωση των σπουδών τους να διεκδικήσουν επιτυχώς - με στέρεη θεωρητική συγκρότηση και γνώση των πραγματικών δεδομένων και αναγκών της διοίκησης μιας σύγχρονης πολιτείας και κοινωνίας - την απασχόλησή τους στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Το πρόγραμμα καταστρώνεται με γνώμονα τη συνάρθρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και των μαθημάτων επιλογής. Κάθε εξάμηνο τα μαθήματα επιλογής

αντιστοιχούν και προάγουν επιμέρους θεωρητικούς προβληματισμούς εκτός του ευρύτερου θεωρητικού πλαισίου των υποχρεωτικών μαθημάτων.

Για να διευκολυνθούν οι φοιτητές στις επιλογές τους, ο Τομέας διοργανώνει με την έναρξη των εκπαιδευτικών εξαμήνων ειδικές συναντήσεις των διδασκόντων με τους φοιτητές. Στις συναντήσεις αυτές παρέχεται η ευρύτερη δυνατή πληροφόρησή τους σχετικά με το περιεχόμενο και τη διδασκαλία των μαθημάτων του Κύκλου Σπουδών και τις προοπτικές επιστημονικής και επαγγελματικής απασχόλησης, καθώς επίσης και τις προοπτικές πραγματοποίησης μεταπτυχιακών σπουδών. Τέλος, διοργανώνονται επισκέψεις για επί τόπου ενημέρωση στη Βουλή, στο Υπουργείο Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης, σε ΟΤΑ, σε εργασιακούς χώρους και σε συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επίσης επιδιώκεται η πρακτική εξάσκηση των φοιτητών (stage) σε δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια του γνωστικού αντικείμενου του παρόντος κύκλου σπουδών.

Υποχρεωτικά Μαθήματα (Τρεις διδακτικές μονάδες ανά μάθημα)

Ε΄ Εξάμηνο

(557) ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

Γ. Παπαδημητρίου, Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

1. Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση των σύγχρονων συνταγματικών θεσμών, όπως έχουν δημιουργηθεί μετά τις δύο συνταγματικές αναθεωρήσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική διάστασή τους.

2. Ειδικότερα, αντικείμενο του συγκεκριμένου γνωστικού αντικείμενου είναι: Η οργάνωση και η λειτουργία της πολιτείας. Το εκλογικό σώμα. Οι συνταγματικές αρχές που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία του. Η Βουλή. Η οργάνωση και λειτουργία της Βουλής. Οι αρμοδιότητες και η νομικοπολιτική θέση της Βουλής. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Η εκλογή του. Οι αρμοδιότητες και η νομικοπολιτική θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας. Η κυβέρνηση. Η οργάνωση και λειτουργία της κυβέρνησης. Η νομικοπολιτική θέση της. Η δικαιοσύνη. Η οργάνωση και η λειτουργία της.

Βιβλιογραφία:

Γ. Παπαδημητρίου, *Συνταγματικό Δίκαιο. Τα Όργανα του Κράτους. Το Εκλογικό Σώμα*, τευχ. Α', Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1981.

Ευάγ. Βενιζέλος, *Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου*. τόμος Ι, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1991.

- Δ.Θ. Τσάτσος, *Συνταγματικό Δίκαιο*, τόμος Α΄ *Θεωρητικό Θεμέλιο*, τόμος Β΄. *Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.
- Κ. Μαυριάς, *Συνταγματικό Δίκαιο*, Δεύτερη Έκδοση. Κατά το αναθεωρημένο Σύνταγμα, Αθήνα - Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 2002.
- Γ. Παπαδημητρίου - Γ. Σωτηρέλης, *Το Σύνταγμα της Ελλάδας*, Καστανιώτης: 2001

(586) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ Ι

Χ. Χρυσανθάκης και Ν. Χλέπας

Βασικές έννοιες. Γένεση και ιστορική εξέλιξη των κανόνων του Διοικητικού Δικαίου. Πηγές του Διοικητικού Δικαίου. Γενικές αρχές της διοικητικής δράσης. Δίκαιο διοικητικών πράξεων - Δίκαιο διοικητικών συμβάσεων (Γενικές αρχές - Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας). Αστική ευθύνη του Δημοσίου. Διοικητική Οργάνωση: συστήματα, κεντρική και περιφερειακή διοίκηση, τοπική και καθ' ύλην αυτοδιοίκηση.

Βιβλιογραφία:

- Επ. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τ. Α', Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1997, 2000.
- Πρ. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1997.
- Αν. Τάχος, *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1991.

(587) ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Α. Μακροδημήτρης και Μ. Σταυροπούλου

Το μάθημα αναφέρεται στην κριτική ανάλυση ορισμένων από τις βασικές προοπτικές και κατευθύνσεις μελέτης των σύνθετων οργανώσεων στη σύγχρονη εποχή. Ειδικότερα, εξετάζονται η κλασική και νεο-κλασική προσέγγιση, η θεωρία των αποφάσεων, η συστημική θεώρηση, οργάνωση και κουλτούρα, καθώς και η θεωρία των συγκρούσεων και ανταγωνισμών ατόμων και ομάδων σε οργανωτικά πλαίσια. Έμφαση αποδίδεται στη μελέτη της οργανωτικής συμπεριφοράς εντός του ειδικού περιβάλλοντος, όπου αυτή αναπτύσσεται και λειτουργεί. Παράλληλα, μελετάται διεξοδικά η εφαρμογή της οργανωτικής θεωρίας στη διοικητική πράξη και οι πρακτικές δυσχέρειες διοίκησης και ελέγχου των πολύπλοκων συστημάτων. Απαραίτητο στοιχείο του μαθήματος είναι η μελέτη της βιβλιογραφίας, η εκπόνηση προσωπικής εργασίας και η ανάλυση των περιπτώσεων.

Βιβλιογραφία:

- Μ. Δεκλερής (επιμ.), *Συστημική Θεωρία*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1986.
- Ν. Λυπηταν, *Θεωρία των Κοινωνικών Συστημάτων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1995.
- Αντ. Μακρυδημήτρης, *Η Οργάνωση της Κυβέρνησης, Ζητήματα Συνοχής και Διαφοροποίησης*, Αθήνα: εκδ. Α. Ν. Σάκκουλα, 1992.
- Ν. Μουζέλης, *Οργάνωση και Γραφειοκρατία*, Αθήνα: Α. Μαθιουδάκης, 1990.
- Ρ. Παναγιωτοπούλου, *Η Επικοινωνία στις Οργανώσεις*, Αθήνα: Κριτική, 1997.
- Ν.Χ. Τάτσης (επιμ.), *Max Weber, Ερμηνευτικά κείμενα*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1998.
- G. Morgan, *Όψεις της Οργάνωσης*, Αθήνα: Καστανιώτης, 2001.

ΣΤ΄ Εξάμηνο

(584) ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Κ. Σπανού

Αναλύεται ο τρόπος οργάνωσης και η λειτουργία του ελληνικού πολιτικο-διοικητικού μηχανισμού στη δυναμική του διάσταση, μέσω της διαρκούς αντιπαράθεσης μεταξύ των τυπικών (νομικών) δεδομένων και των ακολουθουμένων πρακτικών. Έμφαση δίνεται στις κοινωνιολογικές και πολιτικές φύσης παραμέτρους που καθορίζουν τη λειτουργία του. Οι βασικές θεματικές ενότητες είναι οι εξής: Ο δημόσιος τομέας. Η δυναμική της κυβερνητικής και υπουργικής οργάνωσης. Η κατανομή αρμοδιοτήτων και οι σχετικές αμφισβητήσεις και συγκρούσεις. Το προσωπικό των δημόσιων υπηρεσιών. Διοίκηση και πολιτική. Προϋπολογισμός. Περιφερειακή διοίκηση. Διοίκηση και κοινωνικές ομάδες. Μορφές δημόσιας πολιτικής. Η ελληνική διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο έλεγχος της διοίκησης. Οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις.

Βιβλιογραφία:

- Αντ. Μακρυδημήτρης, *Η Οργάνωση της Κυβέρνησης*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1992.
- Κ. Τσουκαλάς, *Κράτος. Κοινωνία. Εργασία*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1981.
- Α. Μακρυδημήτρης (επιμ.), *Προβλήματα Διοικητικής Μεταρρύθμισης*, Αθήνα, Σάκκουλας, 1995.
- Κ. Σπανού, *Το Πρόβλημα της Δημόσιας Διοίκησης*, ΙΟΒΕ, 1996.
- Κ. Σπανού, *Ελληνική Διοίκηση και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση* (υπό έκδοση), Αθήνα: Παπαζήσης, 2001.

(638) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙ

Χ. Χρυσανθάκης

Βασικές έννοιες. Γένεση και ιστορική εξέλιξη των κανόνων της διοικητικής δικαιοσύνης. Πηγές του Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου. Γενικές αρχές της Διοικητικής Δικονομίας. Η διάκριση των διαφορών σε διοικητικές και ιδιωτικές και των διοικητικών σε ακυρωτικές και ουσίας. Ακυρωτικές διοικητικές διαφορές: ένδικα βοηθήματα και μέσα, διαδικασία επίλυσης. Διοικητικές διαφορές ουσίας: ένδικα βοηθήματα και μέσα, διαδικασία επίλυσης. Ο νέος Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας.

Βιβλιογραφία:

Επ. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου τ. Β΄*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1997, 1999.

Πρ. Δαγτόγλου, *Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας, 1994.

Ν. Σοϊλεντάκη, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, (βραβείο Ακαδημίας Αθηνών), 1986.

(639) ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ι. Υφαντόπουλος

Παρουσίαση και κριτική ανάλυση των στόχων και των μέσων άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής στην Ελλάδα και στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, στο μάθημα εξετάζονται οι αδυναμίες της αγοράς και οι τρόποι παρέμβασης του κράτους σε καίριους τομείς, όπως είναι η άμυνα, η υγεία, η εκπαίδευση, η κοινωνική ασφάλεια και η κοινωνική προστασία. Εξετάζεται η Θεωρία των Δημοσίων Αγαθών (έννοια, χαρακτηριστικά, στόχοι, κόστος, χρηματοδότηση), η σύνθεση και διαχρονική εξέλιξη των δημοσίων δαπανών, η άμεση και έμμεση φορολογία (εισοδήματος, επιχειρήσεων, κατανάλωσης, ασφαλιστικές εισφορές), ο Κρατικός Προϋπολογισμός (φάσεις, όργανα, έλεγχος). Επίσης διερευνάται το μέγεθος και η έκταση της φτώχειας στην Ελλάδα και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και παρουσιάζεται η αποτελεσματικότητα της αναδιανεμητικής πολιτικής για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Βιβλιογραφία:

Δ. Καράγιωργας, *Δημόσια Οικονομική 1. Οι Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους*, Αθήνα: Παπαζήσης, (χ.χ.).

Ν. Αντωνάκης, *Η Πολιτική Οικονομία της Άμυνας στη Μεταπολεμική Ελλάδα*, Αθήνα: Συμεών, 1995.

Γ. Προβόπουλος, *Προτεραιότητες Δημοσιονομικής Πολιτικής*, Αθήνα: IOBE, 1989.

J. Stiglitz, *Οικονομία του Δημόσιου Τομέα*, Αθήνα: Κριτική, 1992.

EUROSTAT, *Analysing Poverty in the European Community*, Luxemburg: European Commission, 1991.

Ζ' Εξάμηνο

(080) ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

1. Οι παραδόσεις και το φροντιστήριο αποσκοπούν στην κριτική παρουσίαση και προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου, με ιδιαίτερη έμφαση στις κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις του.

2. Γενική εισαγωγή: Έννοια, σημασία και λειτουργία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ιστορική τους διαδρομή στη σύγχρονη συνταγματική πραγματικότητα. Οι βασικές συνιστώσες και ο χαρακτήρας του ισχύοντος στη χώρα μας συστήματος προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως αυτό καθιερώνεται από το (αναθεωρημένο) Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα επί μέρους θεμελιώδη δικαιώματα: Ανάπτυξη των σημαντικότερων δικαιωμάτων όπως κατοχυρώνονται σήμερα, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνικοπολιτική τους διάσταση και στην καθιέρωση "νέων" δικαιωμάτων.

Βιβλιογραφία:

Αρ. Μάνεσης, *Συνταγματικά Δικαιώματα Α'. Ατομικές Ελευθερίες*, Πανεπιστημιακές παραδόσεις, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1981.

Δ.Θ. Τσάτσος, *Συνταγματικό Δίκαιο Γ'. Θεμελιώδη Δικαιώματα Ι. Γενικό Μέρος*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1987.

Π.Δ. Δαγτόγλου, *Συνταγματικό Δίκαιο. Ατομικά Δικαιώματα*, τομ. Α'-Β', Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1991.

Κ. Χρυσόγονου, *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 2002.

Γ. Παπαδημητρίου - Γ.Σωτηρέλης, *Το Σύνταγμα της Ελλάδας: Καστανιώτης*, 2001

(562) ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

Α. Μητρόπουλος

Περιεχόμενο μαθήματος: Το κοινωνικό φαινόμενο της εργασίας. Το νομικό φαινόμενο της εργασίας. Το δικαίωμα της εργασίας στο Σύνταγμα. Έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά του Εργατικού Δικαίου. Σύγχρονες τάσεις στο ατομικό και συλλογικό εργατικό δίκαιο. Η ατομική σχέση εργασίας (σύμβαση εργασίας, ίδρυση-αναστολή-λήξη της σύμβασης εργασίας-δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων και εργοδοτών). Η συλλογική σύμβαση της εργασίας (έννοια - φύση - περιεχόμενο - είδη - δέσμευση - ισχύς). Το συνδικαλιστικό δικαίωμα. Το δικαίωμα της απεργίας. Η συμμετοχή των εργαζομένων στη διοίκηση των επιχειρήσεων. Νέες μορφές απασχόλησης (μερική απασχόληση, ελαστικό ωράριο, άτυπη εργασία). Το μέλλον της ανθρώπινης εργασίας.

Βιβλιογραφία:

- Αλ. Καρακατσάνης και Στ. Γαρδίκας, *Ατομικό Εργατικό Δίκαιο*, 5^η έκδοση, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1995.
- Αλ. Καρακατσάνης, *Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο*, τομ. Β', Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, γ' έκδοση, 1992.
- Γ. Κουκιάδης, *Εργατικό Δίκαιο, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις και Κοινωνική Πολιτική*, Αθήνα: Αφοι Σάκκουλα, 1984.
- Γ. Κουκιάδης, *Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1981.
- Αλ. Μητρόπουλος, *Εργασία και Συνδικάτα στη Μεταβιομηχανική Κοινωνία*, Αθήνα: Νέα Σύνορα-Λιβάνης, 1993.
- Δ. Τραυλός-Τζανετάτος, *Το Εργατικό Δίκαιο σε Κρίσιμη Καμπή*, Αθήνα: Οδυσσεάς, 1990.

(859) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ι. Υφαντόπουλος

Ο σκοπός του μαθήματος αυτού είναι η ανάλυση των κοινωνικών στόχων και των αρχών της αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας, ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης του σύγχρονου Κράτους Πρόνοιας. Επιχειρείται συγκριτική διερεύνηση των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αναλύονται ειδικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατανομή και χρηματοδότηση των κοινωνικών παροχών. Για την πληρέστερη παρουσίαση και ανάλυση των προβλημάτων αυτών, έμφαση δίδεται στην μεθοδολογία και στα αποτελέσματα των συντονισμένων κοινωνικών ερευνών που διεξάγονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Επίσης εξετάζονται ειδικότερα θέματα που αναφέρονται στη συγκριτική ανάλυση και καλύπτουν τους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, της κοινωνικής προστασίας, της υγείας και της κατοικίας, καθώς και στη συνταξιοδοτική και επιδοματική πολιτική των χωρών της Ε.Ε. Τέλος παρουσιάζονται και αναλύονται οι οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Βιβλιογραφία:

- Π. Γετίμης και Δ. Γράβαρης, *Κοινωνικό Κράτος και Κοινωνική Πολιτική*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1993.
- H. Deleeck et al., *Poverty and the Adequacy of Social Security in the EC*, Sidney: Avebury, 1992.
- Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, *Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα*, Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1993.
- Ιωαν.Υφαντόπουλος, *Σημειώσεις Κοινωνικής Πολιτικής* (πανεπιστημιακές παραδόσεις), Αθήνα: 1994.

Η' Εξάμηνο

(812) ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

Δ. Χριστοφιλόπουλος

Συνταγματικές ρυθμίσεις για το περιβάλλον και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Πορεία και εξέλιξη του σχεδιασμού ως κρατικής δραστηριότητας διαμόρφωσης του πολιτιστικού ή ανθρωπογενούς περιβάλλοντος: Σύντομη ιστορική εξέλιξη. Φυσικός και ολοκληρωμένος σχεδιασμός. Σχεδιασμός του ευρύτερου χώρου - χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη - Ρυθμιστικά σχέδια. Πολεοδομικός σχεδιασμός και βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη. Ειδικές κρατικές παρεμβάσεις στον αστικό, περιαστικό και αγροτικό χώρο. Χρήσεις γης και πολεοδομικός σχεδιασμός. Σχέση και ιεράρχηση των σχεδίων. Ο ρόλος του κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών στο σχεδιασμό. Η μελλοντική πορεία του σχεδιασμού - η πόλη του 21ου αιώνα.

Βιβλιογραφία:

- Α. Αραβαντινός, *Πολεοδομικός Σχεδιασμός*, Αθήνα: έκδοση Ε.Μ. Πολυτεχνείου, 1984.
- Π. Γετίμης, *Οικιστική Πολιτική στην Ελλάδα*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1989.
- Ν.Ρόζος, *Η Νομική Προβληματική του Χωροταξικού Σχεδιασμού*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.
- Β.Σκουρής, *Χωροταξικό και Πολεοδομικό Δίκαιο*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1991.
- Δ.Χριστοφιλόπουλος: *Αστικός και Χωροταξικός Σχεδιασμός - Προγραμ-ματισμός*, Αθήνα: Αφοι Σάκκουλα, 1990.

(814) ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ν. Χλέπας

Στη θεματική του μαθήματος περιλαμβάνονται τρεις βασικές ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην ανάλυση θεμελιωδών εννοιών της διοικητικής οργάνωσης, όπως π.χ. η αυτοδιοίκηση, η αποκέντρωση και η τοπική αυτονομία. Η δεύτερη επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της ιστορίας και των γενικών αρχών του δικαίου της τοπικής αυτοδιοίκησης, των σχέσεων Κράτους-ΟΤΑ, του συνταγματικού πλαισίου και του καθεστώτος τους. Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζονται και αναλύονται τα σπουδαιότερα ζητήματα που συνδέονται με την οργάνωση και λειτουργία στην πράξη του Θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτελεσματικότητα των οργανωτικών δομών των ΟΤΑ, στη συμμετοχή των πολιτών, στο οικονομικό πρόβλημα και, τέλος, στη διάρθρωση των διοικητικών υπηρεσιών των δήμων και των κοινοτήτων.

Βιβλιογραφία:

- Δ. Κατσούλης, *Η Ανεκπλήρωτη Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.
- Ν.- Κ. Χλέπας, *Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση. Θεωρητικές Αναζητήσεις και Θεσμικές Μεταμορφώσεις*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.
- Κ. Σπανού, Α. Ρήγου και Μ. Σπουρδαλάκης (επιμ.), *Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Προσδοκίες και Προοπτικές*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1997.
- Ν.- Κ. Χλέπας (επιμ.), *Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας*, Αθήνα - Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1998.

(858) ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ*Α. Μακρυδημήτρης*

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού επιχειρείται η ανάλυση μειζόνων προβλημάτων δημόσιας πολιτικής σύμφωνα με συγκεκριμένη μεθοδολογία και τυπολογία. Το μάθημα αποσκοπεί στη συστηματική εξοικείωση των φοιτητών με ορισμένες βασικές συνθήκες και προϋποθέσεις βελτιστοποίησης της διαδικασίας διαμόρφωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης επιμέρους πολύπλοκων και δυσχερών προγραμμάτων, αποφάσεων και επιλογών δημόσιας πολιτικής στη σύγχρονη κοινωνία. Έμφαση δίνεται στη δυνατότητα και τα όρια ελέγχου και αντιμετώπισης μειζόνων, πολυκεντρικών και αξιολογικά φορτισμένων προβλημάτων σε συνθήκες κρίσης και αβεβαιότητας. Την εξέταση της γενικής μεθοδολογίας ανάλυσης και του πλαισίου της δημόσιας πολιτικής ακολουθεί η παραδειγματική εφαρμογή σε συγκεκριμένες όψεις ή περιπτώσεις σύμφωνα με την προσδιορισμένη μέθοδο αντιμετώπισης (δόμηση και εντοπισμός προβλημάτων, αξιολόγηση συνεπειών και επιπτώσεων).

Βιβλιογραφία:

- Μ.Δεκλερής (επιμ.), *Διοίκηση Συστημάτων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1989.
- Αντ.Μακρυδημήτρης, *Θεωρία Αποφάσεων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1989.
- C.Ham and M.Hill, *The Policy Process in the Modern Capitalist State*, U.K.: Wheatsheaf, 1984.
- B.W.Hogwood and L.A. Gunn, *Policy Analysis for the Real World*, Oxford: Oxford U.P., 1984.
- Υ.Papadopoulos, *Complexité sociale et politiques publiques*, CLEFS, Montchretien, Paris, 1995.
- J.D.Steinbruner, *The Cybernetic Theory of Decision*, Princeton: Princeton U.P., 1974.

5.3. Μαθήματα Επιλογής Κύκλων Σπουδών

1. Στο κάθε μάθημα αντιστοιχούν δύο (2) διδακτικές μονάδες.
2. Η ένδειξη (Α), (Γ) ή (Δ) που ακολουθεί κάθε μάθημα, υποδηλώνει τον Κύκλο Σπουδών στον οποίο το μάθημα ανήκει.

Μαθήματα χειμερινού εξαμήνου (Ε' και Ζ')

(050) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

(Α) *Μ. Παντελίδου-Μαλούτα*

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η διαδικασία της πολιτικής κοινωνικοποίησης ως συνιστώσα της αναπαραγωγής και της μετεξέλιξης της πολιτικής κουλτούρας μιας κοινωνίας. Η προβληματική συγκεκριμενοποίηση στην Ελλάδα σήμερα. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος προτείνεται ένα θεωρητικό πλαίσιο ανάλυσης με αναφορές και κριτική παρουσίαση της κλασικής βιογραφίας που αναφέρεται στις έννοιες οι οποίες βρίσκονται στο επίκεντρο της παραπάνω προσέγγισης. Στο δεύτερο μέρος η μελέτη επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες πλευρές της διαδικασίας της πολιτικής κοινωνικοποίησης, οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πλαίσιο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας, και διερευνάται η επίδραση διαφόρων μεταβλητών στη διαμόρφωση των πολιτικών στάσεων και αντιλήψεων των νέων. Τα ειδικότερα αυτά θέματα προσφέρουν στοιχεία για την ανάπτυξη μιας προβληματικής που αναφέρεται στο γενικότερο πλαίσιο του μαθήματος, τη σύνδεση δηλαδή της πολιτικής κοινωνικοποίησης της νέας γενιάς με την αναπαραγωγή και τη μετεξέλιξη της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας.

Βιβλιογραφία:

Μ. Παντελίδου-Μαλούτα, *Πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις στην αρχή της εφηβείας*, Αθήνα: Gutenberg, 1987.

Μ. Παντελίδου-Μαλούτα, "Οι έφηβοι της "αλλαγής". Κοινωνικοποιητικές επιδράσεις και μεταβολές στην πολιτική φυσιογνωμία των εφήβων: 1982-1990", *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 80, 1991, σσ 41-69.

Πρόσθετες βιβλιογραφικές κατευθύνσεις δίνονται ανάλογα με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των φοιτητών.

(535) ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Δ)

Α. Μακρυδημήτρης

Η προβληματική, η μεθοδολογία και οι τεχνικές σχεδίασης της λειτουργίας και της δομής των συγχρόνων πολυπλόκων οργανώσεων αποτελούν τους κρίσιμους άξονες ανάπτυξης του μαθήματος. Η σχεδίαση των οργανώσεων αναφέρεται στη διαδικασία συγκρότησης του οργανωτικού πεδίου σύμφωνα με μία δέσμη κρίσιμων μεταβλητών: μέγεθος, τεχνολογία, περιβάλλον, στρατηγικές επιδιώξεις και σκοποί, ανθρώπινος παράγοντας. Η οργανωτική ανάπτυξη, εξάλλου, αναφέρεται στις διαδικασίες μεταλλαγών της οργανωτικής δομής και λειτουργίας, τα αίτια και τις συνέπειές τους. Διερευνούνται επίσης συγκριτικά ορισμένα από τα κρίσιμότερα εναλλακτικά υποδείγματα. Έμφαση αποδίδεται στην εμπειρική εφαρμογή της θεωρίας στη διοικητική πραγματικότητα του δημοσίου και ιδιωτικού χώρου στην Ελλάδα. Το μάθημα περιλαμβάνει μελέτη βιβλιογραφίας και εκπόνηση προσωπικής εργασίας.

Βιβλιογραφία:

- Αντ. Μακρυδημήτρης (επιμ.), *Προβλήματα Διοικητικής Μεταρρύθμισης*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1995.
- Ν. Μιχαλόπουλος, *Οργανωτικός Σχεδιασμός στο Πλαίσιο της Θεωρίας των Οργανώσεων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.
- Ιωαν. Τσιβάκου, *Δράση και Σύστημα*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1995.
- Ιωαν. Τσιβάκου, *Υπό το βλέμμα του παρατηρητή*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1997.
- Η. Koontz και C. O'Donnell, *Οργάνωση και Διοίκηση*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1984.
- R. Lawrence και J. W. Lorsch, *Οργανωσιακή Ανάπτυξη*, Αθήνα: Gutenberg, 1983.

(558) ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ: ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ (Δ)

Γ. Παπαδημητρίου και Γ. Τασόπουλος

1. Το μάθημα διεξάγεται σεμιναριακά με την ενεργητική συμμετοχή των φοιτητών σύμφωνα με κατάλογο θεμάτων που διανέμεται στην αρχή του εξαμήνου.
2. Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα. Το Σύνταγμα και τα πολιτικά κόμματα. Η έννοια και η ίδρυση του πολιτικού κόμματος. Η οργάνωση των πολιτικών κομμάτων. Τα πολιτικά κόμματα στον εκλογικό αγώνα και την εκλογική διαδικασία. Τα πολιτικά κόμματα στην κοινοβουλευτική ζωή. Τα οικονομικά των πολιτικών κομμάτων. Η δημοσιότητα και ο έλεγχος των δαπανών.

Βιβλιογραφία:

- Γ. Παπαδημητρίου, *Δίκαιο των Πολιτικών Κομμάτων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκκουλας, 1994.
- Γ. Παπαδημητρίου και Μ. Σπουρδαλάκης, *Τα Καταστατικά των Πολιτικών Κομμάτων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.

**(561) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ:
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Δ)**

Κ. Σπανού

Το μάθημα αναλύει τη σχέση διοίκησης και δημοκρατίας, τη διαρκή ένταση μεταξύ τους καθώς και τις προϋποθέσεις συμβιβασμού τους. Εξετάζονται βασικές θεωρίες της δημοκρατίας και της γραφειοκρατίας. Στόχος είναι να διευρυνθεί η αντίληψη των τρόπων συνύπαρξης των δύο αλλά και να αναδειχθεί ότι διαφορετικές αντιλήψεις δημοκρατίας συναρτώνται με διαφορετικές αντιλήψεις της διοίκησης.

Βιβλιογραφία:

- Κ. Σπανού, *Διοίκηση, πολίτες και Δημοκρατία*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2000.

(574) ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (Α)

Η. Νικολακόπουλος σε συνεργασία με Μ. Κακεπάκη

Το μάθημα θα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και όσοι το παρακολουθήσουν θα πρέπει να εκπονήσουν εργασία η οποία να εντάσσεται σε κάποια από τις θεματικές του μαθήματος.

Βιβλιογραφία:

- Στέλιος Παπαθανασόπουλος, *Η Δύναμη της Τηλεόρασης. Η Λογική του Μέσου και η Αγορά*, Αθήνα: Καστανιώτης, 1997.
- Μ. Κομνηνού και Χ. Λυριντζής (επιμ.), *Κοινωνία, Εξουσία και ΜΜΕ*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1988.
- Νίκος Αλιβιζάτος, *Κράτος και Ραδιοτηλεόραση*, Αθήνα: Σάκκουλας, 1986.

(600) ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (Α)

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος

Το μάθημα εξετάζει το αμερικανικό πολιτικό σύστημα και τις ιδιαιτερότητές του. Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου. Απαιτεί δηλαδή τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή. Είναι απαραίτητη η γνώση Αγγλικών (σε επίπεδο ανάγνωσης π.χ. πολιτικής ειδησεογραφίας).

(611) ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (Γ)

Κ.Υφαντής

Το μάθημα αυτό έχει για στόχο να μυήσει το φοιτητή στην πολιτικοστρατηγική διάσταση των διεθνών σχέσεων και στις βασικές αρχές σχεδιασμού και υλοποίησης της αμυντικής πολιτικής. Για πολλές χώρες (όπως, για την Ελλάδα, μετά το 1974) τα μεγάλα προβλήματα της αμυντικής πολιτικής (π.χ. για την Ελλάδα η αντιμετώπιση της Τουρκίας, τα ζητήματα των βάσεων, των πυρηνικών όπλων και του εξοπλισμού κλπ.) είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα με τη γενικότερη εξωτερική πολιτική. Στα πλαίσια του μαθήματος παρουσιάζονται οι γενικές αρχές της στρατηγικής (ιδιαίτερα εκείνης της πυρηνικής εποχής), αναλύονται τα προβλήματα του ανταγωνισμού των εξοπλισμών και οι προσπάθειες για έλεγχο των εξοπλισμών και αφοπλισμό και εξετάζεται η ελληνική αμυντική πολιτική.

Το μάθημα αυτό επικεντρώνεται τόσο στην κατανόηση του εννοιολογικού και θεωρητικού πλαισίου και συνοδεύει την ερευνητική διαδικασία για τη διασφάλιση και πραγμάτωση της σταθερότητας και ειρήνης, όσο και στην ενημέρωση και εμπάθунση πάνω στις κοσμογονικές αλλαγές που σημειώθηκαν μετά το 1989.

Βιβλιογραφία:

Γ.Βαληνάκης, Κ. Μπότσιου, *Στρατηγική και Διεθνείς Σχέσεις στην Πυρηνική Εποχή*, Εκδόσεις Παρατηρητής, 2000

Γ.Βαληνάκης (επιμ.), *Επετηρίδα Αμυντικής και Εξωτερικής Πολιτικής*, Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999.

Θ.Π.Ντόκος και Ν.Α.Πρωτονοτάριος, *Η Στρατιωτική Ισχύς της Τουρκίας Πρόκληση για την Ελληνική Ασφάλεια*, Αθήνα: Τουρίκη, 1996, Β' έκδοση.

(614) ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ (Δ)

Αλ. Μητρόπουλος και Κ. Γκολομάζου-Παπά

Το μάθημα έχει ως κύριο στόχο τη μελέτη των επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών στο εργασιακό φαινόμενο και στα επί μέρους επίπεδα στα οποία επεκτείνεται - ατομικό εργασιακό, επίπεδο σχέσεων μεταξύ ισοτίμων μελών της ομάδας, επίπεδο σχέσεων ατόμων με ιεραρχικές διαφοροποιήσεις, τόσο στις διαστάσεις της επιχείρησης, όσο και της ευρύτερης κοινωνίας.

Αρχικά γίνεται αναφορά αφενός στα είδη και τις εφαρμογές των νέων τεχνολογιών (μικροηλεκτρονική τεχνολογία, πληροφορική, ρομποτική), αφετέρου στις νομικές και κοινωνιολογικές πτυχές του φαινομένου της εργασίας.

Στη συνέχεια αναλύονται κυρίως οι εξής θεματικές ενότητες:

- α) Ο κοινωνικός και ο τεχνικός καταμερισμός της εργασίας.
- β) Νέες μορφές απασχόλησης - ευέλικτες μορφές απασχόλησης και νέες τεχνολογίες.
- γ) Η ικανοποίηση και η μη ικανοποίηση από την εργασία.

- δ) Η 'τεχνολογική' ανεργία και η προστασία των εργαζομένων από τις 'τεχνολογικές' απολύσεις.
ε) Νέες τεχνολογίες και εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου.

Βιβλιογραφία:

- Ν. Γ.Ιντζεσίλογλου, *Κοινωνία και Νέα Τεχνολογία*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1992.
P.J.Jackson and J. M. van der Wielen (eds), *Teleworking: International Perspectives. From Telecommuting to the Virtual Organization*, London and N. York: Routledge, 1998.
Δ.Ε.Κοδοσάκης, *Νέες Τεχνολογίες και Παραγωγή*, Αθήνα: Α. Σταμούλης, 1998.
Χρ.Κωνσταντοπούλου, *Για μια Κοινωνιολογία της Εργασίας*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1994.
Αλ.Μητρόπουλος, *Νεοφιλευθερισμός και Υποβάθμιση της Εργασίας*, Αθήνα: Αφοί Τολίδη, 1991.
Κ.Τσουκαλάς, *Κράτος, Κοινωνία, Εργασία*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1986.

(616) ΔΗΜΟΣΙΟ-ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (Δ)

Χ. Χρυσανθάκης

1η ενότητα: Ιστορία των Θεσμών της ελληνικής δημόσιας υπαλληλίας: Οι παράγοντες γένεσης και εξέλιξης των Θεσμών του δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου: συμφέρον της δημόσιας υπηρεσίας, εργασιακές διεκδικήσεις, πολιτική ιδεολογία.

2η ενότητα: Μελέτη του θετικού δικαίου της ελληνικής δημόσιας υπαλληλίας: Το Συμβούλιο της Επικρατείας διαμορφώνει τη γενική θεωρία του θετικού δημοσιοϋπαλληλικού δικαίου.

Βιβλιογραφία:

- Επ.Σπηλιωτόπουλος και Χ. Χρυσανθάκης, *Βασικοί Θεσμοί Δημοσιο-υπαλληλικού Δικαίου*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α Ν.Σάκκουλας, 1993.
Θ.Παναγόπουλος, *Εγχειρίδιο Δημοσιο-υπαλληλικού Δικαίου*, Πειραιάς: εκδ. Σταμούλη, 1991.
Αν.Τάχος, *Δημοσιο-υπαλληλικό Δίκαιο*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1994.
Χ.Χρυσανθάκης, *Υπαλληλικός Κώδικας*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.

(642) ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (Α)

Ε. Παπαγαλάνη-Καλαφάτη

Το μάθημα αποσκοπεί σε μία ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κόσμο των αγροτικών κοινωνιών στον μεσογειακό χώρο ιδιαίτερα. Στην προοπτική αυτή μελετούνται οι επιμέρους θεσμοί, όπως η οικογένεια, η πολιτική εξουσία και η κοινοτική οργάνωση. Αναλύονται διαχρονικά οι παραγωγικές σχέσεις, οι φορείς τους και η κυρίαρχη σχέση με τη "γή". Με τη βοήθεια ανθρωπολογικού υλικού και

"αγροτικών" κειμένων από την ελληνική και ξένη γραμματολογία, προσπαθούμε να γνωρίσουμε το αξιολογικό σύμπαν εντός του οποίου η τοπική κοινωνία εξυφαίνει τον κοινωνικό έλεγχο, τις αντιστάσεις της και τα "όρια" του συλλογικού.

Βιβλιογραφία:

Στάθης Δαμιανάκος κ.ά.: *Εξουσία, Εργασία και Μνήμη σε τρία χωριά της Ηπείρου*, Αθήνα: Πλέθρον/ ΕΚΚΕ.

Ευθ. Παπαταξιάρχης και Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ταυτότητες και φύλα στη Σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997.

Η. Mendras, *Στοιχεία Κοινωνιολογίας*, Αθήνα: Ε.Κ.Κ.Ε., 1991.

Μ. Ψαρρού, *Η Κοινωνιολογία της Αγροτικής Ανάπτυξης*, Αθήνα: Α.Τ.Ε., 1985.

Ρ. Καυταντζόγλου, *Συγγένεια και Οργάνωση του Οικιακού Χώρου: Συρράκο, 1898-1930*, Αθήνα: Ε.Κ.Κ.Ε., 1997.

(654) ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (Γ)

Θ. Βερέμης

Εξετάζεται η ποικιλία των παραγόντων που επηρεάζουν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις από τον 19ο αιώνα ως το 1995. Το ιστορικό των εξελίξεων, οι διπλωματικοί και αμυντικοί παράγοντες, το Κυπριακό, οι νομικές περιπλοκές, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα ζητήματα των μειονοτήτων και η τύχη του Πατριαρχείου, είναι τα θέματα αυτού του μαθήματος. Εξετάζεται επίσης το οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό καθεστώς της Τουρκίας, καθώς και διάφορες παράμετροι της εξωτερικής της πολιτικής.

Βιβλιογραφία:

Θ. Βερέμης, *Ιστορία των Ελληνοτουρκικών Σχέσεων: 1453-2003*, Αθήνα: (Γ' έκδοση) Σιδέρης, 2003.

Θ. Βερέμης - Θ. Ντόκος (επιμ.): *Η Σύγχρονη Τουρκία. Κοινωνία, Οικονομία, Εξ. Πολιτική*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2002.

(656) ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ (Γ)

Χ. Δίπλα

Αντικείμενο των *ex cathedra* παραδόσεων είναι η λεπτομερής παρουσίαση και ανάλυση των νομοπαραγωγικών διαδικασιών και θεσμών του συγκεκριμένου κλάδου του Διεθνούς Δικαίου, ο οποίος ρυθμίζει τις σχέσεις των μελών της διεθνούς κοινωνίας στη Θάλασσα.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι μηχανισμοί δημιουργίας των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου βρίσκουν εφαρμογή στον ειδικό τομέα του Δικαίου της Θάλασσας, όπου πολιτική, οικονομία και δίκαιο βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση.

Βιβλιογραφία:

- Χ. Δίπλα, *Η Ελληνοτουρκική Διαφορά για την Υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου. Εναλλακτικές Λύσεις και Σενάρια*, Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ, 1992.
- Nguyen Ouos Dinh, P. Dailler and A. Pellet, "Το Δίκαιο της Θάλασσας" στο *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο*, 3η έκδοση, 1987. Επιμέλεια για την ελληνική έκδοση Χ. Δίπλα, Αθήνα: Παπαζήσης, 1991.
- Χρ. Ροζάκης, *Σε Αναζήτηση του Χαμένου Χρόνου: Το Δίκαιο της Υφαλοκρηπίδας στην Απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη Λιβύη-Μάλτα*, Αθήνα: Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, 1989.
- Εμμ. Ρούκουνας, *Διεθνές Δίκαιο*, τόμος ΙΙ, Αθήνα: Α. Ν. Σάκκουλας, 1982.

(657) ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ (Α)

Α.-Ι.Δ. Μεταξάς και Ν. Κωνσταντόπουλος

Θεματικές ενότητες / αντικείμενα έρευνας

1) Διερεύνηση των εξουσιαστικών σχέσεων που εμφανίζονται αντίστοιχα στις κοινωνίες που αναπτύσσεται ο τεχνολογικός τρόπος παραγωγής και στις κοινωνίες όπου διευρύνεται το σύμπλεγμα των νέων τεχνολογιών:

- ποιες κοινωνικές αλλαγές επέφερε η μετάβαση από τον παραδοσιακό τρόπο παραγωγής στην τεχνολογικά υποστηριζόμενη παραγωγική διαδικασία;

- τι είδους εξουσιαστικά πρότυπα εμφανίζονται στις "τεχνολογικές" (βιομηχανικές) κοινωνίες και πώς αντιδρά η επιστημονική κοινότητα στην "αναγκαιότητα" έρευνας και ανάλυσής τους;

- ποιες είναι οι συνθήκες εμφάνισης και επιβολής των νέων τεχνολογιών και ποια θεωρητικά πρότυπα (μοντέλα) -παλαιά ή νέα- ενδείκνυνται για την έρευνα και ανάλυσή τους;

2) Επίδραση των ΝΤ στο πολιτικό πεδίο (σχέσεων):

- σχέσεις κατόχων/ χρηστών με την πολιτική εξουσία
- δράσεις και αντιδράσεις των πολιτικών στις νέες τεχνολογίες
- αλλάζει και πώς η μορφή της πολιτικής εξουσίας;
- επιπτώσεις στην ελεύθερη βούληση των πολιτών
- σχηματισμός και δράση ομάδων συμφερόντων

3) Επιπτώσεις των ΝΤ στη διαχείριση της εξουσίας:

- ποιες οι συνέπειες στον πολιτικό σχεδιασμό;
- ποιες στη λήψη αποφάσεων;
- ποιες στη λήψη αποφάσεων της δημιουργίας της δημόσιας πολιτικής;
- ποιες μορφές παίρνει η εκπεφρασμένη και ποιες η λανθάνουσα εξουσία;

4) Επιπτώσεις των ΝΤ στο διακύβευμα της εξουσίας:

- ποιες οι ενδο- και δια-κομματικές σχέσεις;
- προεκλογικές στρατηγικές
- εκλογικά αποτελέσματα

5) ΝΤ και ιδεολογικό υπόβαθρο:

- ποιες οι επιρροές στις κοινωνικές αναπαραστάσεις;
 - επηρεάζεται (και πώς) ή όχι (και για ποιους λόγους) η κοινωνική διαδικασία παραγωγής ιδεολογικών προϊόντων;
- 6) ΝΤ και οικονομικο-κοινωνικοί παράγοντες:
- ποιες οι επιπτώσεις στις οικονομικές σχέσεις (εξουσία);
 - ποιοι κοινωνικοί ρόλοι διατηρούνται (και για ποιους λόγους) και ποιοι αχρηστεύονται (και γιατί);
 - ποιες είναι οι συνθήκες δημιουργίας νέων κοινωνικών και οικονομικών φορέων οργάνωσης σχέσεων εξουσίας;
 - πώς συμβάλλουν οι ΝΤ στην παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, τι είδη διεθνών σχέσεων εμφανίζονται και με ποιες συνέπειες;
- 7) ΝΤ και οργάνωση/ διοίκηση επιχειρήσεων:
- ποιες οι νέες προοπτικές οργάνωσης;
 - τι είδους σχέσεις πρωτοεμφανίζονται και πως διαμορφώνονται οι Πα-λαιές;
 - πως επηρεάζουν οι νέες επιχειρησιακές σχέσεις την παραγωγική δια-δικασία;

(694) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (Δ)

Α. Μητρόπουλος

Ως ύλη στο μάθημα αυτό περιλαμβάνονται οι πιο κάτω γνωστικές ενότητες: Η Νομική Οργάνωση της εκμετάλλευσης (Κανονισμοί Εργασίας των ν.1767/1988, ν.3789/1957, κύρωση, νομική φύση Κανονισμού κ.λπ.). Η πρακτική της εκμετάλλευσης. Το Διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη. Το πειθαρχικό δικαίο (πειθαρχικές ποινές, πειθαρχική διαδικασία, πειθαρχικά ένδικα μέσα, δικαστικός έλεγχος της πειθαρχικής εξουσίας κλπ.). Μεταβολή - Ανέλιξη της σχέσης εργασίας. Ομαδικές απολύσεις (ν.1382/1983).

Βιβλιογραφία:

- Αλ. Καρακατσάνης και Στ. Γαρδίκας, *Ατομικό Εργατικό Δίκαιο*, τόμος Α', Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας.
- Ι. Κουκιάδης, *Εργατικό Δίκαιο - Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις*, Β' έκδοση, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1995.

(703) ΜΑΡΞΙΚΗ ΚΑΙ ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ (Α)

Μ. Σπουρδαλάκης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους συμμετέχοντες στη Μαρξική σκέψη. Πιο συγκεκριμένα επιδίωξη του μαθήματος είναι αφενός να αναλύσει τη θέση που κατέχει η σκέψη των Μαρξ και Ένγκελς στην ιστορία της δυτικής σκέψης αφετέρου να δείξει τα όρια της αναλυτικής της δυνατότητας σήμερα είναι πολύ μεγαλύτερα από εκείνα

που συχνά υπαινίσσονται ο συρμός του "τεχνοκρατικού πανεπιστημίου" και η πλειονότητα των ΜΜΕ. Το μάθημα θα ξεκινήσει με μια εκτενή, αν και αναγκαστικά επιλεκτική, αναφορά στη σκέψη του Χέγκελ. Επιδίωξη αυτού του μέρους του μαθήματος είναι να δείξει τόσο το πλαίσιο της φιλοσοφικής συζήτησης της εποχής όσο και τις φιλοσοφικές καταβολές της μαρξικής σκέψης. Στη συνέχεια μέσα από την συζήτηση εννοιών κλειδιά, το μάθημα επιχειρεί παρουσιάζει την συμβολή αλλά και τη μοναδική ίσως ιδιομορφία της μαρξικής σκέψης. Τέλος, το τελευταίο μέρος του μαθήματος επιχειρεί να δείξει το ανοικτό των ζητημάτων που έθεσαν οι "ιδρυτές" του μαρξισμού και σε αυτό το πλαίσιο θα εξετάσει πολύ επιγραμματικά τη σκέψη των σημαντικότερων από θεωρητική πλευρά "επιγόνων". Το μάθημα στηρίζεται κυρίως στις ανοικτές διαλέξεις, οι οποίες προϋποθέτουν φυσικά τη συμμετοχή των φοιτητών. Κατά συνέπεια, οι παρακολουθήσεις χωρίς να είναι υποχρεωτικές θεωρούνται απαραίτητες. Για την "ύλη" του μαθήματος θα μοιραστεί φάκελος.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

Η βιβλιογραφία των θεματικών του μαθήματος είναι τεράστια και φυσικά δεν έχει νόημα εδώ να αναφερθεί κανείς σε αυτή. Οι φοιτητές, και τούτο είναι μέρος της άσκησης τους, στο πλαίσιο της συγγραφής της εργασίας τους, αναμένεται να κάνουν τη δική τους βιβλιογραφική έρευνα, πάντα φυσικά σε συνεργασία και υπό την επίβλεψη του διδάσκοντα. Παρακάτω παρατίθενται οι τίτλοι έργων, αποσπάσματα των οποίων αποτελούν τη *minimum* ύλη του μαθήματος. Με αστερίσκο σημειώνονται τα κείμενα που θα περιλαμβάνονται στο φάκελο.

- Γ. Β. Φ. Χέγκελ, Ο λόγος στην Ιστορία *
- Γ. Β. Φ. Χέγκελ, Φαινομενολογία του Πνεύματος *
- Γ. Β. Φ. Χέγκελ, Φιλοσοφία του Δικαίου *
- Κ. Μαρξ - Φ. Ένγκελς Το κομμουνιστικό μανιφέστο.
- Κ. Μαρξ, Εισαγωγή στην κριτική της πολιτικής οικονομίας. *
- Κ. Μαρξ, Θέσεις για τον Φοϋερμαχ. *
- Κ. Μαρξ, Χειρόγραφα 1844 *
- Κ. Μαρξ, Για την κριτική της εγγελιανής φιλοσοφίας του δικαίου *
- Κ. Μαρξ, Για το εβραϊκό ζήτημα. *
- Κ. Μαρξ, Το κεφάλαιο. *
- Κ. Μαρξ, "Γράμμα στον Βαϊντεμάγερ" *
- Κ. Μαρξ, Κριτική του προγράμματος της Γκοτα. *
- Κ. Μαρξ - Φ. Ένγκελς, Γερμανική ιδεολογία. *
- Φ. Ένγκελς, Ουτοπικός σοσιαλισμός και επιστημονικός σοσιαλισμός. *
- Φ. Ένγκελς, Η καταγωγή της οικογένειας της ατομικής ιδιοκτησίας και του κράτους *

(705) ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (Γ)

Σ. Βέρνυ

Το μάθημα έχει σεμιναρικό χαρακτήρα και στοχεύει στην ανάλυση του φαινομένου της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από τη σκοπιά των κρατών-μελών της Ε.Ε. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζεται το φάσμα των διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και αναλύονται οι αντίστοιχες αντιλήψεις και στόχοι των κυβερνήσεων σχετικά με το παρόν και το μέλλον της διαδικασίας αυτής. Ειδική έμφαση δίνεται στη διερεύνηση των παραγόντων που διαμορφώνουν τις επιμέρους εθνικές πολιτικές.

Καθώς η ελληνική βιβλιογραφία στο θέμα αυτό είναι πολύ περιορισμένη, η δυνατότητα ανάγνωσης κειμένων στα αγγλικά αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο σεμινάριο.

Βιβλιογραφία:

R.Tiersky, *Europe Today: National Politics, European Integration and European Security*, Λάνχαμ: Rowman & Littlefield Publishers, 1999.

S.Bulmer, C. Jeffery και W. E. Paterson, *Germany's European Diplomacy: Shaping the Regional Milieu*, Μάντσεστερ: Manchester University Press, 2000.

R.Gillespie και R.Youngs, *Spain: The European and International Challenges*, Λονδίνο: Frank Cass, 2000.

H.Branner και M.Kelstrup, *Denmark's Policy Towards Europe After 1945: History, Theory and Options*, Οντένσε: Odense University Press, 2000.

(706) ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΚΑΙ ΔΕΞΙΑ (Α,Γ,Δ)

Γ.Θ.Μαυρογορδάτος

Το μάθημα παρουσιάζει τη διάκριση «Αριστεράς» και «Δεξιάς» ως ερμηνευτικό σχήμα για την κατανόηση της ευρωπαϊκής πολιτικής και κουλτούρας. Εξετάζεται πρώτα η γένεση της διάκρισης το 1789, ύστερα η διάδοσή της και η ιστορική της εξέλιξη μέχρι σήμερα. Από την άποψη αυτή, ο ολοκληρωτισμός του 20ού αιώνα παρουσιάζεται ως ανωμαλία. Υπάρχει ουσιαστική διαφορά μεταξύ «αριστερού» και «δεξιού» ολοκληρωτισμού; Εξετάζεται στη συνέχεια η διάκριση «Αριστεράς» και «Δεξιάς» στην Τέχνη και γενικότερα στον πολιτισμό. Διερευνώνται οι κοινωνιολογικές και ψυχολογικές όψεις της διάκρισης. Τέλος, σκιαγραφείται η ανάλυση των κομματικών συστημάτων και του κομματικού ανταγωνισμού με βάση τη διάκριση «Αριστεράς» και «Δεξιάς», τόσο γενικά όσο και στην Ελλάδα. Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου. Απαιτεί δηλαδή τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή.

Βιβλιογραφία:

Νορμπέρτο Μπόμπιο, *Δεξιά και Αριστερά*, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις, 1995.
Γ.Θ.Μαυρογορδάτος, *Αριστερά και Δεξιά: Η γένεση μιας διάκρισης*, Ιστορικά «Ε», τ.91.

**(722) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Δ)**

Ν. Κ. Χλέπας

Εξετάζονται οι θεσμοί και οι πολιτικές για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος όπως αρθρώνονται σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικίωση με τις ιδιαιτερότητες της περιβαλλοντικής προβληματικής.

Βιβλιογραφία:

Γλ.Σιούτη, *Δίκαιο περιβάλλοντος*. Γενικό μέρος, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.
Μ.Σ.Σκούρτος/Κ.. Σοφούλης, *Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα*, Αθήνα: Γ. Δαρδανός, 1995.
Αν.Τάχος, *Δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος*, Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας, 1995.
Ν.Κ.Χλέπας/Λ. Μέρτζιου, *Οδηγός του πολίτη για την προστασία του περιβάλλοντος*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1996.

(759) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΙΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (Γ)

Ν. Μαραβέγιας

Το βασικό θέμα του μαθήματος είναι οι επιπτώσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης πάνω στην ελληνική οικονομία. Ειδικότερα εξετάζεται αν και με ποιον τρόπο η ευρωπαϊκή ενοποίηση επηρέασε (α) τα κρίσιμα μακροοικονομικά μεγέθη όπως οι ρυθμοί μεγέθυνσης, ο πληθωρισμός, οι κρατικές δαπάνες, οι επενδύσεις, η παραγωγικότητα και οι μισθοί, (β) την τομεακή (γεωργία, βιομηχανία, υπηρεσίες) και κλαδική δομή της ελληνικής οικονομίας καθώς και (γ) τι αλλαγές προκάλεσε στο εσωτερικό συγκεκριμένων οικονομικών τομέων και κλάδων.

Το μάθημα χωρίζεται σε τρία μέρη που καλύπτουν το ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον της χώρας, από το οποίο προήλθαν πάσης φύσης επιρροές ή πιέσεις, τις μακροοικονομικές εξελίξεις και τις τομεακές-κλαδικές τάσεις.

Στο πλαίσιο του μαθήματος, εκτός από τις συνήθεις εργασίες, ανατίθενται μικρές έρευνες πεδίου (επαφές με διοικήσεις, κατάρτιση ερωτηματολογίου κ.λπ.) για την επεξεργασία του προφίλ μεγάλων ελληνικών επιχειρήσεων και τωμ προβλημάτων που αντιμετώπισαν στις δεκαετίες της ένταξης. Με τον τρόπο αυτό επιζητείται η επαφή με την αγορά εργασίας.

Σε μια τελική γραπτή δοκιμασία εξετάζεται η ικανότητα των φοιτητών να περιγράφουν και, κυρίως, να εξηγούν τις αλλαγές που επήλθαν στην ελληνική οικονομία τα τελευταία είκοσι χρόνια και να τις συσχετίζουν με τις αλλαγές στον διεθνή χώρο.

Βιβλιογραφία:

Ηλ.Ιωακείμογλου, *Αναδιάρθρωση και διεθνής εξειδίκευση της ελληνικής βιομηχανίας*, ΙΝΕ, Μελέτες εργασίας, αρ. 7. χ.χ.

Π.Καζάκος, *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά. Οικονομία και οικονομική πολιτική στην μεταπολεμική Ελλάδα, 1944-2000*, Αθήνα: Πατάκης, 2001.

Α.Κιντής (επιμ.), 2004. *Η ελληνική οικονομία στο κατώφλι του 21ου αιώνα.*, Αθήνα: Ιονική Τράπεζα, 1995.

Γ.Κορρές, *Ελληνική Οικονομία*, Σταμούλης, 1998.

Π.Λιαργκόβας/ Ε. Τσιπούρη, *Δομικά Προβλήματα της Ελληνικής Βιομηχανίας*, ΕΚΕΜ, κείμενα έρευνας, 1997.

Χρ.Πιτέλης/ Ν. Αντωνάκης (επιμ.), *Διεθνής ανταγωνιστικότητα και βιομηχανική στρατηγική*, Αθήνα: Τυπωθείτω Γιώργος Δαρδανός, 1998.

OECD, *Greece, Economic Survey*, Paris, διάφορες εκδόσεις.

**(761) ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ
(ΜΕΤΑ)ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑΣ (Α)**

Ν. Τάτσης

Το μάθημα αυτό θα εστιάσει την προσοχή του στις κοινωνικο-πολιτι(σμι)κές μεταλλαγές στα τέλη του 20ου και στο χάραμα του 21ου αιώνα. Θα είναι η κοινωνιολογική ανάλυση της εποχής μας, όπως την κατέγραψαν οι σύγχρονοι κορυφαίοι εκπρόσωποι του κλάδου: D. Bell, A. Giddens, P. Bourdieu, M. Castells, U. Beck, A. Touraine, F. Jamison, J. Baudrillard, και άλλοι. Έμφαση στο χωρισμό χρόνου και χώρου, την αντανάκλαστικότητα των θεσμικών πλαισίων, την κοινωνία των υπηρεσιών, τα επικοινωνιακά δίκτυα, την επικινδυνότητα, κλπ.

Βιβλιογραφία:

A.Giddens, *Οι Συνέπειες της Νεωτερικότητας*, Αθήνα: Κριτική, 2000.

(762) ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (Δ)

Α.Μητρόπουλος και Κ. Γκολομάζου-Παπά

Θεμελιώδης προβληματική του μαθήματος είναι η ανάλυση της πολιτικής των μισθών και των επιδομάτων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Η συλλογική σύμβαση εργασίας (σ.σ.ε.), στα σύγχρονα ευρωπαϊκά κράτη, αποτελεί τον βασικό θεσμό-μηχανισμό καθορισμού των αποδοχών των δημοσίων και ιδιωτικών υπαλλήλων.

Η κατάρτιση των σ.σ.ε., τα είδη, το περιεχόμενο, η ισχύς, η λήξη (καταγγελία) των σ.σ.ε. στο ελληνικό Εργατικό Δίκαιο αποτελούν το βασικό περιεχόμενο του μαθήματος. Επίσης θα αναλυθεί και ο νέος θεσμός των σ.σ.ε. στη Δημόσια Διοίκηση και ο τρόπος καθορισμού των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων καθώς και των υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας (αστυνομικών, πυροσβεστών, ειδικών σωματίων).

Τέλος, τα σύγχρονα ρεύματα της συλλογικής αυτονομίας, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, το μέλλον των σ.σ.ε. και των αποδοχών των εργαζομένων, στα πλαίσια του νεοφιλελευθερισμού και μιας ολοένα και παγκοσμιοποιούμενης οικονομίας, αποτελεί βασικό πεδίο προβληματισμού στα πλαίσια του μαθήματος αυτού.

Βιβλιογραφία:

- Αλ.Καρακατσάνης, *Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α.Ν.Σάκκουλας, 1992.
- Ιωαν.Κουκιιάδης, *Εργατικό Δίκαιο. Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις*, Θεσ-σαλονίκη: Σάκκουλας, τομ.1, 1997, τομ. 2, 1999.
- Γ.Ληξουριώτης, *Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις. Οι Κοινωνικοί Συνομιλητές στις Συλλογικές Διαπραγματεύσεις*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1992.
- Γ. Μαυρογορδάτος, *Ομάδες Πίεσης και Δημοκρατία*, Αθήνα: Πατάκης, 2001.
- Αλ.Μητρόπουλος, *Θεωρητικά Ζητήματα του Συνδικαλιστικού Κινήματος*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1989.
- Μ.Salamon, *Industrial Relations. Theory and Practice*, London-New York: Prentice Hall, 1998.

(781) ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ (Δ)

Ι. Υφαντόπουλος

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των διαφόρων συστημάτων υγείας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η κριτική αξιολόγηση της υγειονομικής πολιτικής, όπως έχει εφαρμοσθεί κατά τη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου. Έμφαση δίνεται στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των διαφόρων μεταρρυθμίσεων που έγιναν στα συστήματα υγείας της Νότιας Ευρώπης και των Ανατολικών Χωρών. Επίσης εξετάζεται η οικονομική διαχείριση και παραγωγικότητα

των νοσοκομειακών μονάδων καθώς και η προσφορά και η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας, ενώ διερευνάται η μεθοδολογία για τη μέτρηση δεικτών υγείας και αναλύονται οι επιπτώσεις της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης, της φτώχειας, της ανεργίας, καθώς και άλλων διαστάσεων που καθορίζουν την κοινωνική ανισότητα.

Βιβλιογραφία:

- Ιωαν. Υφαντόπουλος, *Σημειώσεις Πολιτικής και Οικονομίας της Υγείας*. Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Αθήνα, 1994.
- Ιωαν. Υφαντόπουλος, *Ο Προγραμματισμός του Τομέα Υγείας στην Ελλάδα*, Αθήνα: ΕΚΚΕ, 1987.
- Al. Mc Guire, J. Henderson and G. Mooney, *The Economics of Health Care*, London, 1987.
- World Health Organization, *Health Care Reforms in Europe*, Regional Office for Europe, Copenhagen, 1993.

**(861) ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (Γ)**

Π. Ιωακειμίδης

Στόχος του μαθήματος αυτού είναι να προσφέρει μια συστηματική εξέταση των εξωτερικών σχέσεων και της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας /Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα εξετάζονται α)εξέταση της θέσης και του ρόλου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας / Ένωσης στο διεθνές οικονομικό και πολιτικό σύστημα, ιδιαίτερα μετά τις σημαντικές ανακατατάξεις που έλαβαν χώρα τα τελευταία χρόνια, β) η εξέταση του προτύπου καθώς και του οικονομικού και πολιτικού περιεχομένου των σχέσεων που έχει αναπτύξει ή αναπτύσσει η Κοινότητα με τις τρίτες (μη κοινοτικές χώρες) ομάδες χωρών, περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς, γ) η εξέταση των ρυθμίσεων της Συνθήκης του Maastricht για την ανάπτυξη κοινής εξωτερικής πολιτικής και συνεπειών για τις εξωτερικές σχέσεις από την εγκαθίδρυση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, της οικονομικής και νομισματικής ένωσης (ΟΝΕ) και της Πολιτικής Ένωσης, ε) ο ρόλος και η συμβολή της Ελλάδας στη διαμόρφωση των εξωτερικών σχέσεων και πολιτικής της Κοινότητας / Ένωσης.

Βιβλιογραφία:

- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1993.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Ευρώπη σε Αναζήτηση Νέας Αρχιτεκτονικής*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1992.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Νέα Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης/ΕΛΙΑΜΕΠ, 1996.
- Σ. Βαλντέν, *Βαλκανική Συνεργασία και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα: Παπαζήσης / ΕΚΕΜ, 1994.

E.R. Grilli, *The European Community and the Developing Countries*, Cambridge: Cambridge University Press, 1993.

(863) ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (Γ)

Λ.-Α. Σισιλιάνος

Η διεθνοποίηση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η προστασία στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η προστασία στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κριτική αποτίμηση, τάσεις και προοπτικές της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Διαλεκτική σχέση της εθνικής και της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Βιβλιογραφία:

Εμμ.Ρούκουνας, *Διεθνής Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων*, Β' έκδ., Αθήνα: Εστία, 2001 (και η εκεί αναφερόμενη ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία).

(870) ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ (Α)

Ν. Τάτσης

Στοχαστική επισκόπηση των βασικών κοινωνιολογικών θεωριών που αναπτύχθηκαν από τον μεσοπόλεμο μέχρι σήμερα: α) Δομολειτουργισμός β) Σχολή των κοινωνικών συγκρούσεων γ) Σχολή της συναλλαγής δ) Σχολή της συμβολικής αλληλόδρασης ε) Φαινομενολογική προσέγγιση στ) Μαρξιστικές προσεγγίσεις - Σχολή της Φρανκφούρτης.

Ενδελεχής παρουσίαση των ιδεών των κυριότερων εκπροσώπων κάθε τάσης. Απόπειρα διαλεκτικής συνάρτησης των θεωριών και έμφαση στις κριτικές αμφισβητήσεις και αναπλάσεις.

Βιβλιογραφία:

Ν.Τάτσης, *Γνωστικές Προσωπογραφίες*, Αθήνα: Οδυσσέας, 1992.

Ν.Τάτσης, *Οι Αιρετικοί Κοινωνιολόγοι*, Αθήνα: Οδυσσέας, υπό έκδοση.

(872) ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ (Α)

Ι. Καυταντζόγλου

Η εμβάθυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, η αύξηση της ανεργίας και της φτώχειας όπως και η επέκταση του κοινωνικού αποκλεισμού συμβαδίζουν με μια πρωτόγνωρη συσσώρευση του πλούτου και μια όλο και πιο άνιση κατανομή του. Τα

δεδομένα αυτά θέτουν ερωτήματα στα οποία το μάθημα καλείται να δώσει απαντήσεις. Οι κοινωνικές ανισότητες και ο κοινωνικός αποκλεισμός θα εξετασθούν όχι μόνο ως κοινωνικά γεγονότα, αλλά και ως εξηγητικά σχήματα της κοινωνικής πραγματικότητας. Θα συζητηθούν επίσης οι σχέσεις μεταξύ κοινωνικών ανισοτήτων και αποκλεισμού.

Απαιτήσεις του μαθήματος: οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθούν συστηματικά το μάθημα και να συμμετέχουν ενεργά σ'αυτό. Θα τους ζητηθεί -αντί για εξετάσεις- να παρουσιάσουν κείμενα ή να αναλάβουν εργασίες.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

- CROMPTON, R., R. *Class and Stratification. An Introduction to Current Debates*, 2nd edition: Polity Press, 1998
- Ε.Κ.Κ.Ε., *Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα. Κύρια θέματα και προσδιορισμός των προτεραιοτήτων πολιτικής. Έκθεση για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.*: Αθήνα, 1996
- ΚΑΣΙΜΑΤΗ, Κ. *Δομές και Ροές. Το φαινόμενο της κοινωνικής και επαγγελματικής κινητικότητας*, Αθήνα: Gutenberg, 2001
- ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, *Κοινωνικός αποκλεισμός: η Ελληνική εμπειρία*, εισαγωγή-επιμέλεια Κ.Κασιμάτη, Αθήνα: Gutenberg, 1998
- "Κοινωνία 2/3". *Διαστάσεις του σύγχρονου κοινωνικού προβλήματος. Διεθνές Συνέδριο (1997)*, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών: 2002.
- Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνικός αποκλεισμός*, Ίδρυμα Σ.Καράγεωργα, 6ο Επιστημονικό Συνέδριο, (1996), Αθήνα: 1998
- ΛΥΤΡΑΣ, Α. *Προλεγόμενα στη θεωρία της Ελληνικής κοινωνικής δομής*, Αθήνα: Λιβάνης, 1993
- ΜΟΣΧΟΝΑΣ, Α. *Τάξεις και στρώματα στις σύγχρονες κοινωνίες*, τόμος Α', *Ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, Αθήνα: Οδυσσεάς, 1998
- PAUGAM, S. (sous la direction de), *L'exclusion. L'état des savoirs*. Editions La Découverte, Paris : 1996
- TILLY, Ch. *Durable Inequality*, Berkeley, University of California Press: 1999
- ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ, Κ. *Κράτος, Εργασία, Κοινωνία στη μεταπολεμική Ελλάδα*, («Μονοσήμαντες τάξεις και "πολυσθενή" υποκείμενα», σσ.145-170 & «Πολυσθενείς φορείς και ταξικές σχέσεις στον σύγχρονο καπιταλισμό», σσ.171-194), Αθήνα: Θεμέλιο, 1986
- WRIGHT, E.O. *Interrogating Inequality. Essays on Class Analysis, Socialism & Marxism*, (Part I, "Class Analysis", pp.17-106). London: Verso, 1994

Μαθήματα εαρινού εξαμήνου (ΣΤ΄ και Η΄)

(061) Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ (ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ) (Γ)

Π. Ιωακειμίδης

Το μάθημα έχει σεμιναριακό χαρακτήρα και στοχεύει στην ανάλυση των πολιτικών πτυχών που συνδέονται με τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα / Ευρωπαϊκή Ένωση. Στα πλαίσια αυτά εξετάζονται η πολιτική της Ελλάδας στην ΕΕ, οι πολιτικές συνέπειες και επιπτώσεις από τη συμμετοχή της σ' αυτήν, ο ρόλος της ελληνικής διοίκησης στη διαμόρφωση και συντονισμό της ευρωπαϊκής πολιτικής, η συμβολή της Ελλάδας στην ΕΕ και τα προβλήματα προσαρμογής στις απαιτήσεις της βαθύτερης ενοποίησης.

Βιβλιογραφία:

- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Η Συνθήκη του Άμστερνταμ*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1999.
- Π.Κ. Ιωακειμίδης, *Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελληνικό Κράτος*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1998.
- P.C. Ioakimidis, *Greece in the European Union, Problems and Prospects*, University of Reading, Graduate School of European and International Studies, Discussion paper no. 52 (May 1994).
- P. Kazakos and P.C. Ioakimidis (eds.), *Greece and EC Membership Evaluated*, London: Pinter, 1994
- Λ. Τσούκαλης, *Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα*, Αθήνα: Παπαζήσης/ΕΚΕΜ, 1993.
- P.C. Ioakimidis et al., *The Greek Presidency of the European Union*, University of Bristol, Centre for Mediterranean Studies, 1995.

(065) ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Α)

Ε. Παπαγαλάνη-Καλαφάτη

Εισαγωγικά μετά τον προσδιορισμό του όρου "Τρίτος Κόσμος" και τη γεωγραφική "χαρτογράφηση" του, αναλύονται τα ακόλουθα θέματα: Τα αίτια και τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά χαρακτηριστικά της υποανάπτυξης. Η αποικιοκρατία και οι επιπτώσεις της στις επί μέρους κοινωνίες. Οι πρακτικές και τα αποτελέσματα της αναπτυξιακής διαδικασίας, σε συνδυασμό με τα προβλήματα της κοινωνικής αλλαγής, των πολιτισμικών συγκρούσεων και των εθνικιστικών κινήσεων.

Αναφορές σε ταξιδιωτικά και λογοτεχνικά κείμενα και χρονικά πλαίσια συχνά τα πραγματολογικά δεδομένα.

Βιβλιογραφία:

- Ειρ.-Λ. Παπαγαλάνη-Καλαφάτη, *Μακρινοί τόποι... Επιλεγμένα Κείμενα*, Αθήνα, 2001
G. Balandier, *Πολιτική Ανθρωπολογία*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1991.
ΑΙ. Lipiets, *Αυταπάτες και Θαύματα*, Αθήνα: Εξάντας, 1990.
Forum των Δελφών για την Ανάπτυξη (επιμ. Σ. Μάππα), Τομ. 3 και 4, Αθήνα: Εξάντας, 1989.
Βασίλης Φίλιας, *Κοινωνιολογία της Υπανάπτυξης*, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή, 1996.

(569) ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Γ)

Π. Βαρβαρούσης

Το μάθημα εξετάζει τους παράγοντες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής με ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Με αναφορά στην πολιτική που διαμορφώθηκε στη μεταψυχροπολεμική περίοδο από μεγάλες, μεσαίου μεγέθους και μικρές δυνάμεις, προχωρεί σε μια συγκριτική μελέτη που οδηγεί στην ταξινόμηση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών με βάση τη αξιολόγηση της επίδρασης εσωτερικών μεταβλητών (π.χ. επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, τύπος καθεστώτος, στρατηγική θέση) και εξωτερικών μεταβλητών (π.χ. διάρθρωση του περιφερειακού και του διεθνούς συστήματος)

Βιβλιογραφία:

- Βαρβαρούσης, Π., *Ανάλυση της Εξωτερικής Πολιτικής*: Καρδαμίτσα, 1995.
Θ. Κουλουμπής και Θ. Βερέμης, *Ελληνική Εξωτερική Πολιτική*, Αθήνα: Σιδέρης, 1997
Γ. Βαληνάκης, *Εισαγωγή στην Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1949-1988*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1987.
Αρβανιτόπουλος, Κ. *Η αμερικάνικη Εξωτερική Πολιτική*: εκδόσεις Ποιότητα, 2000.
Π. Ήφαιστος, *Διπλωματία και Στρατηγική των Μεγάλων Δυνάμεων*, Αθήνα: Ποιότητα, 1999.
Chase, R./Hill, E./Kennedy, P.: *Τα κομβικά κράτη και η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ*: Παπαζήσης 2001.

(592) ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (Δ)

Α. Μακροδημήτρης

Το μάθημα αναφέρεται στην επιστήμη και τέχνη της διοίκησης του ανθρώπινου παράγοντα σε οργανωμένα περιβάλλοντα. Ειδικότερα εξετάζονται ο χαρακτήρας και οι προσδιοριστικοί παράγοντες της ανθρώπινης συμπεριφοράς στο χώρο των κοινωνικών οργανώσεων, τα κυριότερα εναλλακτικά πρότυπα ενδοοργανωτικής διεύθυνσης και ηγεσίας, οι διαδικασίες υποκίνησης και ανάπτυξης των ικανοτήτων και δυνατοτήτων των εργαζομένων, οι όροι και δίαυλοι της ενδοοργανωτικής επικοινωνίας. Μελετώνται επίσης οι σύγχρονες διαδικασίες και τεχνικές πρόσληψης, προαγωγής, αμοιβής και αξιολόγησης της απόδοσης του προσωπικού στο πλαίσιο των

δημοσίων ιδιαίτερα οργανώσεων στην Ελλάδα. Το μάθημα περιλαμβάνει εκτός της μελέτης της βιβλιογραφίας, πρακτικές ασκήσεις και εφαρμογές.

Βιβλιογραφία:

- Κ.Δημητρίου, *Μέθοδοι και Τεχνικές Υποστήριξης Εργαζομένων στην Πράξη*, Αθήνα: Γαλαίος, 1991.
- Χ.Κ. Κανελλόπουλος, *Αξιοποίηση Προσωπικού*, Αθήνα: 1990.
- Δ.Μπουραντάς, *Διοίκηση του Ανθρώπινου Παράγοντα*, Αθήνα: Α.Σ.Ο.Ε.Ε., 1986.
- Η. Koontz και C. O'Donnell, *Οργάνωση και Διοίκηση*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1984.
- R. Likert, *The Human Organization*, N.Y.: Hill - Mc Graw, 1967.

(599) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Δ)

Γ. Σωτηρέλης και Γ. Τασόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η επιλεκτική εμβάθυνση στους σημαντικότερους σταθμούς της ελληνικής συνταγματικής ιδεολογίας και πράξης απο την Επανάσταση του 1821 έως σήμερα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών ιδιαιτεροτήτων που καθόρισαν τη συγκεκριμένη ιστορική διαμόρφωση και εξέλιξη των σύγχρονων συνταγματικών μας θεσμών.

Η μορφή του μαθήματος θα είναι σεμιναριακή, με βάση κατάλογο εισηγήσεων που θα αναλαμβάνουν στην αρχή του εξαμήνου οι φοιτητές.

Βιβλιογραφία:

- Ν.Αλιβιζάτος, *Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1981.
- Ν.Αλιβιζάτος, *Οι Πολιτικοί Θεσμοί σε Κρίση, 1922-1974. Όψεις της Ελληνικής Εμπειρίας*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1983.
- Γ. Σωτηρέλης, *Σύνταγμα και Εκλογές στην Ελλάδα 1864-1909. Ιδεολογία και Πράξη της Καθολικής Ψηφοφορίας*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1991

(605) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ (Α)

Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση της πολύμορφης γυναικείας πολιτικότητας, παράλληλα με κριτική αντιμετώπιση πολιτολογικών πορισμάτων που αναπαράγουν αντιλήψεις της καθημερινότητας για τη σχέση γυναίκες-πολιτική. Με βάση τη δομή της εξουσίας στις σχέσεις των δύο φύλων και τις ιδιαιτερότητες της ιστορικής/κοινωνικής εμπειρίας των γυναικών -οι οποίες αποτελούν μεταβλητές που επιδρούν τόσο στη διαμόρφωση της ατομικής πολιτικής φυσιογνωμίας, όσο και στη δομή του πολιτικού συστήματος- επιχειρείται η διατύπωση ενός προτύπου ανάλυσης της πολιτικής πραγματικότητας απαλλαγμένου από σεξιστικές και ουσιοκρατικές

προϊδέασεις. Για την εξυπηρέτηση του παραπάνω στόχου οριοθετήθηκαν τρεις άξονες μελέτης:

Α) Πολιτική Επιστήμη, κοινωνική θεωρία και γυναικεία πολιτικότητα.

Β) Φύλο και πολιτικές στάσεις, αντιλήψεις και συμπεριφορά.

Γ) Το γυναικείο κίνημα ως έκφραση της γυναικείας πολιτικότητας και ως παράγοντας της πολιτικής διαδικασίας.

Εργασίες: Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην εκπόνηση πρωτότυπης εργασίας και στην ενεργό συμμετοχή στο μάθημα.

Βιβλιογραφία:

Α) C.S.Gould, *Το Γυναικείο ζήτημα: Φιλοσοφία της απελευθέρωσης και απελευθέρωση της Φιλοσοφίας*, Υπατία 1, 1984, σσ. 21-55.

Χ.Ιγγλέση, *Πρόσωπα γυναικών, προσωπεία της συνείδησης*, Αθήνα: Οδυσσεάς, 1990, σελ. 19-64.

Μ.Μαγγιώρου, *Ο λειτουργισμός στην πολιτική θεωρία και οι επιπτώσεις του στη γυναικεία καταπίεση*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 57, 1985 σσ. 3-23.

Μ.Παντελίδου-Μαλούτα, *Γυναίκες και πολιτική / Γυναίκες και Πολιτική Επιστήμη: Η ανάπτυξη μιας φεμινιστικής πολιτολογικής θεώρησης*, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 65, 1987, σσ. 3-22.

Β) Μ.Παντελίδου-Μαλούτα, *Γυναίκες και πολιτική*, Αθήνα: Gutenberg, 1992.

Μ.Παντελίδου-Μαλούτα, *Γυναικείο ζήτημα και κράτος πρόνοιας, στα Προβλήματα ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εξάντας, 1988, σσ. 183-220.

Γ) Ε.Αβδελά και Α.Ψαρρά, *Ο φεμινισμός στην Ελλάδα του μεσοπολέμου*, Αθήνα: Γνώση, 1985, ιδιαίτερα σσ. 13-97.

Ε.Βαρίκα, *Η εξέγερση των κυριών. Η γένεση μιας φεμινιστικής συνείδησης στην Ελλάδα 1833-1907*, Αθήνα, Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, 1987, ιδιαίτερα σσ. 205-279.

Ε.Βαρίκα, *Αντιμέτωπες με τον εκσυγχρονισμό των θεσμών: Ένας δύσκολος φεμινισμός, Η Ελλάδα των γυναικών*, Αθήνα: Εναλλακτικές Εκδόσεις, 1992, σελ. 67-80.

(608) ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (Δ)

Κ. Σπανού

Εξετάζονται οι βασικές παραδοχές της συγκριτικής ανάλυσης και αναλύονται οι έννοιες ανάπτυξη-υπανάπτυξη, εκσυγχρονισμός. Στη συνέχεια αναλύεται το πολιτικο-διοικητικό σύστημα επι μέρους κρατών (ΗΠΑ, Μ. Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία). Τα θέματα προσεγγίζονται από τη σκοπιά των σχέσεων Διοίκησης και Πολιτικής της οργάνωσης της δημοσιοϋπαλληλίας, των σχέσεων μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών, των διαφόρων βαθμών συγκέντρωσης και αποκέντρωσης,

των συστημάτων τοπικής αυτοδιοίκησης, των σχέσεων διοίκησης και οικονομίας και διοίκησης και κοινωνίας.

Βιβλιογραφία:

- Γ.Τιμισίτ, *Διοικήσεις και Κράτη. Συγκριτική Μελέτη*. Αθήνα: Ελληνικές Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, 1989.
- P.Allum, *State and Society in W. Europe*, Polity Press, 1995.
- F.Heady, *Public Administration. A Comparative Perspective*. Prentice Hall, 1966.
- J.Pierre (ed.), *Bureaucracy in the Modern State. An Introduction to Public Administration*, Edward Elgar, 1995.
- J.A.Chandler (ed.), *Comparative Public Administration*, Routledge, 2000.
- J.A.Chandler (ed.), *Συγκριτική Δημόσια Διοίκηση*, Αθήνα: Παπαζήσης.

(619) ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (Α)

Κ. Δοξιάδης

Θα εξετασθούν ορισμένα από τα σημαντικότερα θεωρητικά ρεύματα του εικοστού αιώνα που ασχολούνται με τον πολιτισμό όπως η ψυχανάλυση (Sigmund Freud), ο στρουκτουραλισμός (Claude Levi-Strauss), η Σχολή της Φρανκφούρτης (Theodor Adorno και Max Horkheimer), ο T.S.Eliot και ο Michel Foucault. Θα διερευνηθούν οι εννοιολογικές σχέσεις του πολιτισμού με την ιδεολογία και την εξουσία, καθώς και οι δυνατότητες ενεργοποίησης των παραπάνω θεωριών στο πεδίο της ανάλυσης συγκεκριμένων πολιτισμικών και ιδεολογικών φαινομένων, με έμφαση ιδίως σε ζητήματα σεξουαλικότητας και εθνικισμού.

Βιβλιογραφία:

- Κύρκος Δοξιάδης, *Κοινωνία, Ιδεολογία, ηθική*, Αθήνα : Πλέθρον, 2001
- Τ:Σ: Eliot; *Σημειώσεις για τον Ορισμό της Κουλτούρας*, Αθήνα : Πλέθρον, 1980
- Μισελ Φουκώ, *Ιστορία της Σεξουαλικότητας, Ι: Η Δίψα της Γνώσης*, Αθήνα: Ράππας, 1982.
- Σιγκμουντ Φρουντ, *Ο Πολιτισμός Πηγή Δυστυχίας* Αθήνα :Επίκουρος, 1994
- Μαξ Χορκχάιμερ και Τέοντορ Αντόρνο, *Ηδιαλεκτική του Διαφωτισμού*, Αθήνα Υψιλον, 1986.
- Claude Levi -Strauss, *Μύθος και Νόημα*, Αθήνα :Καρδαμίτσας, 1986.

(620) ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ (Α)

Κ. Δοξιάδης

Ζητήματα ιδεολογίας και του ευρύτερου πεδίου των διαπλοκών επικοινωνίας και εξουσίας. Η επικοινωνία, ο λόγος και το υποκείμενο. Οι διαφορές μεταξύ μορφών λόγου (κινηματογραφικού, τηλεοπτικού, γραπτού, προφορικού) ως προς την αφηγηματικότητα και το υποκείμενο. Η έννοια της ταύτισης στα διαφορετικά μέσα επικοινωνίας. Ο ρόλος της φωνής, του σώματος και του βλέμματος. Η κριτική της φωνολογιστικής ή λογο-κεντρικής αντίληψης της γραφής και της ψυχολογιστικής αντίληψης της επικοινωνίας.

Βιβλιογραφία:

Κ. Δοξιάδης, *Ιδεολογία και Τηλεόραση: Για τη Διασκευή ενός Μυθιστορήματος*, Αθήνα: Πλέθρον, 1993.

Κ. Δοξιάδης, *Εθνικισμός, Ιδεολογία, μέσα μαζικής επικοινωνίας*, Αθήνα: Πλέθρον, 1995.

Κ. Δοξιάδης, *Μορφές Λόγου και Επικοινωνία* (πανεπιστημιακές σημειώσεις), Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1989.

(629) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (Δ)

Ν. Χλέπας

Το μάθημα εστιάζεται κάθε χρόνο σε μια επίκαιρη θεματική ενότητα η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά. Αναδεικνύονται κυρίως προβληματικές σχετικές με την εφαρμοσμένη τοπική πολιτική και τις βασικές παραμέτρους της οργάνωσης και λειτουργίας του τοπικού πολιτικού διοικητικού συστήματος.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξειδίκευση των φοιτητών στις ιδιαιτερότητες του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος και της δημοτικής πολιτικής. Ειδικότερα, επιδιώκεται η εξοικείωσή τους με τις νέες εκσυγχρονιστικές τάσεις και τις μεταρρυθμιστικές πολιτικές της τοπικής αυτοδιοίκησης στις ευρωπαϊκές χώρες καθώς και με τη θέση του τοπικού πολιτικού και διοικητικού συστήματος στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Βιβλιογραφία:

Δ. Κατσούλης, *Η Ανεκπλήρωτη Αυτοδιοίκηση*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.

Ν.-Κ. Χλέπας, *Η Πολυβάθμια Αυτοδιοίκηση. Θεωρητικές Αναζητήσεις και Θεσμικές Μεταμορφώσεις*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.

Κ. Σπανού, Α. Ρήγου, Μ. Σπουρδαλάκη (επιμ.), *Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Προσδοκίες και Προοπτικές*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1997.

Ν.-Κ. Χλέπας (επιμ.), *Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1998.

(634) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ (Γ)

Θ. Βερέμης και Κ. Υφαντής

Εξετάζονται τα Βαλκάνια με παράλληλη προσέγγιση του φαινομένου του Εθνικισμού.

Βιβλιογραφία:

Γ. Βαληνάκης, *Με όραμα και πρόγραμμα*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1997
Εθνική Ταυτότητα και Εθνικισμός στη Νεότερη Ελλάδα, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1997.

(641) ΘΕΣΜΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (Δ)

Ι. Τασόπουλος

Στο πλαίσιο του προσφερόμενου μαθήματος εξετάζονται οι ακόλουθες θεματικές: Η σύγχρονη (φιλοσοφική και νομική) έννοια του κράτους δικαίου. Η αρχή της νομιμότητας και το δικαίωμα δικαστικής προστασίας. Η κοινοτική, συνταγματική και διεθνής κατοχύρωση του ενλόγου δικαιώματος. Ο θεσμός του Κοινοτικού Διαμεσολαβητή. Ο μηχανισμός δικαστικής προστασίας του πολίτη στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα ένδικα βοηθήματα της διοικητικής δικαιοσύνης ως άκρα όρια και έκφραση της αρχής της νομιμότητας.

Βιβλιογραφία:

Πρ.Δαγτόγλου, *Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1994.
Πρ.Παυλόπουλος, *Η Συνταγματική Κατοχύρωση της Αιτήσεως Ακυρώσεως*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1982.
Πρ.Παυλόπουλος, *Εγγυήσεις του Δικαιώματος Δικαστικής Προστασίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 1993.
Επ.Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τ. ΙΙ, Αθήνα-Κομοτηνή: Α. Ν. Σάκκουλας, 2002.
Γ.Παπαδημητρίου, *Ο χάρτης Θεμελιωδών Διακλιωμάτων. Σταθμός στη Θεσμική ωρίμανση της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Παπζήσης: 2001

(659) ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ (Α)

Γ. Κουζέλης

Στο μάθημα αυτό:

- α. Παρουσιάζονται και αναλύονται τα βασικά ερωτήματα που σχετίζονται με το αντικείμενο, το χαρακτήρα, την παραγωγή και την αλλαγή της επιστημονικής γνώσης.
- β. Μέσα από τη μελέτη του ιδιαίτερου αντικειμένου της επιστημολογίας εξετάζεται η σύνδεση φιλοσοφικών και μεθοδολογικών επιλογών.
- γ. Αναπτύσσονται και σχολιάζονται οι κύριες θέσεις των διαφορετικών επιστημολογικών ρευμάτων, οργανωμένες γύρω από τα ζητήματα που αναφέρονται στα χαρακτηριστικά της επιστήμης: επαγωγή ή παραγωγή; - επαλήθευση ή διάψευση; - εμπειρία ή θεωρία; - συνεχής πρόοδος ή ρήξεις; - αντικειμενικότητα ή υποκειμενισμός; - μέθοδος ή αναρχία; - φιλοσοφία, ιστορία ή κοινωνιολογία της επιστήμης; θεωρία μόνο των φυσικών ή και των κοινωνικών επιστημών;
- δ. Εξετάζονται συγκριτικά οι τοποθετήσεις του λογικού θετικισμού, του κριτικού και του εφαρμοσμένου ορθολογισμού, του ιστορισμού και του κονστρουκτιβισμού.
- ε. Αναλύονται τα ιδιαίτερα επιστημολογικά και μεθοδολογικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών επιστημών και εξετάζονται τα προβλήματα που συνδέονται με την κατανόηση και τις αξίες στις επιστήμες αυτές.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

- A. F. Chalmers, *Τι είναι αυτό που το λέμε επιστήμη;*, Ηράκλειο 1994, Παν. Εκδ. Κρήτης.
- R. Harré, *Επιστημονική Σκέψη 1900-1960*, Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1982.
- B. Κάλφας, *Επιστημονική πρόοδος και ορθολογικότητα: προς μια ρεαλιστική ανασυγκρότηση της σύγχρονης επιστημολογίας*, Αθήνα: νήσος, 1997.
- Γ. Κουζέλης (επιμ.), *Επιστημολογία. Κείμενα*, Αθήνα: νήσος, 1993.
- Γ. Κουζέλης και Κ. Ψυχοπαίδης (επιμ.), *Επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών, Κείμενα*, Αθήνα: νήσος, 1994.
- J. Losee, *Φιλοσοφία της επιστήμης. Μια ιστορική εισαγωγή*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 1991.

(689) ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (Γ)

Α. Κόντης

Η γεωγραφία των "ιστορικών μειονοτήτων" στην Ευρώπη σήμερα. Ιστορικές μειονότητες και Διεθνές Δίκαιο. Το σύγχρονο μεταναστευτικό πρότυπο στην Ευρώπη: χώρες προέλευσης και προορισμού. Αίτια των ενδοευρωπαϊκών και των διεθνών μεταναστευτικών κινήσεων, προσδιοριστικοί παράγοντες της μετανάστευσης - οικονομικά μοντέλα μετανάστευσης. Επιπτώσεις της μετανάστευσης για τη χώρα

εγκατάστασης, τη χώρα προέλευσης και τους ίδιους τους μετανάστες. Πολιτική ενσωμάτωσης των χωρών εγκατάστασης. Πολιτική παλιννόστησης των χωρών προέλευσης. Πολιτική Ευρωπαϊκής Ένωσης: μειονοτήτων, μεταναστών, διακινουμένων προσώπων πολιτών χωρών-μελών.

Βιβλιογραφία:

- Γ.Σπυρόπουλος, *Ζητήματα Προαγωγής και Προστασίας των Δικαιωμάτων των Μειονοτήτων*, τομ. Α', Β', Αθήνα: ΕΚΕΜ, 1997.
- Η.Εμκε-Πουλοπούλου, *Προβλήματα Μετανάστευσης, Παλιννόστησης*, Αθήνα: ΙΜΕΟ-ΕΔΗΜ, 1986.
- Λ.Μουσοπούρου, *Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα και την Ευρώπη*, Αθήνα: Gutenberg, 1991.
- G.Borjas, "The Economics of Immigration", στο *Journal of Economic Literature*, Vol. XXXII, Dec. 1994, pp. 1667-1717.
- St.Angenedt (ed), *Asylum and Migration Policies in the European Union*, Bonn: Europa Union Verlag, 1999.
- St.Castles - M. Miller, *The Age of Migration*, 2nd ed., London: Macmillan Press Ltd, 1998.

(690) ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΕΝΕΞΕΩΝ (Γ)

Π. Βαρβαρούσης

Το μάθημα καλύπτει τρία επίπεδα μελέτης: αρχικά , εξετάζει τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προτάσεις (εμπειρική-αναλυτική, κανονιστική, ορθολογική), με τις οποίες ο ερευνητής προσεγγίζει καταστάσεις κρίσεων και διενέξεων. Στη συνέχεια, δίνει έμφαση στον πραξολογικό χαρακτήρα των συγκρούσεων και , συγκεκριμένα στους τρόπους επίλυσης διακρατικών διαφορών, καθώς και τις πολιτικές που διαμορφώνονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη κυρίως σε διαπραγματευτικές διαδικασίες. Τέλος μελετώνται πρακτικά παραδείγματα από τη σύγχρονη διεθνή πολιτική και προβάλλονται συγκριτικές αναλύσεις σχετικά με τα αίτια που συμβάλλουν στην κλιμάκωση ή αποκλιμάκωση των συγκρούσεων. Στα πλαίσια αυτά εξετάζεται και η ελληνοτουρκική διαμάχη, καθώς και το Κυπριακό.

Βιβλιογραφία:

- Z. Brezinski, *Η Μεγάλη Σκακίερα*, Αθήνα: Νέα Σύνορα-Λιβάνης, 1997.
- Π. Βαρβαρούσης, *Η Στρατηγική των Παιγνίων. Συνεργασία και Σύγκρουση στις Διεθνείς Σχέσεις*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1998.
- Α. Ηρακλείδης / Γ. Κωστάκος / Χ. Φραγκονικολοπούλου: *Διεθνείς διενέξεις. Αντιμετώπιση και Επίλυση*: Σιδέρης , 1994.
- Σ. Χάντινγκτον: *Η Σύγκρουση των Πολιτισμών και ο Ανασχηματισμός της Παγκόσμιας Τάξης*: Terzobooks, 1998.
- Π. Χόλμπρουκ: *Τερματίζοντας έναν πόλεμο*: Ελληνικά Γράμματα, 1998.

(691) ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

(Γ) Κ. Υφαντής

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα, η Ελλάδα συμμετέχοντας σε μια ομάδα αναπτυσσόμενων οικονομιών και εδραιωμένων δημοκρατιών, όπως είναι οι υπόλοιπες χώρες που απαρτίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση, καλείται να προχωρήσει σε μια συνολική προσέγγιση προβλημάτων, προκλήσεων και επιλογών. Στο πλαίσιο του μαθήματος "Σύγχρονα Προβλήματα Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής" θα μελετηθούν νηφάλια και από διαφορετικές οπτικές γωνίες, ειδικά θέματα της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής που αναφέρονται στο πολιτικο-διπλωματικό και οικονομικό επίπεδο όσο και στο στρατιωτικό πεδίο.

Επιπλέον των διδακτικών ωρών θα διοργανώνονται και ειδικές συναντήσεις με κορυφαίους Έλληνες πολιτικούς, διπλωματικούς, δημοσιογράφους και στρατιωτικούς.

Βιβλιογραφία:

- Θ.Κουλουμπής - Σ. Ντάλης, *Η Ελληνική Εξωτερική Πολιτική στο Κατώφλι του 21^{ου} αιώνα*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1997.
- Θ.Κουλουμπής - Θ. Βερέμης, *Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Διλήμματα μιας νέας εποχής*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, ΕΛΙΑΜΕΠ, 1997.
- Σ.Χάντινγκτον, *Η Σύγκρουση των πολιτισμών και ο ανασχηματισμός της Παγκόσμιας τάξης*, Αθήνα: Terzobooks, 1998.
- Z.Birzevinski, *Η μεγάλη σκακιέρα. Η αμερικανική υπεροχή και οι γεωστρατηγικές της επιταγές*, Αθήνα: Νέα Σύνορα, 1998.
- Π.Χόλμπρουκ, *Τερματίζοντας έναν πόλεμο*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1998.
- Σ.Ντάλης, (εισ.-επιμ.), *Από το Μάαστριχτ στο Άμστερνταμ*, Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1998.

(695) ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ (Γ)

Γ. Βαληνάκης

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εξετάζονται οι βασικές αρχές της διπλωματικής πρακτικής των κρατών με έμφαση στις κλασικές αλλά και στις σύγχρονες μορφές διπλωματικής πρακτικής. Πέρα από την κατανόηση των βασικών εννοιών και θεωριών που ορίζουν τη διπλωματική πρακτική θα αναλυθούν συγκεκριμένα παραδείγματα, "case studies" εξωτερικής πολιτικής και διπλωματίας, κυρίως χωρών της Ν.Α. Ευρώπης.

Βιβλιογραφία:

- Edward Azar, John W. Burton, *International conflict. Resolution - Theory and Practice*.
- Jonathan M. Roberts, *Decision - Making during Interational Crises*.
- Jacob Bercovitch (ed.), *Resolving International Conflict - The Theory and Practice of Mediation*.

(698) ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (Δ)

Ι. Υφαντόπουλος

Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τον φοιτητή στη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και στην αναζήτηση συγκριτικών ευρωπαϊκών στοιχείων που χρησιμοποιούνται ως κοινωνικοί δείκτες για την άσκηση κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδική αναφορά γίνεται στη μεθοδολογία συλλογής και παρουσίασης των στατιστικών στοιχείων που αναφέρονται στη συμπεριφορά του καταναλωτή, στην απασχόληση, στην ικανοποίηση από την εργασία καθώς και από τη χρήση των κοινωνικών υπηρεσιών. Επιπλέον οι αντιλήψεις, οι στάσεις, οι απόψεις και οι υποκειμενικές εκτιμήσεις των Ευρωπαίων για επίλεκτα κοινωνικά θέματα όπως παιδεία, υγεία, κοινωνικός αποκλεισμός, κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνική και οικονομική ισότητα, συζητώνται και αναλύονται με συγκριτικά στοιχεία. Εξετάζονται οι ακόλουθες ευρωπαϊκές βάσεις δεδομένων:

1. European Community Household Panel (130.000 άτομα).
2. Έρευνα του εργατικού δυναμικού.
3. Έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών και
4. Ευρωβαρόμετρο.

Βιβλιογραφία:

Ι.Υφαντόπουλος, Πληροφοριακά Συστήματα και Βάσεις Κοινωνικών Δεδομένων (Πανεπιστημιακές παραδόσεις), Αθήνα, 2000.

Eurobarometer 1999, 2000, European Commission D.G. X.

Eurostat, European Community Household Panel, Luxemburg, Waves 1994, 1995, 1996.

(699) ΕΙΣΑΓΩΓΉ ΣΤΟΝ ΙΣΛΑΜΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

Μ.Κοκολάκης

Στην αρχή το μάθημα επιδιώκει να προσφέρει στους φοιτητές μια γενική γνωριμία με τις ισλαμικές χώρες της Νότιας Ασίας και της Βόρειας Αφρικής, δίνοντας έμφαση στη γεωγραφία των μουσουλμανικών πληθυσμών, την προέλευση και την εξέλιξη των κρατικών τους μορφωμάτων, τα κοινωνικά προβλήματα και τις ιδεολογικές διαμάχες, τις πνευματικές και τις θρησκευτικές τους παραδόσεις. Θα εξεταστούν επίσης κριτικά τα διάφορα στερεότυπα για το «Ισλάμ» που ανακυκλώνονται σήμερα στις δυτικές κοινωνίες. Όσοι ενδιαφέρονται θα αναλάβουν ύστερα την έρευνα και την παρουσίαση ειδικότερων ζητημάτων για την εσωτερική πολιτική και τις διεθνείς σχέσεις συγκεκριμένων κρατών.

Βιβλιογραφία:

- Γ.Σακκάς, *Οι Άραβες στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή*: Πατάκης, 2002
Α.Χουρανί, *Ιστορία των Αραβικών Λαών*: Νέα Σύνορα, 1994
Α.Ηρακλείδης, *Η Αραβοίσραηλινή Αντιπαράθεση*: Παπαζήσης, 1991
Ζ.Κεπέλ, Τζιχάντ, *Ο Ιερός Πόλεμος*:Καστανιώτης, 2001
Ταρίκ Αλή, *Η Σύγκρουση των Φονταμενταλισμών: Σταυροφορίες, Τζιχάντ και Νεωτερικότητα* : Άγρα, 2003

(702) ΠΡΟΤΥΠΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (Γ)

Π. Καζάκος

Στη μεταπολεμική περίοδο αναδύθηκαν διαφορετικά πρότυπα οικονομίας και κοινωνικού κράτους (μοντέλα καπιταλισμού). Κάθε πρότυπο είναι προϊόν της ιστορίας: των συνθηκών στην αφετηρία, της οικονομικής ειδίκευσης, των πολιτικών συνασπισμών κ.λπ. Επίσης σε κάθε πρότυπο αντανακλάται μια διαφορετική ισορροπία ανάμεσα σε κράτος και αγορά, δημόσια και ιδιωτικά αγαθά, οικονομική αποτελεσματικότητα και κοινωνική δικαιοσύνη.

Έχουν προταθεί ποικίλες κατηγοριοποιήσεις των υπάρχοντων εθνικών προτύπων οικονομίας και κοινωνικού κράτους. Στις πιο εκλαϊκευμένες από αυτές διακρίνεται

- το "αγγλοσαξωνικό" (που βασίζεται στην ατομική επιτυχία),
- το "ρηνανικό" (της Γερμανίας και των Σκανδιναβικών Χωρών), που ευνοεί τη συλλογική επιτυχία και τη συναίνεση και
- το "ετατιστικό" (της Γαλλίας και της Ιταλίας).

Τα πρότυπα οικονομίας και κοινωνικού κράτους εξελίσσονται κάτω από την πίεση εξωτερικών διαταραχών και μονιμότερων αλλαγών στον διεθνή περίγυρο, όπως είναι οι μεταναστεύσεις, η κίνηση κεφαλαίων, οι νέες τεχνολογίες. Αλλαγές σημειώνονται στις λειτουργίες του κράτους, στην οργάνωση των επιχειρήσεων, στον ρόλο των οργανωμένων συμφερόντων των μισθωτών και των επιχειρηματιών κ.λπ.

Στο μάθημα εξετάζονται, ανάμεσα σε άλλα,

- τα πρότυπα και οι ιδεολογικές βάσεις τους,
- οι τάσεις σύγκλισης και απόκλισης που εμφανίζονται,
- οι μεταβολές στους οικονομικούς θεσμούς και στις λειτουργίες του κράτους,
- οι αναζητήσεις νέων συμβιβασμών ανάμεσα σε συμφέροντα και βασικές αρχές ("νεοφιλελεύθερο σχέδιο", "τρίτος δρόμος" κ.α.).

Τέλος, επιχειρείται απάντηση στο ερώτημα τι αποδίδει η όλη συζήτηση για την κατανόηση της ελληνικής πραγματικότητας και της ευρωπαϊκής ενοποίησης!

Βιβλιογραφία:

- M. Albert, *Καπιταλισμός εναντίον καπιταλισμού*, Αθήνα: Γαλαίος, 1993.
- C.Crouch, W. Streeck (eds): *Political economy of modern capitalism*, London: Sage, 1997.
- G.Esping-Andersen, *The three worlds of capitalism*, Cambridge: Polity Press, 1990.
- P.Hirst, Gr. Thompson, *Η παγκοσμιοποίηση σε αμφισβήτηση*, Αθήνα: Παπαζήσης 2000.
- Π.Καζάκος, *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά. Οικονομία και οικονομική πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα 1944-2000*, Αθήνα: Πατάκης, 2001.
- Ν.Μουζέλης, *Νεοελληνική κοινωνία. Όψεις υπανάπτυξης*, Αθήνα: Εξάντας, 1978.
- L.Thurrow, *Το μέλλον του καπιταλισμού. Πώς οι σύγχρονες οικονομικές δυνάμεις διαμορφώνουν τον κόσμο του αύριο*, Αθήνα: Νέα Σύνορα, 1997.
- D.Soskice, P. Hall, *Varieties of capitalism*, 2000.

(789) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ (Α)

Μ. Κοκολάκης

Θεματική του μαθήματος: Έννοια και περιεχόμενο της δημογραφίας. Μέτρηση, κατανομή και ταξινόμηση του πληθυσμού. Γεννητικότητα, γονιμότητα, θνησιμότητα και παράγοντες που τις επηρεάζουν. Μεταναστευτικά ρεύματα. Σύγχρονες τάσεις και ζητήματα πληθυσμού στην Ελλάδα και τον κόσμο ("δημογραφική έκρηξη" και "δημογραφικό πρόβλημα").

Για την παρακολούθηση του μαθήματος απαιτούνται βασικές γνώσεις Κοινωνικής Στατιστικής. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα βασιστεί σε γραπτές εξετάσεις και προαιρετικές εργασίες.

Βιβλιογραφία:

- Δ.Γ.Τσαούσης, *Κοινωνική Δημογραφία*, Αθήνα: Gutenberg, 1986 (εγχειρίδιο).
- R.Pressat, *Κοινωνική Δημογραφία*, Αθήνα: ΕΚΚΕ, 1978.
- Γ.Φ.Ταπεινός, *Στοιχεία Δημογραφίας*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1993.
- J.Vallin, *Ο πληθυσμός της Γης*, Αθήνα: Gutenberg, 1989.
- Β.Κοτζαμάνης-Λ. Μαράτου (επιμέλεια), *Οι Δημογραφικές Εξελίξεις στη Μεταπολεμική Ελλάδα*, Αθήνα: Νέα Σύνορα, 1994.

(800) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Α. Τσούκαλης

Α. Σκοπός και περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα αυτό μελετά την εξέλιξη του Ευρωπαϊκού ενωσιακού μοντέλου, με έμφαση στις διάφορες πτυχές της έννοιας της σύγκλισης (οικονομικής, πολιτικής, Θεσμικής, κοινωνικής). Η εξέταση των φοιτητών γίνεται στη βάση μιας γραπτής εργασίας.

Β. Θεματικές Μαθημάτων

- I. Ευρωπαϊκό ενωσιακό μοντέλο (πολιτική οικονομία, διακυβέρνηση, κοινωνία).
- II. Ορισμοί και πτυχές της έννοιας της σύγκλισης (ονομαστική σύγκλιση, σύγκλιση πολιτικής, Θεσμική σύγκλιση, σύγκλιση συμπεριφορών, πραγματική σύγκλιση).
- III. Σύγκλιση και ΟΝΕ (νομισματική πολιτική, δημοσιονομική πολιτική, άλλες πολιτικές).
- IV. Σύγκλιση και Διαρθρωτικά Ταμεία (οικονομική και κοινωνική συνοχή, κοινοτικές πολιτικές, εθνικά διαρθρωτικά μέτρα).
- V. Σύγκλιση και διεύρυνση (κριτήρια της Κοπεγχάγης, διαπραγματεύσεις, προοπτική).
- VI. Σύγκλιση και Ελλάδα (μακροοικονομικές πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις).
- VII. Μεταβαλλόμενα όρια και πολυμορφία της Ευρωπαϊκής σύγκλισης.

Βιβλιογραφία:

Ανδρικοπούλου, Ε. & Καυκαλάς, Γ. (επιμ.) *Ο Νέος Ευρωπαϊκός Χώρος. Η Διεύρυνση και η Γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Ανάπτυξης*, Αθήνα: Θεμέλιο, 2000.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Δεύτερη Έκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή*, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2001.

Τσούκαλης Α., *What Kind of Europe?*, Oxford: Oxford University Press, 2003.

Wallace, H. & Wallace, W. (επιμ.), *Policy - Making in the European Union*, Oxford: Oxford University Press (ιδιαίτερα τα Κεφάλαια 6, 8 και 9) , 2000.

(801) ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Α)

Ι.Καυταντζόγλου

Κάθε κοινωνία έχει το χρόνο της, δημιουργεί αναπαραστάσεις, αντιλήψεις και ερμηνείες του. Σκοπός του μαθήματος είναι να διερευνηθούν η ποικιλία, η πολλαπλότητα και η ετερογένεια των μορφών του χρόνου ως κοινωνικό προϊόν, ως εργαλείο κοινωνικής αλληλόδρασης. Επιχειρείται η θεωρητική επισκόπηση της έννοιας του χρόνου ως στοιχείο συλλογικών παραστάσεων και αντιλήψεων.

Εξετάζονται οι δυσκολίες τις οποίες συναντά η κοινωνική θεωρία για να εξηγήσει το χρόνο και συζητούνται κριτικά οι δυϊστικές επινοήσεις του κοινωνικού χρόνου. Παρουσιάζονται επίσης επιγραμματικά οι απόψεις περί χρόνου και τα αινίγματά του στη φυσική, σε αναζήτηση της πολλαπλότητάς του. Τέλος, εντοπίζονται οι διάφορες μορφές και ερμηνείες του κοινωνικού χρόνου σε επιλεγμένα λογοτεχνικά έργα.

Απαιτήσεις του μαθήματος: οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να παρακολουθούν συστηματικά το μάθημα και να συμμετέχουν ενεργά σ' αυτό. Θα τους ζητηθεί -αντί για εξετάσεις- να παρουσιάσουν κείμενα ή να αναλάβουν εργασίες.

Βιβλιογραφία (ενδεικτική):

Adams, B. *Time and Social Theory*. Cambridge, Polity Press, 1990

Coveney, P. & Highfield, R. *Το βέλος του χρόνου. Η προσπάθεια της επιστήμης να λύσει το βαθύ μυστήριο του χρόνου*. Αθήνα: Κάτοπτρο, 1991

Elias, N. *Time. An Essay*. Oxford: Blackwell, 1992

Καυταντζόγλου, Ι. *Ο κύκλος και η γραμμή. Οψεις του κοινωνικού χρόνου*. Αθήνα: Εξάντας, 1995

Lightman, A. *Τα όνειρα του Αϊνστάϊν. Μια νουβέλα για τη φύση του χρόνου*. Αθήνα: Κάτοπτρο, 1993

(816) ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (Α)

Π. Βαλλιάνος

Εισαγωγή στη μελέτη των μεθοδολογικών και των θεωρητικών προβλημάτων που προκύπτουν από την προσπάθεια για την ερμηνευτική ανασυγκρότηση του ιστορικού γίνεσθαι από μια τελεολογική σκοπιά. Ο θετικισμός και το δόγμα για τη μεθοδολογική ενότητα της επιστήμης (Hempel, Nagel). Ο ιστορισμός και ο μεθοδολογικός χωρισμός των φυσικών επιστημών από τις "επιστήμες του ανθρώπου" (Windelband, Dilthey). Η μεθοδολογία της "ερμηνευτικής κατανόησης" και η "κοινωνιολογία της γνώσης" (Weber, Mannheim). Η αξιολογική κρίση στην ιστορία και το πρόβλημα του σχετικισμού. Κοινωνική νομοτέλεια και η ελευθερία των ιστορικών υποκειμένων. Ορόσημα στη φιλοσοφική αναπαράσταση του ιστορικού γίνεσθαι. Αυγουστίνος, Βίκο, Κοντορσέ, Χέγκελ.

Βιβλιογραφία:

R. Collingwood, *The Idea of History*, Oxford, 1946.

H.S. Hughes, *Consciousness and Society*, New York:Vintage, 1961.

K. Loewith, *Το νόημα στην Ιστορία*, Αθήνα: Γνώση, 1990.

H. Meyerhoff (ed.), *The Philosophy of History in Our Time*, New York: Doubleday, 1959.

K. Popper, *Η Ανοιχτή Κοινωνία και οι Εχθροί της*, Αθήνα: Δωδώνη, 1981.

W.H. Walsh, *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Ιστορίας*, Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ., 1985.

(818) ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ: ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΗΕ. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ (Γ)

Ε. Δούση

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάλυση του συστήματος του ΟΗΕ και ειδικότερα στη λειτουργία των οργάνων του, καθώς και των ειδικευμένων οργανώσεων. Χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος εξετάζεται η οργάνωση και η λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης, του Συμβουλίου Ασφαλείας, του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, της Γραμματείας και του Διεθνούς Δικαστηρίου, αναδεικνύοντας προβληματικές σχετικές με τη λειτουργία του ΟΗΕ τη μεταψυχροπολεμική εποχή, καθώς και με τη συζήτηση για την αναδιοργάνωση του οργανισμού. Μελετάται επίσης η σχέση του ΟΗΕ με τις ειδικευμένες οργανώσεις και εξετάζεται το έργο των τελευταίων.

Στο δεύτερο μέρος οι φοιτητές έχουν μια πρώτη επαφή με τον τρόπο λειτουργίας του ΟΗΕ στην πράξη, μέσα από τη συμμετοχή τους σε άσκηση προσομοίωσης επιτροπών που λειτουργούν στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης και ασχολούνται με επίκαιρα διεθνή θέματα (τρομοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα, προστασία του περιβάλλοντος, διεθνές εμπόριο και ανάπτυξη, κ.α). Συγκεκριμένα, οι φοιτητές αναλαμβάνοντας το ρόλο των διπλωματών, αντιπροσωπεύουν διάφορες χώρες σε συζητήσεις για επίκαιρα θέματα εγγεγραμμένα στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Το μάθημα απαιτεί τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή.

Βιβλιογραφία:

Θ. Χριστοδουλίδη, Δ. Μπουραντώνη, *Ο ΟΗΕ στο Κατώφλι της Μεταψυχροπολεμικής Εποχής*, Αθήνα: Σιδέρης, 1998

Πρωτογενές υλικό με βάση τις υποδείξεις των διδασκουσών

(820) ΝΕΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (Δ)

Α. Μητρόπουλος

Το μάθημα επικεντρώνεται κυρίως στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

Συνθήκη του Maastricht και νέες εργασιακές σχέσεις. Λευκή Βίβλος. Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Ευέλικτες ή ειδικές μορφές απασχόλησης (έκτακτη απασχόληση, μερική απασχόληση, εργασία κατ' οίκον κ.λπ.). Ευελιξία χρόνου εργασίας (υπερωρίες, βάρδιες, ωράρια εργασίας). Συστήματα αμοιβής των εργαζομένων (βασικά κριτήρια αμοιβής των εργαζομένων στις ιδιωτικές επιχειρήσεις και ΔΕΚΟ, κύριες παροχές, πρόσθετες παροχές, είδη πριμ, σύνδεση μισθού - παραγωγικότητας).

Εκπαίδευση, κατάρτιση προσωπικού.

Βιβλιογραφία:

- R. Blair και Iωαν. Κουκιάδης, *Το Κοινωνικό Δίκαιο της Εργασίας*, Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής, 1993.
- Β. Γεωργακοπούλου και Γ. Κουζής, *Ευελιξίες και Νέες Εργασιακές Σχέσεις*, Αθήνα: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, 1996.
- Χρ. Ιωάννου, *Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Εργασιακές Σχέσεις*, Αθήνα: Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων, 1996.
- Αλ. Μητρόπουλος, *Εργασία και Συνδικάτα στη Μεταβιομηχανική Κοινωνία*, Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 1993.
- Αλ. Μητρόπουλος, *Νεοφιλελευθερισμός και Υποβάθμιση της Εργασίας*, Αθήνα: Τολίδης, 1991.
- J. Rifkin, *Το Τέλος της Εργασίας και το Μέλλον της*. Πρόλογος Ν. Κοτζιά, μεταφρ. Γ. Κοβαλένκο, Αθήνα: Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 1996.

(881) ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΑ (Α)

Μ. Κοκολάκης

Θεματική του μαθήματος: Τουρκικό "κράτος" και Τουρκικό "έθνος". Ισλαμική θρησκεία και ισλαμικό δίκαιο. Κρατικοί θεσμοί στην Οθωμανική αυτοκρατορία: Διοίκηση, τιμάρια, γαιοκτησία, φορολογία. Κοινωνικές τάξεις και εθνικές ομάδες. Πολιτικός και οικονομικός εκσυγχρονισμός (περίοδος Τανζιμάτων). Τουρκικές εθνικιστικές ιδεολογίες: Παντουρκισμός, Νεοτουρκισμός, Κεμαλισμός. Η μετάβαση στη σύγχρονη Τουρκία.

Βιβλιογραφία:

- Χ. Ιναλτζίκ, *Οθωμανική Αυτοκρατορία: Η Κλασική Εποχή*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1995.
- P. Sugar, *Η Νοτιοανατολική Ευρώπη κάτω από Οθωμανική κυριαρχία*, Αθήνα: Σμίλη, 1994.
- Ν. Σαρρής, *Οσμανική Πραγματικότητα*, Αθήνα: Αρσενίδης, 1990.
- Δ. Κιτσίκης, *Συγκριτική Ιστορία Ελλάδος και Τουρκίας στον 20ό Αιώνα*, Αθήνα: Εστία, 1990.
- B. Lewis, *The Emergence of Modern Turkey*. London: Oxford University Press, 1961.

(900) Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Α)

Γ. Θ. Μαυρογορδάτος

Το μάθημα εξετάζει τη γένεση και τους βασικούς θεσμούς της Αθηναϊκής δημοκρατίας, με επίκεντρο την Εκκλησία του Δήμου. Έχει τη μορφή σεμιναρίου. Απαιτεί δηλαδή τακτική παρουσία και ενεργητική συμμετοχή.

Βιβλιογραφία:

Μ. Β. Σακελλαρίου: *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία*, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 1999.

(906) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΗΠΑ: ΜΙΑ ΝΕΑ ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ (Γ)

Θ.Βερέμης

Συνοπτική ιστορία των ΗΠΑ από το 1776 έως τις πρόσφατες εξελίξεις. Εξετάζονται τα συστατικά στοιχεία της αμερικανικής ιδεολογίας, ο φιλελεύθερος Λοκίανισμός, το αποστολικό πνεύμα του προτεσταντισμού και ο αμερικανικός πραγματισμός. Εξετάζονται ακόμα οι παράγοντες της εξωτερικής πολιτικής, η εναλλαγή των δυο κομμάτων στην εξουσία, οι ομάδες πίεσης και οι σχέσεις της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής με την Ελλάδα.

Βιβλιογραφία:

Θ.Βερέμης: *ΗΠΑ: Από το 1776 έως σήμερα*: Ι.Σιδέρης, 2003.

(925) ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (Α)

Ομάδα διδασκόντων

Συντονισμός: Μ. Παντελίδου-Μαλούτα

Το μάθημα αυτό αποτελεί μέρος της προσπάθειας ευρωπαϊκής πανεπιστημιακής συνεργασίας που χρηματοδοτείται από την Ε.Ε., και εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο πανεπιστημιακής συνεργασίας Socrates. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, του οποίου η λειτουργία στο επίπεδο της διδασκαλίας άρχισε πειραματικά το εαρινό εξάμηνο 1998-99, συνεργάζονται τα πανεπιστήμια Αθηνών, Paris VIII, Middlessex και Stockholm, ενώ αναμένεται σύντομα και η συμμετοχή των Roma III και Valencia.

Η διδασκαλία του μαθήματος θα διασφαλιστεί από μέλη ΔΕΠ του Τμήματός μας, αλλά και από διδάσκοντες των συνεργαζόμενων πανεπιστημίων, ενώ θα διεξαχθεί ταυτόχρονα σε όλα τα συνεργαζόμενα πανεπιστήμια με κοινό περιεχόμενο, βιβλιογραφία και μεθόδους αξιολόγησης των φοιτητών.

Στόχο του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα της ιδιότητας του πολίτη, τόσο θεωρητικά όσο και εμπειρικά, που ανάγονται στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα, μέσω μιας διεπιστημονικής και διεθνικής προσέγγισης που εστιάζεται σε τρεις κατευθύνσεις: 1. Θεωρητικά και ιστορικά ζητήματα σχετικά με την έννοια και το περιεχόμενο της ιδιότητας του πολίτη. 2. Μελέτη ειδικών περιπτώσεων που ανάγονται στην προβληματική της ιδιότητας του πολίτη σε διαφορετικές χώρες. 3. Σύγχρονη προβληματική της ιδιότητας του πολίτη που συνδέεται με την διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (ζητήματα φύλου, μειονότητες, εθνικισμοί, κ.ά.).

Η πλούσια βιβλιογραφία που απαιτείται για τη συμμετοχή στο μάθημα αυτό, κείμενα και μελέτες, θα διανεμηθεί κυρίως υπό μορφή φωτοτυπιών στο "φάκελο ύλης" του μαθήματος.

6. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

6.1. Γενικά

Ο νόμος 2083/92 (ΦΕΚ Α', 159) στο άρθρο 23 προβλέπει δύο κατηγορίες υποτροφιών: τις υποτροφίες επίδοσης και τις υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης.

α) Οι υποτροφίες επίδοσης χορηγούνται με αποκλειστικό κριτήριο την πανεπιστημιακή επίδοση του φοιτητή, ανεξαρτήτως του ύψους του ατομικού ή οικογενειακού του εισοδήματος. Μόνο σε περίπτωση ισοβαθμίας δύο ή περισσότερων φοιτητών λαμβάνεται υπόψη το ύψος του οικογενειακού εισοδήματος, και η υποτροφία χορηγείται σε όποιον έχει το μικρότερο οικογενειακό εισόδημα.

β) οι υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του φοιτητή και δεύτερο την επίδοσή του. Η Γραμματεία μας δίνει πληροφορίες σχετικά με τον αριθμό των υποτροφιών και τους όρους χορήγησής τους. Η Πανεπιστημιακή Λέσχη, Ιπποκράτους 15, είναι επίσης ένας σημαντικός θεσμός του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι υπηρεσίες της πληροφορούν σχετικά με:

- α) τη Φοιτητική Εστία,
- β) τη στέγαση,
- γ) τη σίτιση,
- δ) την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και
- ε) το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών.

Η Γραμματεία του Τμήματος, σε συνεργασία με το Φοιτητικό Σύλλογο, φροντίζει για την έκδοση του φοιτητικού εισιτηρίου διαρκείας που εξασφαλίζει έκπτωση στα εισιτήρια των μέσων μαζικής μεταφοράς.

Το Τμήμα Υποτροφιών του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο στεγάζεται στο κτίριο της Διοίκησης του Πανεπιστημίου (Χρήστου Λαδά 6), πληροφορεί για τις υποτροφίες που χορηγούνται από διάφορα κληροδοτήματα.

6.2. Γραφείο Διασύνδεσης (πρώην Σταδιοδρομίας)

Το Γραφείο Διασύνδεσης, το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ αποτελεί έναν πρωτοποριακό για τα ελληνικά δεδομένα θεσμό. Σκοπός της δημιουργίας του είναι η σύνδεση του Πανεπιστημίου με το κοινωνικό και παραγωγικό περιβάλλον, ώστε να προσφέρει στους φοιτητές και απόφοιτους του Τμήματος, τη δυνατότητα να πληροφορηθούν επαρκώς και να διαμορφώσουν τα μελλοντικά τους σχέδια αναλόγως.

Το Γραφείο Διασύνδεσης Κομβικό Σημείο Νομικής (αίθριο Νομικής, τηλ. 210-3631039) έχει ήδη αρχίσει να λειτουργεί με την πρωτοβουλία και εποπτεία του καθηγητή του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Γιάννη Βαληνάκη στο πλαίσιο της γενικότερης πολιτικής και των σχετικών οδηγιών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Υπεύθυνη για τους φοιτητές είναι η συνεργάτης του Γραφείου Αριτζή

Αναστασία. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του συγκεκριμένου Γραφείου συνίσταται στο γεγονός ότι αναμένεται να λειτουργήσει ως μονάδα Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Σταδιοδρομίας, παρέχοντας πληροφόρηση για θέσεις και ειδικές αποστολές στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και οργανώσεων.

Βασικός στόχος του Γραφείου Διασύνδεσης είναι η λεπτομερής ενημέρωση των φοιτητών αλλά και των αποφοίτων του Τμήματός μας, ώστε να ενισχυθούν οι προσανατολισμοί και οι δυνατότητες απορρόφησής τους στην εσωτερική και διεθνή αγορά εργασίας. Παράλληλα το Γραφείο συντελεί ώστε να κινηθούν πιο ευέλικτα τόσο στην αναζήτηση πρόσθετων εκπαιδευτικών ευκαιριών (συνεχιζόμενη κατάρτιση, σεμινάρια κ.ά.) όσο και στην επιλογή της σταδιοδρομίας τους.

Ειδικότερα το Γραφείο, λειτουργώντας στο πλαίσιο των οδηγιών του Πανεπιστημίου Αθηνών:

- Παρέχει πληροφορίες για μεταπτυχιακές σπουδές και ερευνητικά προγράμματα σε Πανεπιστήμια της Ελλάδας, της Ευρώπης και των Η.Π.Α.
- Ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους για υποτροφίες.
- Ενημερώνει για προκηρύξεις θέσεων εργασίας, διαγωνισμούς και προσλήψεις στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα (ελληνικό και διεθνή) καθώς και στους διεθνείς οργανισμούς.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, το Γραφείο:

- Έχει συνδεθεί με όλους σχεδόν τους Διεθνείς Οργανισμούς και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με συνεχή ενημέρωση του Γραφείου για όλες τις νέες θέσεις εργασίας που προκηρύσσονται.
- Παρακολουθεί και ενθαρρύνει το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης των φοιτητών.
- Διαθέτει βάση δεδομένων (και σε σύνδεση με το κεντρικό δίκτυο του Πανεπιστημίου),

που περιλαμβάνει στοιχεία για:

- Σεμινάρια
 - Συνέδρια
 - Ευρωπαϊκά Προγράμματα
 - Υποτροφίες
 - Τμήματα Πανεπιστημίων και Μεταπτυχιακά Προγράμματα
 - Δημόσιες Υπηρεσίες και Δημόσιους Οργανισμούς
 - Ιδιωτικές Εταιρείες (ελληνικές και διεθνικές)
 - Διεθνείς Οργανισμούς
- Είναι συνδεδεμένο με τον ΟΑΕΔ για τη δυνατότητα άμεσης παρακολούθησης των δεδομένων της αγοράς εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

6.3. Φοιτητικός Σύλλογος

Ο Σύλλογος φοιτητών του Τμήματος "Δημήτρης Γληνός" ιδρύθηκε το 1979. Σ'αυτόν εγγράφονται όλοι/ες οι φοιτητές/τριες του Τμήματος. Το ανώτατο όργανο του Συλλόγου είναι η Γενική Συνέλευση των μελών του, η οποία αποφασίζει για κάθε κρίσιμο πρόβλημα που αφορά τα μέλη του τόσο με την ιδιότητά τους ως φοιτητών όσο και ως μελών της ελληνικής κοινωνίας.

Για τα ζητήματα της οργάνωσης των σπουδών συγκροτούνται σε κάθε έτος "Επιτροπές Ετών" και πραγματοποιούνται Γενικές Συνελεύσεις Ετών. Τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων του Συλλόγου καλείται να υλοποιήσει το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από επτά μέλη. Στα πλαίσια του Συλλόγου μπορούν να λειτουργήσουν πολιτιστικές επιτροπές με την ελεύθερη συμμετοχή των μελών του (κινηματογράφος, θέατρο, μουσική, χορός κλπ.).

Ο Σύλλογος οργανώνει τη δράση του για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των φοιτητών και συντονίζεται με τους Συλλόγους των άλλων Σχολών καθώς και με την Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (ΕΦΕΕ) που είναι το δευτεροβάθμιο όργανο των φοιτητών σε πανελλαδικό επίπεδο.

6.4. Άθληση

Ένα από τα προνόμια που δίνει η φοιτητική ιδιότητα είναι η δυνατότητα να χρησιμοποιούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες το πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (στην Πανεπιστημιούπολη-Ιλίσια). Στον άρτια οργανωμένο αυτό χώρο έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με τα αθλήματα της προτίμησής τους.

7. ΤΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2003-2004

1) Χειμερινό εξάμηνο:

α) Έναρξη μαθημάτων μετά το τέλος των εξετάσεων περιόδου Σεπτεμβρίου και το αργότερο τη Δευτέρα 22-9-2003.

- β) Περίοδος διδασκαλίας: από Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου 2003
έως & Παρασκευή 9 Ιανουαρίου 2004
- γ) Περίοδος εξετάσεων: από Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2004
έως & Παρασκευή 6 Φεβρουαρίου 2004
- δ) Επίσημες αργίες:
- Εθνική εορτή: Τρίτη 28 Οκτωβρίου 2003
 - Πολυτεχνείο: Δευτέρα 17 Νοεμβρίου 2003
 - Διακοπές Χριστουγέννων-Νέου έτους: από Σάββατο 20 Δεκεμβρίου 2003
έως & Τρίτη 6 Ιανουαρίου 2004
 - Πανεπιστημιακή εορτή Τριών Ιεραρχών: Παρασκευή 30 Ιανουαρίου 2004

2) Εαρινό εξάμηνο:

- α) Περίοδος διδασκαλίας: από Δευτέρα 9 Φεβρουαρίου 2004
έως & Παρασκευή 28 Μαΐου 2004
- β) Περίοδος εξετάσεων: από Δευτέρα 7 Ιουνίου 2004
έως & Παρασκευή 25 Ιουνίου 2004
- γ) Επίσημες Αργίες:
- Καθαρά Δευτέρα: 23 Φεβρουαρίου 2004
 - Εθνική εορτή: Πέμπτη 25 Μαρτίου 2004
 - Διακοπές Πάσχα: από Δευτέρα 5 Απριλίου 2004
Έως & Κυριακή 18 Απριλίου 2004
 - Πρωτομαγιά: Σάββατο 1 Μαΐου 2004
 - Αγίου Πνεύματος: Δευτέρα 31 Μαΐου 2004

δ) Επίσης ως επίσημη αργία για τη Σχολή ΝΟΠΕ έχει καθοριστεί η 20^η Φεβρουαρίου, ημέρα εξέγερσης των φοιτητών της Νομικής Σχολής.

ε) Διακοπή μαθημάτων: Την ημέρα των φοιτητικών εκλογών και την επομένη.

3) Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου:

από Τετάρτη 1 Σεπτεμβρίου 2004
έως & Τρίτη 21 Σεπτεμβρίου 2004

8. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

α) Προγράμματα Erasmus και Σωκράτης

Ήδη από την ακαδημαϊκή χρονιά 1989-1990 το Τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus, πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανταλλαγή μελών Δ.Ε.Π. και φοιτητών ανάμεσα σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

Οι ανταλλαγές μέσω του προγράμματος Erasmus θα συνεχισθούν και κατά τη φετινή χρονιά με το πρόγραμμα "Σωκράτης".

β) Πρόγραμμα Tempus

Με απόφαση της Γ.Σ. έχουν αρχίσει επαφές με στόχους, σε πρώτη φάση, ανταλλαγές ενημερωτικού χαρακτήρα σε επίπεδο Δ.Ε.Π. και, σε δεύτερη φάση, ανταλλαγές διδασκόντων και φοιτητών, στο πλαίσιο του προγράμματος Tempus II της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόγραμμα αυτό αφορά ανταλλαγές μεταξύ Πανεπιστημίων της Δυτικής και της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

γ) Πρόγραμμα Training and Mobility of Researchers (TMR)

Το πρόγραμμα TMR έχει σκοπό την επιμόρφωση νέων ερευνητών, την ερευνητική κατάρτησή τους και την προώθηση της κινητικότητάς τους μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι υποτροφίες χορηγούνται ιδίως για μετα-διδακτορική έρευνα. Πληροφορίες παρέχονται από την Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων του Τμήματος.

δ) Κέντρο Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Πολιτική

Από το 1995 έχει συσταθεί το Κέντρο Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διπλωματία, μετά από έγκριση της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό την αιγίδα της οποίας λειτουργεί. Κάτοχος της Έδρας είναι ο καθηγητής Γιάννης Βαληνάκης.

Η δραστηριότητα της Έδρας αφορά κυρίως στη διδασκαλία μεταπτυχιακών μαθημάτων στην Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διπλωματία, τα οποία ανήκουν στη διδακτική ευθύνη του καθηγητή Γιάννη Βαληνάκη, καθώς επίσης και στην έρευνα.

Το 2001, η έδρα συνενώθηκε διοικητικά με την Έδρα Ευρωπαϊκού Δικαίου του Τμήματος Νομικής σε μια ενιαία μονάδα, υπό τη μορφή του Ευρωπαϊκού Κέντρου Αριστείας Jean Monnet (Jean Monnet European Centre of Excellence), η οποία αποτελείται από δύο συνιστώσες: Ευρωπαϊκή Πολιτική και Ευρωπαϊκό Δίκαιο.

9. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Σε κάθε Τμήμα των ΑΕΙ μπορούν να λειτουργούν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) που ιδρύονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης σε Ειδική Σύνοψη (ΓΣΕΣ), την οποία εγκρίνει η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου σε ειδική σύνοψη και ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Για τη λειτουργία κάθε ΠΜΣ αρμόδια είναι η αντίστοιχη Συντονιστική Επιτροπή και η Γενική Συνέλευση σε Ειδική Σύνοψη (ΓΣΕΣ).

Στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν τα ακόλουθα ΠΜΣ: ΠΜΣ για την Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία, ΠΜΣ για τις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές, ΠΜΣ για το Κράτος και τη Δημόσια Πολιτική και ΠΜΣ για τις Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Σε επιστημονικές περιοχές που εντάσσονται στα επιστημονικά αντικείμενα του Τμήματος και δεν καλύπτονται από τα υπάρχοντα ΠΜΣ, είναι δυνατή η εκπόνηση διδακτορικών διατριβών με βάση τις ισχύουσες σχετικά διατάξεις της πανεπιστημιακής νομοθεσίας.

9.1. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

9.1.1. Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

α. Γενική Περιγραφή του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών *Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία* λειτουργεί από το 1995. Η ίδρυσή του έγινε με πρωτοβουλία των Τομέων "Πολιτικής Επιστήμης" και "Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνιολογίας" του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μετά τα δύο πρώτα έτη λειτουργίας του που αποτέλεσαν δοκιμαστική περίοδο δραστηριοποίησής του, το ΠΜΣ, θεσμοποίησε στενή συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία προκειμένου να ενισχυθεί η κατεύθυνση της Κοινωνιολογίας και να διευρυνθεί το φάσμα των γνωστικών αντικειμένων που καλύπτονται από το Πρόγραμμα με την προσθήκη μαθημάτων σχετικών με την Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, αλλά και να εμπλουτιστεί το διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό γενικότερα. Από τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του, το Πρόγραμμα προσέλκυσε επιστήμονες από άλλα Τμήματα ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων με αποτέλεσμα να μπορεί να προσφέρει ένα πλούσιο πρόγραμμα σπουδών, με δυνατότητα ανανέωσής του κάθε ακαδημαϊκό έτος.

Για την ολοκλήρωση των στόχων του και τη βελτίωση της υποδομής του το ΠΜΣ χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας με βάση την εγκεκριμένη από 9-3-1998 πρόταση που υποβλήθηκε στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) "Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών".

Βασική επιδίωξη του Προγράμματος είναι να συμβάλλει στην εμπάθυνση των γνώσεων των φοιτητών και των φοιτητριών και στην εξειδίκευσή τους στα σχετικά επιστημονικά πεδία, η οποία θα τους επιτρέπει τη σφαιρική και θεωρητικά τεκμηριωμένη ανάλυση κοινωνικών και πολιτικών ζητημάτων τόσο της ελληνικής όσο και της διεθνούς πραγματικότητας. Το Πρόγραμμα καλύπτει τα επιστημονικά πεδία της Πολιτικής Επιστήμης και της Κοινωνιολογίας αποβλέποντας στη διεπιστημονική αντιμετώπιση των θεμάτων που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα των δύο χώρων.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος έχουν πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, στα ειδικά εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς και στο Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας του Τμήματος. Επιπλέον, το Πρόγραμμα προσφέρει στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του τη δυνατότητα απασχόλησης υπό τον τύπο της πρακτικής άσκησης- σε δημόσια ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια ή ιδιωτικές επιχειρήσεις, συμμετέχοντας σε τρέχοντα ερευνητικά προγράμματα. Τα μαθήματα, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια, γίνονται στο κτίριο που έχει παραχωρήσει το Πανεπιστήμιο Αθηνών ειδικά για τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, στην οδό Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Στο πλαίσιο της γενικότερης δραστηριοποίησης του προγράμματος, οργανώνονται εκδηλώσεις, με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με ζητήματα που αφορούν άμεσα τις θεματικές του Προγράμματος και οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής στην ελληνική κοινωνία.

Το ΠΜΣ διευθύνει πενταμελής Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τρία μέλη του Τμήματος ΠΕΔΔ (Περικλής Βαλλιάνος, Ηλίας Νικολακόπουλος, Μάρω Παντελίδου - Μαλούτα) και δύο μέλη του ΤΕΑΠΗ (Άννα Φραγκουδάκη, Θάλεια Δραγώνα).

β. Τίτλοι και διάρκεια σπουδών

Το ΠΜΣ *Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία* απονέμει τους ακόλουθους Μεταπτυχιακούς Τίτλους Σπουδών:

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης

Η διάρκεια φοίτησης είναι δύο ακαδημαϊκά έτη (τέσσερα εξάμηνα σπουδών).

Διδακτορικό Δίπλωμα

Η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης είναι τρία έτη και η μέγιστη έξι με δικαίωμα παράτασης κατόπιν απόφασης της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

γ. Πρόγραμμα Σπουδών για την Απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης **Προϋποθέσεις εισαγωγής**

Σκοπός του Προγράμματος είναι να προσελκύσει πτυχιούχους με υψηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις και με μεγάλο ενδιαφέρον για τη συνέχιση των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Η επιλογή γίνεται με αξιοκρατικά κριτήρια. Η προηγούμενη εμπειρία δείχνει ότι το Πρόγραμμα προσελκύει πολλούς και αξιόλογους υποψήφιους/υποψήφιες καθιστώντας ιδιαίτερα δύσκολη τη διαδικασία επιλογής. Για την καλύτερη λειτουργία του Προγράμματος, όπως άλλωστε προβλέπεται και στη σχετική Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ, αρ. φ. 673, Ιούλιος 1998, τ. 2ο, Β7/241, σελ. 7313), ο αριθμός των φοιτητών και των φοιτητριών που μπορούν να συμμετάσχουν σε αυτό δεν μπορεί να ξεπεράσει τους 35 ανά έτος για Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης.

Στο Π.Μ.Σ. *Πολιτική Επιστήμη & Κοινωνιολογία* γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων Πολιτικής Επιστήμης, Κοινωνιολογίας, Οικονομικών Επιστημών, Δημόσιας Διοίκησης, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Νομικών Επιστημών, Παιδαγωγικών Τμημάτων και Φιλοσοφικών Σχολών. Δεκτοί γίνονται ακόμη απόφοιτοι άλλων Σχολών των Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή αλλοδαπής, εφόσον διαπιστωθεί η ικανότητά τους να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα. Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί και πτυχιούχοι συναφών Τμημάτων της ημεδαπής προερχόμενοι από Τμήματα Τ.Ε.Ι..

δ. Διαδικασία Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

Η προκήρυξη για την εισαγωγή νέων φοιτητών και φοιτητριών γίνεται το Μάιο κάθε ακαδημαϊκού έτους και ανακοινώνεται στον ημερήσιο τύπο. Η προθεσμία υποβολής αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών λήγει συνήθως στα μέσα Ιουλίου.

Η διαδικασία επιλογής φοιτητών και φοιτητριών γίνεται μία φορά το χρόνο και πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο πρώτο η Επιτροπή Αξιολόγησης του Προγράμματος αξιολογεί τις αιτήσεις των υποψήφιων με βάση τα στοιχεία που εμπεριέχονται στους φακέλους τους και επιλέγει εκείνες που θα προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας. Το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας προβλέπει την πρόσκληση σε συνέντευξη των υποψήφιων εκείνων που έχουν επιλεγεί στο προηγούμενο στάδιο. Στόχος της συνέντευξης είναι η διαπίστωση της ικανότητας των υποψήφιων να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα με βάση τις γνώσεις, τα ενδιαφέροντα και τη γενικότερη κατάρτισή τους σε σχέση με το χώρο των Κοινωνικών Επιστημών.

ε. Δίδακτρα

Η συμμετοχή στο αναμορφωμένο ΠΜΣ προβλέπει από το ακαδημαϊκό έτος 1997-98 την καταβολή διδάκτρων για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του Προγράμματος. Το ύψος των διδάκτρων έχει ορισθεί στις 880,41 euro ετησίως. Τα δίδακτρα μπορούν να καταβάλλονται ανά εξάμηνο σπουδών (δηλαδή 440,20 euro ανά εξάμηνο).

στ. Πρόγραμμα Σπουδών

Κατευθύνσεις και δομή του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα προβλέπει την απονομή Τίτλων Ειδίκευσης στην Πολιτική Επιστήμη και την Κοινωνιολογία.

Οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες καλούνται από το στάδιο της αίτησης υποψηφιότητας στο Πρόγραμμα να δηλώσουν προτίμηση κατεύθυνσης ειδίκευσης. Αλλαγή κατεύθυνσης γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής.

Για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση των σπουδών κάθε φοιτητή και φοιτήτριας με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

Α. Υποχρεωτική παρακολούθηση των μαθημάτων και γενικά των δραστηριοτήτων του Προγράμματος.

Κάθε μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ήτρια θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει δέκα (10) μαθήματα. Το πρώτο εξάμηνο είναι κοινό για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και των δύο κατευθύνσεων και περιλαμβάνει δύο υποχρεωτικά μαθήματα και ένα επιλογής. Στο πρώτο εξάμηνο διδάσκονται τα υποχρεωτικά μαθήματα *Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών* και *Ειδικά Θέματα στην Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης*. Στο δεύτερο εξάμηνο οι φοιτητές και οι φοιτήτριες παρακολουθούν το υποχρεωτικό μάθημα της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει, δηλαδή, είτε *Σύγχρονα Ζητήματα Πολιτικής Δράσης και Εκπροσώπησης* (για την κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης), είτε *Θεωρίες της Κοινωνικής Αλλαγής* (για την κατεύθυνση Κοινωνιολογίας) και δύο μαθήματα επιλογής. Στο τρίτο και τέταρτο εξάμηνο (β' έτος) οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επιλέγουν τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους και την κατεύθυνση που προτίθενται να ακολουθήσουν. Στο β' έτος δηλαδή παρακολουθούν μόνο μαθήματα επιλογής. Στο τέλος των σπουδών τους θα πρέπει να έχουν πάρει επτά μαθήματα επιλογής, τέσσερα από τα οποία θα πρέπει να είναι της κατεύθυνσης που έχουν επιλέξει.

Β. Εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης.

Στο Δ' εξάμηνο σπουδών εκπονείται η μεταπτυχιακή εργασία ειδίκευσης. Το αντικείμενό της αποφασίζεται από κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή και φοιτήτρια σε συνεργασία και με την έγκριση του επιβλέποντος μέλους του Διδακτικού

Επιστημονικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.). Η εργασία, που παρακολουθείται από τον/την επιβλέποντα/ουσα (μέλος Δ.Ε.Π.), και αξιολογείται από τον/την ίδιο/α, πρέπει να κατατεθεί το αργότερο μέχρι την 15^η Ιουνίου του δεύτερου ακαδημαϊκού έτους σπουδών.

ζ. Προσφερόμενα Μαθήματα

Ακαδημαϊκού Έτους 2003-2004

Χειμερινό Εξάμηνο

Υποχρεωτικά Μαθήματα Πρώτου Έτους

Ειδικά Θέματα στην Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης

Περικλής Βαλλιάνος

Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών

Θάλεια Δραγώνα,
Ηλίας Νικολακόπουλος

Μαθήματα Επιλογής*

Ανάλυση Λόγου

Κύρκος Δοξιάδης

(Πολιτική
Επιστήμη/
Κοινωνιολογία)

Ιστορία και Θεωρίες του Εθνικισμού

Πασχάλης
Κιτρομηλίδης

(Πολιτική
Επιστήμη/
Κοινωνιολογία)

Ζητήματα Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών

Γεράσιμος Κουζέλης

(Κοινωνιολογία)

Κοινωνιολογία της Παιδικής Ηλικίας

Δήμητρα Μακρυνιώτη

(Κοινωνιολογία)

Εκλογική Κοινωνιολογία

Ηλίας Νικολακόπουλος
Κώστας Ζαφειρόπουλος

(Πολιτική
Επιστήμη)

Περί Έθνους και Κράτους

Κωνσταντίνος
Τσουκαλάς

(Πολιτική
Επιστήμη/
Κοινωνιολογία)

Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

Άννα Φραγκουδάκη

(Κοινωνιολογία)

Σύγχρονες Θεωρίες της Δημοκρατίας και Παγκοσμιοποίηση

Δημήτρης Χαραλάμπης

(Πολιτική
Επιστήμη)

* Σε παρένθεση σημειώνεται η κατεύθυνση στην οποία ανήκει το κάθε μάθημα επιλογής

Εαρινό Εξάμηνο

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κατεύθυνσης Πρώτου Έτους

<i>Σύγχρονα Ζητήματα Πολιτικής Δράσης και Εκπροσώπησης</i>	Χρήστος Λυριντζής, Μιχάλης Σπουρδαλάκης	(Πολιτική Επιστήμη)
<i>Θεωρίες της Κοινωνικής Αλλαγής</i>	Νίκος Τάτσης	(Κοινωνιολογία)

Μαθήματα Επιλογής

<i>Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία της Μετεμφυλιακής Ελλάδας</i>	Έφη Αβδελά	(Πολιτική Επιστήμη/ Κοινωνιολογία)
<i>Προσέγγιση και Ερμηνεία Φαινομένων της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης</i>	Αλέξης Δημαράς	(Κοινωνιολογία)
<i>Κοινωνιολογία και Πολιτική της Ανάπτυξης</i>	Ιωάννα Καυταντζόγλου	(Πολιτική Επιστήμη/ Κοινωνιολογία)
<i>Δομιστικές και Μεταδομιστικές Αναλύσεις της (Ελληνικής) Εκπαίδευσης και Κοινωνίας</i>	Γίτσα Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη	(Πολιτική Επιστήμη/ Κοινωνιολογία)
<i>Τέχνη και Εξουσία</i>	Α.-Ι.Δ. Μεταξάς	(Πολιτική Επιστήμη)
<i>Φύλο και Θεωρία της Δημοκρατίας</i>	Μάρω Παντελίδου-Μαλούτα	(Πολιτική Επιστήμη)
<i>Το μειονοτικό φαινόμενο στα Βαλκάνια</i>	Δημήτρης Χριστόπουλος	(Πολιτική Επιστήμη/ Κοινωνιολογία)

Σεμινάρια

Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Κοινωνιολογίας

Αντιπαραθέσεις

Ν. Τάτσης

Ανοιχτό Σεμινάριο

Ελληνική Κοινωνία και Πολιτική στο Ευρωπαϊκό Περιβάλλον: Προβληματισμοί και Προοπτικές

Καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους στο πλαίσιο του Ανοιχτού Σεμιναρίου *Ελληνική Κοινωνία και Πολιτική στο Ευρωπαϊκό Περιβάλλον: Προβληματισμοί και Προοπτικές* θα πραγματοποιούνται διαλέξεις και ομιλίες ειδικών προσκεκλημένων του Προγράμματος πάνω στη γενική αυτή θεματική.

Ανοιχτά Σεμινάρια Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

Σεμινάριο Υποψήφιων Διδασκόντων

Το σεμινάριο των υποψήφιων διδασκόντων του Προγράμματος, στο οποίο συζητούνται είτε θέματα από τις διδακτορικές διατριβές είτε άλλα επιστημονικά θέματα θα συνεχιστεί για 4η χρονιά.

Σεμινάριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

Το σεμινάριο των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών του Προγράμματος, στο οποίο παρουσιάζονται και συζητούνται θέματα που άπτονται των επιστημονικών ενδιαφερόντων των φοιτητών και των φοιτητριών γενικά, καθώς και της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης ειδικά, θα συνεχιστεί για 2η χρονιά.

Τα σεμινάρια είναι ανοιχτά σε όλους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Προγράμματος.

9.1.2. Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές

α. Γενικοί στόχοι του ΠΜΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) "Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές" είναι διεπιστημονικής προσέγγισης και καλύπτει ειδικότερα την πολιτική, νομική και οικονομική διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Πρόγραμμα παρέχει την απαραίτητη θεωρητική κατάρτιση και πρακτική εξειδίκευση για την επιδίωξη επαγγελματικής απασχόλησης τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, στην Ελλάδα και την Ευρώπη. Παρέχεται η δυνατότητα περαιτέρω εμβάθυνσης των σπουδών σε επίπεδο Διδακτορικού Διπλώματος.

β. Οργάνωση σπουδών

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές» απονέμει:

- α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Master's Degree) και
- β) Διδακτορικό Δίπλωμα.

Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος στο ΠΜΣ οι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου Ειδίκευσης πρέπει να φοιτήσουν τουλάχιστον τρία (3) διδακτικά εξάμηνα επιπλέον στο Πρόγραμμα. Τα δύο σκέλη του ΠΜΣ καθώς και οι αντίστοιχοι τίτλοι σπουδών δεν διέπονται από κανόνες άμεσης και υποχρεωτικής αλληλεξάρτησης, μπορούν όμως σαφώς να λειτουργήσουν συμπληρωματικά. Με άλλα λόγια, η εγγραφή των φοιτητών/τριών στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα (Master's Degree) δεν συνεπάγεται την αυτόματη αποδοχή τους στο Διδακτορικό Πρόγραμμα, ενώ από την άλλη πλευρά στο Διδακτορικό Πρόγραμμα μπορούν να εγγραφούν και απόφοιτοι άλλων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Ειδίκευσης. Η οργάνωση του ΠΜΣ σε αυτή τη βάση έχει ως στόχο την προστασία της αυτονομίας και της ευλυγισίας του Προγράμματος, προκειμένου τόσο το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης όσο και το Διδακτορικό Δίπλωμα να διατηρήσουν την αυταξία τους και την πρακτική λειτουργικότητά τους σε ακαδημαϊκό επίπεδο και στο επίπεδο της αγοράς εργασίας.

β.1. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ειδίκευσης στις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές

Δομή

Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Master's Degree) απονέμεται για τις δύο κατευθύνσεις που προσφέρονται στο ΠΜΣ "Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές", δηλαδή:

1. Ευρωπαϊκή Οικονομία και Πολιτική
2. Περιφερειακές και Διεθνείς Σπουδές

Η μία από τις δύο κατευθύνσεις που επιλέγει ο/η εκάστοτε φοιτητής/τρια αναγράφεται στο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης, το οποίο όμως παραμένει ενιαίο για όλους ανεξαιρέτως τους/τις φοιτητές/τριες του ΠΜΣ, ανεξαρτήτως κατεύθυνσης.

-Αριθμός Σπουδαστών

Οι σπουδαστές που γίνονται δεκτοί στο ΠΜΣ δεν υπερβαίνουν τους 25 σε αριθμό ανά έτος. Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει τους/τις φοιτητές/τριες και των δύο κατευθύνσεων.

-Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια σπουδών για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης είναι τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα.

-Επιλογή Κατευθύνσεως

Το ΠΜΣ Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές έχει ως στόχο τον εφοδιασμό των φοιτητών/τριών του με την πλούσια θεωρητική κατάρτιση και συστηματική πρακτική εξειδίκευση που απαιτούνται σήμερα στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα στο πλαίσιο της ενωμένης Ευρώπης, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Για τον λόγο αυτό, περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα ευρωπαϊκών και διεθνών θεμάτων στο διδακτικό πρόγραμμα που προσφέρεται στους σπουδαστές και των δύο κατευθύνσεων.

Ειδικότερα, τα προσφερόμενα μαθήματα στο Α' και Β' εξάμηνο αποσκοπούν στην παροχή γνώσεων "κορμού" και είναι κοινά για τις δύο κατευθύνσεις του ΠΜΣ, "Ευρωπαϊκή Οικονομία και Πολιτική" και "Περιφερειακές και Διεθνείς Σπουδές". Τα μαθήματα διαφοροποιούνται στο Γ' εξάμηνο, στην αρχή του οποίου οι φοιτητές/τριες καλούνται να επιλέξουν κατεύθυνση περαιτέρω εξειδίκευσής τους.

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν είτε και τα τρία μαθήματα της εκάστοτε κατεύθυνσης σπουδών, είτε δύο μαθήματα της κατεύθυνσης σπουδών, είτε δύο μαθήματα της κατεύθυνσης που θα ακολουθήσουν και ενός μαθήματος από την άλλη κατεύθυνση.

Στο πλαίσιο της κατεύθυνσης "Ευρωπαϊκή Οικονομία και Πολιτική" προβλέπεται επιπλέον η υποχρεωτική φοίτηση σε ένα τουλάχιστον σεμινάριο εξειδικευμένων κατά περιοχή σπουδών - area studies (Βαλκάνια, Ανατολική Ευρώπη, ΗΠΑ, χώρες Ειρηνικού).

-Μαθήματα, Διπλωματική εργασία

Μαθήματα και σεμινάρια προσφέρονται στα τρία (3) πρώτα εξάμηνα του μεταπτυχιακού προγράμματος. Κάθε μάθημα ή σεμινάριο είναι διάρκειας τριών ωρών εβδομαδιαίως τουλάχιστον και αντιστοιχεί σε δέκα (10) διδακτικές μονάδες.

Στο πλαίσιο κάθε μαθήματος οι φοιτητές/τριες εξετάζονται γραπτώς ή προφορικώς, συχνά δε υποχρεούνται να παραδώσουν γραπτή εργασία σχετική με το αντικείμενο του μαθήματος.

Στο Δ' εξάμηνο προβλέπεται η συγγραφή διπλωματικής εργασίας στην ελληνική γλώσσα, η οποία είναι απαραίτητη για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και στην οποία αντιστοιχούν 40 διδακτικές μονάδες. Οδηγίες που αφορούν τη δομική διάρθρωση της διπλωματικής και, γενικότερα, κάθε επιστημονικής εργασίας, όπως π.χ. αρίθμηση κεφαλαίων, υποσημειώσεις κ.λπ. παρατίθενται στο παράρτημα του Οδηγού Σπουδών.

-Εργαστήρια, πρακτικές ασκήσεις

Εκτός των μαθημάτων, τα οποία ως επί το πλείστον συνδυάζουν *ex cathedra* διδασκαλία με σεμιναριακά μέρη, το ΠΤΜΣ οργανώνει εργαστήρια και διαλέξεις για συγκεκριμένα θέματα που σχετίζονται άμεσα με τον επιστημονικό προσανατολισμό του Προγράμματος. Οι φοιτητές/τριες έχουν σε αυτό το πεδίο τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν αναλύσεις και να συμμετάσχουν σε συζητήσεις που ασχολούνται με θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα της ευρωπαϊκής και διεθνούς πολιτικής ζωής μέσα από τον προβληματισμό ειδικών επιστημόνων, τόσο μελών ΔΕΠ του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών όσο και διακεκριμένων αναλυτών από την Ελλάδα, την υπόλοιπη Ευρώπη αλλά και τον ευρύτερο διεθνή χώρο.

Παράλληλα, το Πρόγραμμα επιδιώκει την ενίσχυση της παρεχόμενης ακαδημαϊκής εξειδίκευσης μέσω της πρακτικής άσκησης των φοιτητών/τριών σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που ασχολούνται με ευρωπαϊκά και διεθνή θέματα. Προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω ο διεθνής προσανατολισμός του ΠΤΜΣ, το Πρόγραμμα πρόκειται να προσφέρει τουλάχιστον ένα μάθημα σε κάθε εξάμηνο/ κατεύθυνση στην αγγλική γλώσσα.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη διασύνδεση του ΠΤΜΣ με αντίστοιχα μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000 έχει δρομολογηθεί συνεργασία με αντίστοιχα μεταπτυχιακά τμήματα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών πανεπιστημίων της Γαλλίας, της Γερμανίας και της Μεγάλης Βρετανίας. Συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο Paris I, το Πανεπιστήμιο της Βόννης, το Πανεπιστήμιο του Αμβούργου και το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας έχουν ήδη προχωρήσει

σημαντικά στη διαδικασία υπογραφής συμφωνιών συνεργασίας με το ΠΜΣ "Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές". Οι συμφωνίες αυτές, οι οποίες ισχύουν από το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000 προσφέρουν μεταξύ άλλων τη δυνατότητα ανταλλαγής φοιτητών/τριών και διδασκόντων, την παροχή υποτροφιών για έρευνα στο εξωτερικό, το συμψηφισμό διδακτικών μονάδων και την αμοιβαία συμπλήρωση των προσφερόμενων γνωστικών αντικειμένων.

Προϋποθέσεις και διαδικασία επιλογής

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων Πολιτικών Επιστημών, Οικονομικών Επιστημών, Δημόσιας Διοίκησης, Διεθνών Σπουδών, Νομικής, Παιδαγωγικής και Ιστορίας των ΑΕΙ της ημεδαπής ή αντίστοιχων ισότιμων τμημάτων της αλλοδαπής. Δεν αποκλείεται ωστόσο να γίνουν δεκτοί/ές φοιτητές/τριες άλλων σχολών, εάν πιστοποιηθεί η ικανότητά τους να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα.

Όλοι οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να αποστείλουν πλήρως συμπληρωμένη αίτηση εγγραφής στη Γραμματεία του ΠΜΣ κατόπιν προκήρυξης η οποία δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο και εντός των προθεσμιών που ορίζει η προκήρυξη. Έντυπα εγγραφής προμηθεύει η Γραμματεία του ΠΜΣ (Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα, 4^{ος} όροφος Τηλ.: 210 3240521).

Την αίτηση πρέπει να συνοδεύει επιστολή, στην οποία θα εκφράζεται η επιθυμία του/της υποψηφίου/ας να παρακολουθήσει το Πρόγραμμα και θα εκτίθενται οι λόγοι που τον/την ωθούν στην υποβολή αίτησης για το Πρόγραμμα αυτό. Τα δικαιολογητικά που πρέπει απαραίτητα να επισυνάπτονται στην αίτηση είναι:

- α) Αντίγραφο πρώτου πτυχίου ή αναλυτική βαθμολογία όλων των ετών προπτυχιακής φοίτησης για τους/τις υποψηφίους/ες, που δεν έχουν λάβει ακόμη το πρώτο πτυχίο. Οι απόφοιτοι πανεπιστημίων του εξωτερικού πρέπει να συμπεριλάβουν στα δικαιολογητικά και πιστοποιητικό ισοτιμίας του ΔΙΚΑΤΣΑ.
- β) Δύο συστατικές επιστολές εκ των οποίων τουλάχιστον μία πρέπει να προέρχεται από μέλος ΔΕΠ τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- γ) Βιογραφικό σημείωμα.
- δ) Οποιοδήποτε περαιτέρω στοιχείο κρίνει χρήσιμο ο/η υποψήφιος/α (πιστοποιητικό ξένης γλώσσας, βεβαίωση σπουδών Η/Υ, δεύτερο πτυχίο, πιστοποιητικά συμμετοχής σε συνέδρια, σεμινάρια κ.λπ.).

Η γνώση της Αγγλικής γλώσσας σε επίπεδο Proficiency είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή στο Πρόγραμμα, ενώ η γνώση μίας επιπλέον ξένης γλώσσας είναι επιθυμητή.

Κατά την εξέταση των αιτήσεων λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η προηγούμενη επαγγελματική και/ή ερευνητική εμπειρία, τυχόν δημοσιεύσεις, η συμμετοχή σε σεμινάρια και συνέδρια, καθώς και η εκτιμώμενη χρησιμότητα του Προγράμματος για τις μελλοντικές επιδιώξεις του/της αιτούντος/σας.

Οι προθεσμίες υποβολής αίτησης συμμετοχής στο ΠΜΣ δημοσιεύονται στον ημερήσιο τύπο.

Αλλοδαποί υποψήφιοι μπορούν να παρακολουθήσουν το Πρόγραμμα, εφόσον προσκομίσουν πιστοποιητικά ισοτιμίας του ΔΙΚΑΤΣΑ για τους τίτλους σπουδών του εξωτερικού και πιστοποιήσουν ότι διαθέτουν επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας προκειμένου να παρακολουθήσουν τη διδασκαλία που προσφέρει το Πρόγραμμα. Για τον σκοπό αυτό, οι υποψήφιοι πρέπει να εξεταστούν γραπτώς και προφορικώς στην ελληνική γλώσσα από Επιτροπή του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών πριν από την αποδοχή τους στο Πρόγραμμα.

Η επιλογή των υποψηφίων πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο εκτιμώνται οι αιτήσεις των υποψηφίων. Όσοι επιλεγούν σε αυτή τη φάση καλούνται σε προφορικές εξετάσεις (συνέντευξη) από τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής στις αρχές Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους (η ακριβής ημερομηνία κοινοποιείται από τη Γραμματεία). Η Συντονιστική Επιτροπή που αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, εξετάζει τους/τις υποψηφίους/ες στα γνωστικά αντικείμενα "Ευρωπαϊκοί και Διεθνείς Θεσμοί", "Διεθνείς Σχέσεις" και "Οικονομική Θεωρία". Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παραλάβουν τις οδηγίες για τις προφορικές εξετάσεις (ύλη και βιβλιογραφία) από τη Γραμματεία του ΠΜΣ (Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα, 4^{ος} όροφος Τηλ: 210 3240521).

Στο τέλος της διαδικασίας επιλέγονται οι 25 φοιτητές/τριες που θα παρακολουθήσουν το ΠΜΣ.

Δίδακτρα - Υποτροφίες

Η παρακολούθηση του Προγράμματος συνεπάγεται καταβολή διδάκτρων από κάθε φοιτητή/τρια για τα λειτουργικά έξοδα που ανέρχονται σε 880,41euro ετησίως. Τα δίδακτρα καταβάλλονται πριν από την έναρξη των μαθημάτων σε έναν από τους λογαριασμούς του Πανεπιστημίου Αθηνών (οι φοιτητές/τριες πρέπει να προσκομίσουν στη Γραμματεία αντίγραφο της σχετικής απόδειξης κατάθεσης).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης/υποτροφίας για την κάλυψη των διδάκτρων καθώς και ερευνητικές υποτροφίες. Η χορήγηση ερευνητικής υποτροφίας δεν απαλλάσσει τον φοιτητή/τρια από την υποχρεωτική καταβολή διδάκτρων. Οι υπότροφοι φοιτητές/τριες που λαμβάνουν υποτροφία υποχρεούνται σε τακτική απασχόληση σε δραστηριότητες του ΠΜΣ. Όλοι οι υποψήφιοι/ες έχουν ουσιαστικά τη δυνατότητα να συμπεριλάβουν αίτηση για χορήγηση υποτροφίας στη γενική αίτηση εγγραφής.

Κανονισμός

Σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ, στη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών τους οι εγγεγραμμένοι φοιτητές/τριες οφείλουν να ακολουθούν τα παρακάτω:

- Φοίτηση

Η φοίτηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών είναι υποχρεωτική με ευθύνη των διδασκόντων. Η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ μπορεί κατ' εξαίρεση να δικαιολογήσει απουσίες που δεν θα υπερβαίνουν, κατ' ανώτατο όριο, το 20% της παρακολούθησης κάθε μαθήματος και σεμιναρίου.

- Εξετάσεις

Την εξεταστέα ύλη και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων καθορίζει ο διδάσκων. Οι εξετάσεις στα διδασκόμενα μαθήματα είναι υποχρεωτικές για όλους τους φοιτητές/τριες και διεξάγονται κατά την κρίση του διδάσκοντος στο τέλος κάθε εξαμήνου. Οι επαναληπτικές εξετάσεις διεξάγονται το Σεπτέμβριο για τα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές/τριες απορρίφθηκαν ή δεν εξετάστηκαν. Είναι δυνατή η επαναληπτική εξέταση για ένα μάθημα ανά εξάμηνο. Εξαιρετικά, η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, με βάση δικαιολογητικά που αποδεικνύουν ανυπέρβλητο κώλυμα φοιτητή/τριας να εξετασθεί την καθορισμένη εξεταστική περίοδο, μπορεί να του επιτρέψει να εξετασθεί στην εξεταστική περίοδο του αμέσως επομένου εξαμήνου.

- Διπλωματική εργασία

Στο Δ' εξάμηνο προβλέπεται η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας, που αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Master's Degree) και στην οποία αντιστοιχούν 40 διδακτικές μονάδες. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής/ρια αναλαμβάνει τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας με την έγκριση του εποπτεύοντος καθηγητή.

Το θέμα της εργασίας του πρέπει να είναι εξειδικευμένο, ώστε να επιτρέπει στο μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια να συντάξει μελέτη βάσει έρευνας, περίπου 20.000 λέξεων. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια οφείλει να παραδώσει την εργασία μέχρι 30 Μαΐου του Δ' εξαμήνου, σε τρία αντίτυπα. Στην περίπτωση ανεπιτυχούς εξέτασής του στη διπλωματική εργασία ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια μπορεί μέσα στο Σεπτέμβριο του ίδιου έτους να προσέλθει εκ νέου σε εξέταση. Στην περίπτωση που πάλι απορριφθεί διαγράφεται οριστικά.

Σε περίπτωση παραπομπής σε επανεξέταση, ο φοιτητής/τρια θα πρέπει να ακολουθήσει τις υποδείξεις του επιβλέποντος καθηγητή σε ό,τι αφορά διορθώσεις, βελτιώσεις και προσαρμογές της διπλωματικής εργασίας του. Κατά την επανεξέταση, εκτός του επιβλέποντος, θα συμμετέχει και δεύτερος εξεταστής.

- Βαθμολογία

Κατά την κρίση του διδάσκοντος στον υπολογισμό του βαθμού του κάθε μαθήματος λαμβάνεται υπόψη η επίδοση στις εξετάσεις, η ερευνητική εργασία και η συμμετοχή στο πλαίσιο του μαθήματος. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε δέκα (10) διδακτικές μονάδες. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια για να θεωρείται επιτυχής θα πρέπει να συγκεντρώσει το άθροισμα των 28 μονάδων στα εξάμηνα εκείνα στα οποία διδάσκονται τέσσερα μαθήματα και 21 μονάδες στα εξάμηνα στα οποία διδάσκονται

τρία μαθήματα. Όσοι δεν συγκεντρώσουν τις απαιτούμενες μονάδες έχουν το δικαίωμα επανάληψης των εξετάσεων σε δύο μαθήματα για το πρώτο έτος σπουδών και σε ένα μάθημα για το δεύτερο έτος το Σεπτέμβριο του αντίστοιχου έτους. Ο προβιβάσιμος βαθμός της διπλωματικής.

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Α' Εξάμηνο

i) <i>Το Θεσμικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>	Παναγιώτης Ιωακειμίδης
σε συνεργασία με Σουζάννα Βέρνου
ii) <i>Θεωρίες της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης</i>	Μιχάλης Τσινισιζέλης,
Κώστας Υφαντής
iii) <i>Ευρωπαϊκή Οικονομία</i>	Λουκάς Τσούκαλης σε συνεργασία με
Νίκο Κουτσιαρά
iv) <i>Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Έρευνας</i>	Πάνος Καζάκος

Β' Εξάμηνο

i) <i>Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Ελλάδα</i>	Σουζάννα Βέρνου
ii) <i>Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>	Εμμανουέλα Δούση
iii) <i>Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης)</i>	Χαριτίνη Δίπλα σε συνεργασία με
Εμμανουέλα Δούση
iv) <i>Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, Μεσόγειος)</i>	Παναγιώτης Ιωακειμίδης σε
συνεργασία με Σωτήρη Βαλντέν

Γ' Εξάμηνο (α' κατεύθυνση: Ευρωπαϊκή Οικονομία και Πολιτική)

i) <i>Η Διαρθρωτική και Αναπτυξιακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι Χώρες της Συνοχής</i>	Ναπολέων Μαραβέγιας
σε συνεργασία με Α. Μησό και Γ. Ανδρέου
ii) <i>Ειδικά Θέματα Ευρωπαϊκής Ενοποίησης (πρώην ΟΝΕ)</i>	Πάνος Καζάκος
iii) <i>Η Εξωτερική Πολιτική των Ευρωπαϊκών Κρατών</i>	Κώστας Υφαντής

Γ' Εξάμηνο (β' κατεύθυνση: Περιφερειακές και Διεθνείς Σπουδές)

i) <i>Συγκριτική Διπλωματική Πρακτική</i>	Γιάννης Βαληνάκης
ii) <i>Η Νοτιοανατολική Ευρώπη στις Διεθνείς Σχέσεις</i>	Γιάννης Βαληνάκης
σε συνεργασία με Κωνσταντίνο Υφαντή
iii) <i>Σύγχρονα Θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οργάνωσης:
Η Προστασία του Περιβάλλοντος στις Διεθνείς Σχέσεις</i>	Χαριτίνη Δίπλα σε συνεργασία με Εμμανουέλα Δούση

Δ' Εξάμηνο

Συγγραφή διπλωματικής εργασίας.

Διαλέξεις

Στα πλαίσια του ΠΜΣ, ο καθηγητής Χρήστος Ροζάκης καθώς και άλλες προσωπικότητες του ελληνικού και διεθνούς επιστημονικού χώρου θα δίνουν τακτικά διαλέξεις πάνω σε θέματα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων.

Ελεύθερα εργαστήρια

- Η Ελλάδα στην ευρωπαϊκή διαπραγμάτευση (Παναγιώτης Ιωακειμίδης)
- Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα για την προστασία του περιβάλλοντος: σεμινάριο και πρακτική άσκηση (Εμμανουέλα Δούση)
- Internet και Εξωτερική Πολιτική
- Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής

Στα εργαστήρια μπορούν να συμμετάσχουν φοιτητές/τριες όλων των ετών μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

9.1.3. Κράτος και Δημόσια Πολιτική

Γενική περιγραφή

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "*Κράτος και Δημόσια Πολιτική*" λειτουργεί από το 1995 με πρωτοβουλία του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Κατά την πρώτη λειτουργία του ήταν διετούς διάρκειας. Στη συνέχεια, η αντίληψη για την οργάνωση των σπουδών τροποποιήθηκε. Η διάρκειά του περιορίστηκε σε 12 μήνες με εντατικότερο πρόγραμμα σπουδών και ιδιαίτερο βάρος στη διπλωματική εργασία που απαιτείται για την ολοκλήρωση του.

Βασική επιδίωξη του προγράμματος είναι η εξειδίκευση στις διάφορες διαστάσεις της λειτουργίας του κράτους και της παραγωγής της δημόσιας πολιτικής. Επιδιώκει μια διεπιστημονική θεώρηση των θεμάτων, με τη συμβολή της διοικητικής επιστήμης, της κοινωνικής πολιτικής και του δημοσίου δικαίου. Επιχειρείται αφ' ενός η διεύρυνση των οριζώντων των φοιτητών στα σχετικά θέματα και αφ' ετέρου η οικοδόμηση της θεωρητικής προβληματικής που επιτρέπει την κατανόηση και ανάλυσή τους. Η ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης δοκιμάζεται ιδιαίτερα με την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, η οποία εκπονείται υπό την εποπτεία ενός εκ των διδασκόντων και αναμένεται να έχει πρωτότυπο χαρακτήρα. Οι εργασίες αυτές φιλοδοξούν άλλωστε να θέσουν τα θεμέλια για περαιτέρω ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και μελέτης σε ζητήματα δημόσιας διοίκησης και δημοσίων πολιτικών από νομική, πολιτική, διοικητική, κοινωνική και ευρωπαϊκή σκοπιά.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "*Κράτος και Δημόσια Πολιτική*" απευθύνεται σε ευρύ φάσμα πτυχιούχων ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον που συναντά, αποτελεί συνεχές κίνητρο βελτίωσης και του επιτρέπει να αντλεί φοιτητές από ευρεία δεξαμενή υποψηφίων διατηρώντας υψηλές προδιαγραφές.

Το πρόγραμμα διευθύνεται από τον Γεώργιο Σωτηρέλη, αναπληρωτή καθηγητή και από Συντονιστική Επιτροπή στην οποία συμμετέχουν επίσης τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα Διοικητικής Επιστήμης : Α. Μακρυδημήτρης, Ι. Υφαντόπουλος, Χ. Χρυσανθάκης και Ι.Τασόπουλος.

Μεταπτυχιακοί τίτλοι

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "*Κράτος και Δημόσια Πολιτική*" απονέμει τους ακόλουθους Μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών :

Α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.). Η διάρκεια φοίτησης είναι 12 μήνες.
Β) Διδακτορικό Δίπλωμα. Η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης είναι τρία έτη από την ημερομηνία επίσημου καθορισμού του θέματος της διατριβής (*απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος*). Η μέγιστη διάρκεια φοίτησης είναι έξι έτη, με δυνατότητα παράτασης εφ' όσον πληρούνται οι προϋποθέσεις ουσιαστικής προόδου.

Η διατριβή εκπονείται υπό την συμβουλευτική καθοδήγηση τριμελούς επιτροπής, ένα εκ των μελών της οποίας αναλαμβάνει ειδικότερα το ρόλο του εποπτεύοντος

καθηγητή, με τον οποίο ο υποψήφιος συνεργάζεται στενά. Κάθε χρόνο υποβάλλεται από τον υποψήφιο σχετική έκθεση προόδου προς τη Γ. Σ. του Τμήματος.

Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής είναι 1 - 31 Οκτωβρίου και 1 - 31 Μαρτίου κάθε έτους. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από αναλυτική πρόταση θέματος και πρόταση επιβλέποντος καθηγητή. Το θέμα της διατριβής και η σχετική πρόταση διαμορφώνονται, σε συνεννόηση με τον προτεινόμενο επιβλέποντα.

Οργάνωση σπουδών και κανονισμός του προγράμματος

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "*Κράτος και Δημόσια Πολιτική*" διαρκεί 12 μήνες. Κατά το πρώτο εξάμηνο της φοίτησης τίθενται οι βάσεις μέσω ενός κοινού κορμού μαθημάτων, ενώ κατά το δεύτερο εξάμηνο προσφέρονται πιο εξειδικευμένα μαθήματα τα οποία σε συνδυασμό με το θέμα της διπλωματικής εργασίας προσδιορίζουν την κατεύθυνση που επιλέγουν οι φοιτητές.

Κατευθύνσεις :

Τα μαθήματα επιλογής και το θέμα της διπλωματικής εργασίας μπορεί να εντάσσονται σε τρεις κατευθύνσεις :

[401] Κατεύθυνση Διοικητικής Επιστήμης

[402] Κατεύθυνση Δημοσίου Δικαίου

[403] Κατεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής

Μαθήματα

Το Α' εξάμηνο (κοινή φάση) σπουδών περιλαμβάνει τα εξής υποχρεωτικά μαθήματα

- *Μεθοδολογία της Έρευνας*
- *Μορφές Μετεξέλιξης του Σύγχρονου Κράτους*
- *Σχεδιασμός και Ανάλυση της Δημόσιας Πολιτικής*
- *Οικονομικό Πλαίσιο Χρηματοδότησης της Δημόσιας Πολιτικής*

Τα μαθήματα του Β' εξαμήνου επιχειρούν ορισμένο βαθμό εξειδίκευσης και περιλαμβάνουν τα εξής :

- *Οικονομική Πολιτική*
- *Κοινωνική Πολιτική και Εργασιακές Σχέσεις*
- *Σύγχρονες Λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*
- *Πολιτική Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων*
- *Διοικητική Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα*
- *Ειδικά Θέματα Δημόσιας Πολιτικής*
- *Πολιτική και Θεσμοί Περιβάλλοντος*
- *Θεωρία και πρακτική της διοίκησης στο δημόσιο τομέα*
- *Διαχείριση κοινοτικών πόρων*

Από τον κατάλογο αυτό, κάθε φοιτητής επιλέγει τρία μαθήματα, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα εκτός της επιλεγόμενης κατεύθυνσης. Επίσης οι φοιτητές έχουν την δυνατότητα επιλογής ενός εκ των προσφερομένων μαθημάτων επιλογής του Π.Μ.Σ.

"Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας", μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

Ο τρόπος αξιολόγησης των φοιτητών στο πεδίο κάθε μαθήματος ορίζεται από τους διδάσκοντες. Οι εξετάσεις στα μαθήματα είναι υποχρεωτικές και διεξάγονται κατά τις περιόδους Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου και Ιουνίου. Οι επαναληπτικές εξετάσεις για τα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές δεν προσήλθαν ή απορρίφθηκαν διεξάγονται τον Σεπτέμβριο. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε 10 διδακτικές μονάδες. Επιτυχών θεωρείται όποιος συγκεντρώνει ελάχιστο βαθμό 5/10.

Πέραν των προσφερομένων μαθημάτων πραγματοποιούνται διαλέξεις / σεμινάρια από προσκεκλημένους ομιλητές σε διάφορα θέματα. Η συμμετοχή των φοιτητών είναι υποχρεωτική. Στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. οι φοιτητές έχουν πρόσβαση στο "Εργαστήριο Πληροφορικής" σε ημέρες και ώρες που θα ανακοινωθούν.

Διπλωματική Εργασία

Η φοίτηση στο Π.Μ.Σ. ολοκληρώνεται με την εκπόνηση και την επιτυχή προφορική υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας, η οποία μπορεί να επιλέγεται από κατάλογο προτεινόμενων θεματικών ενοτήτων. Η έκταση της εργασίας είναι είκοσι χιλιάδες (20.000) λέξεις περίπου. Το θέμα της εργασίας υποβάλλεται προς έγκριση μέχρι το Πάσχα και εγκρίνεται από τη Γ.Σ. του Τομέα η οποία και προσδιορίζει την αντίστοιχη τριμελή επιτροπή και τον επιβλέποντα.

Η τελική παράδοση των εργασιών γίνεται σε τέσσερα (4) αντίτυπα και μέχρι την **30^η Σεπτεμβρίου 2004** (α' περίοδος), μετά από σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος και της τριμελούς επιτροπής. Ακολουθεί προφορική υποστήριξη της εργασίας ενώπιον της τριμελούς επιτροπής. Σε περίπτωση απόρριψης ο φοιτητής μπορεί να επανέλθει κατά τη β' περίοδο. Η προθεσμία υποβολής της εργασίας για τη β' περίοδο είναι μέχρι την **15^η Ιανουαρίου 2005**. Στη διπλωματική εργασία αντιστοιχούν 40 διδακτικές μονάδες.

Ο γενικός βαθμός του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) υπολογίζεται με την άθροιση των διδακτικών μονάδων των μαθημάτων και της διπλωματικής εργασίας. Το άριστα είναι $70 + 40 = 110$ μονάδες και επιτυχών θεωρείται όποιος συγκεντρώσει $35 + 20 = 55$ μονάδες.

Απόρριψη της εργασίας ή / και αποτυχία στις εξετάσεις των μαθημάτων και στη β' περίοδο συνεπάγεται οριστική διαγραφή από το πρόγραμμα.

Λοιπές υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητών

- Η παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. συνεπάγεται συνεισφορά ανταποδοτικού χαρακτήρα για την κάλυψη των σχετικών λειτουργικών εξόδων, η οποία για το 2002 - 2003 ανέρχεται στο ποσό των 880,41euro. Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυνατή η χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης με τη μορφή υποτροφίας. Οι εγγεγραμμένοι στο Π.Μ.Σ. απολαμβάνουν όλων των ευεργετημάτων, τα οποία ορίζει η σχετική με τη φοιτητική ιδιότητα, νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση των μαθημάτων και των διαλέξεων είναι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ο έλεγχος ασκείται με ευθύνη των διδασκόντων και της γραμματείας του Π.Μ.Σ. Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. μπορεί, κατ'

εξαίρεση, να δικαιολογήσει απουσίες που δεν θα υπερβαίνουν κατ' ανώτατο όριο το 20% των ωρών παρακολούθησης κάθε μαθήματος. Υπέρβαση του ορίου αυτού συνεπάγεται την αδυναμία συμμετοχής στις εξετάσεις.

9.1.4. Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης

α. Περιγραφή και γενικοί στόχοι του ΠΜΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) "Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης" λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000. Το διεθνές αυτό πρόγραμμα οργανώνεται και φιλοξενείται από το Πανεπιστήμιο Αθηνών για λογαριασμό του Δικτύου Πανεπιστημίων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ("*Universities /Southeastern Europe*", Project-Πρόγραμμα "U/SEE"). Πρόκειται για ένα διαπανεπιστημιακό δίκτυο που, μέσω της ακαδημαϊκής συνεργασίας και των επιστημονικών ανταλλαγών, στοχεύει στο να συμβάλλει στην εδραίωση της εμπιστοσύνης, στην ενδυνάμωση της ειρήνης και της σταθερότητας, στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην πρόοδο της επιστημονικής γνώσης και στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στην περιοχή. Το Πρόγραμμα U/SEE τελούσε μέχρι σήμερα υπό την αιγίδα της διαδικασίας Recognition της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τώρα υποστηρίζεται από το Σύμφωνο Σταθερότητας για την ΝΑ Ευρώπη.

Κύριος σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι να παρέχει εξειδικευμένη γνώση από νέους επιστήμονες, καθώς και από το διδακτικό προσωπικό των συμμετεχόντων Πανεπιστημίων και να συμβάλλει στην αμοιβαία κατανόηση των προβλημάτων και των προοπτικών της περιοχής της ΝΑΕ. Πέραν των πανεπιστημιακών του στόχων, το πρόγραμμα αναμένεται να έχει μια ευρύτερη επίδραση στις κοινωνίες των εν λόγω χωρών, μέσω και άλλων επιστημονικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιούνται παράλληλα.

β. Οργάνωση Σπουδών

Το ΠΜΣ "Σπουδές ΝΑ Ευρώπης", που αποτέλεσε την πρώτη δραστηριότητα του Προγράμματος U/SEE, έχει ενταχθεί στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (ΦΕΚ 1883/15-10-1999 τεύχος Β΄) και απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Master's Degree)

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ειδίκευσης στις Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Το Master's Degree in Southeast European Studies είναι αγγλόφωνο πρόγραμμα, ετήσιας διάρκειας.

Αριθμός Σπουδαστών

Οι σπουδαστές που γίνονται δεκτοί στο ΠΜΣ δεν υπερβαίνουν τους 35 και προέρχονται από την περιοχή της ΝΑ Ευρώπης. Σε αυτούς περιλαμβάνεται και ένας περιορισμένος αριθμός φοιτητών εκτός της περιοχής.

Διδάσκοντες

Για κάθε θεματική ενότητα (βλ. στη συνέχεια) ορίζεται Συντονιστής, ο οποίος εδρεύει στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, υποδέχεται και συντονίζει τους άλλους διδάσκοντες καθηγητές, που διδάσκουν συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα σε *εβδομαδιαία βάση*. Το διδακτικό προσωπικό προέρχεται κατά 30% περίπου από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και κατά 70% από τα λοιπά συμβαλλόμενα Πανεπιστήμια του Δικτύου (ένα από κάθε χώρα): Αλβανία, Βοσνία- Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία, Κροατία, Ουγγαρία, ΠΓΔΜ, Ρουμανία, Σλοβενία, Τουρκία.

Μαθήματα, Διπλωματική εργασία

Το ΠΜΣ περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων και ερευνητική εργασία. Τα μαθήματα ξεκινούν αρχές Οκτωβρίου, διαρκούν *24 εβδομάδες* και πραγματοποιούνται στην Αθήνα. Τα μαθήματα είναι οργανωμένα σε 4 ευρείες θεματικές ενότητες:

1. Ιστορία και Πολιτισμός της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Southeast European History & Culture)

- *The Human Geography of Contemporary Southeastern Europe*
- *Southeastern Europe in the 19th & 20th Centuries*
- *Southeastern Europe between the two World Wars*
- *SEE during the Cold War*
- *SEE: 1990 - 2001*
- *Special Issues in the History of SEE*

2. Πολιτική, Οικονομία και Κοινωνία σε Δημοκρατικό Πλαίσιο (Politics, Economics and Society in a Democratic Setting)

- *The Political and Social Development of Southeast European Societies in the Post-War Period*
- *The Political Economy of Transition in Southeastern Europe*
- *Civil Society in Southeast European Countries*
- *Special Topics in SE Economies in Transition*

3. Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και Νοτιοανατολική Ευρώπη. (European Integration & Southeastern Europe)

- *The History, Structure, Function and Policies of the European Union*
- *Southeastern Europe & the European Union*
- *European Integration and Interregional Integration in Southeastern Europe*

4. Επίλυση Διενέξεων και Περιφερειακή Συνεργασία (Conflict Resolution & Regional Cooperation)

- *International and European Human Rights instruments and Related Institutions and Practices*
- *Fundamental Concepts of Conflict Analysis and Conflict Resolution Techniques I*
- *Ethnic Conflict, Minorities and Conflict Resolution*
- *The Social-Psychological aspects of Conflict. Conflict Resolution Techniques II*
- *Euro-Atlantic Security*
- *New Areas of Concern for European Security: BSEC Area and the Caspian Region*
- *Regional Cooperation: An Overview of Institutions & Practices-Private Sector & Civil Society Initiatives*

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του ΠΜΣ οι φοιτητές θα πρέπει να κάνουν προφορικές παρουσιάσεις και να υποβάλουν γραπτές εργασίες. Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές υποβάλλονται σε τέσσερις προφορικές και/ή γραπτές εξετάσεις, μία για κάθε προαναφερόμενη θεματική ενότητα. Στη συνέχεια διεξάγουν (είτε στην Αθήνα είτε στην χώρα προέλευσής τους) περαιτέρω έρευνα σε ένα αντικείμενο που έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων και τελικά υποβάλουν μία διατριβή (έκτασης 15.000-20.000 λέξεων) μέχρι το τέλος Ιουλίου. Η βαθμολογία των εξετάσεων και της διατριβής συνεκτιμάται για την απονομή του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (Master's Degree).

Οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα επανεξέτασης σε 2 από τις 4 θεματικές ενότητες την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση που αποτύχουν ξανά, αποκλείονται από το Πρόγραμμα.

Προσφέρονται επίσης επιβοηθητικά σεμινάρια Μεθοδολογίας και Επιστημολογίας, χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και του Διαδικτύου, μαθήματα Ελληνικής γλώσσας καθώς και μαθήματα ξένων γλωσσών. Προγραμματίζεται επίσης μια σειρά ειδικών διαλέξεων από διακεκριμένους εκπροσώπους του πολιτικού, επιχειρηματικού, διπλωματικού και δημοσιογραφικού κόσμου.

Προυποθέσεις και διαδικασία επιλογής

Οι ενδιαφερόμενοι για να εγγραφούν πρέπει να υποβάλλουν αίτηση μέσω του συμβαλλόμενου Πανεπιστημίου της χώρας προέλευσής τους ή να αποστείλουν την αίτησή τους απευθείας στη Γραμματεία του Δικτύου στην Αθήνα.

Γενικά, οι αιτούντες θα πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον ένα πρώτο Πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών, με έμφαση στις Πολιτικές Επιστήμες, Διεθνείς Σχέσεις, Δημόσια Διοίκηση, Δίκαιο, Ιστορία, Οικονομικές Επιστήμες ή Διοίκηση Επιχειρήσεων. Αιτήσεις από πρόσωπα με διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο θα εξετάζονται επίσης, εφόσον συνοδεύονται από κατάλληλο υποστηρικτικό υλικό. Οι αιτήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

α) Αίτηση (την προμηθεύονται από το ΠΜΣ).

- β) Επικυρωμένο αντίγραφο του βασικού πτυχίου του αιτούντος, μαζί με την τελική βαθμολογία, και κατάσταση αναλυτικής βαθμολογίας.
γ) Δύο συστατικές επιστολές.
δ) Πιστοποιητικό καλής γνώσης της Αγγλικής γλώσσας (Proficiency ή TOEFL).
ε) Άλλα υποστηρικτικά έγγραφα, εφόσον υπάρχουν.
Ως προθεσμία υποβολής των αιτήσεων ορίζεται η 31η Μαΐου.

Ο Τίτλος Μεταπτυχιακών Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Master's Degree in Southeastern European Studies) απονέμεται από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Όλα τα συμβαλλόμενα Πανεπιστήμια συμφωνούν να αναγνωρίσουν τον Τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών. Σε περίπτωση που για το σκοπό αυτό απαιτούνται και άλλες ενέργειες, τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να προβούν στις σχετικές διαδικασίες.

Master's Degree in SE European Studies Secretariat
University of Athens Main Building
30 Panepistimiou Str., GR-106 79 Athens, Greece
Tel.: (+30 1) 3689700, Fax: (+30 1) 3689728
e-mail: u-see@interel.uoa.gr

9.2. Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

Ως προς τις διατριβές που αναφέρονται σε θέματα το αντικείμενο των οποίων εντάσσεται στα επιστημονικά αντικείμενα του Τμήματος αλλά δεν καλύπτονται από συγκεκριμένο ΠΜΣ, ισχύουν ειδικές διατάξεις (άρθρο 13) του Ν. 2083/1992. Σύμφωνα με αυτές:

Ο υποψήφιος που ενδιαφέρεται να εκπονήσει διδακτορική διατριβή στο Τμήμα υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος. Οι αιτήσεις γίνονται δεκτές όλο το ακαδημαϊκό έτος. Οι σχετικές υποψηφιότητες εξετάζονται μόνο σύμφωνα με τον σχετικό κανονισμό από την Επιτροπή Διδακτορικών Διατριβών. Στη συνέχεια η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος κρίνει, αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον υποψήφιο, καθορίζει το θέμα της διατριβής. Η χρονική διάρκεια για την εκπόνηση της διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία έτη από την ημερομηνία καθορισμού του θέματος. Η συμβουλευτική επιτροπή, σε συνεργασία με τον υποψήφιο, υποβάλλει έκθεση προόδου στο ΔΣ του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου.

Η διαδικασία ολοκληρώνεται ως εξής, σύμφωνα με το άρθρο 13, παρ. 1 στ, ζ, του Ν. 2083/1992:

Η συμβουλευτική επιτροπή μετά την αξιολόγηση του επιστημονικού έργου του υποψηφίου, και εφόσον κρίνει ότι τούτο έχει ολοκληρωθεί, επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής. Η περαιτέρω διαδικασία και η τελική κρίση γίνεται από επταμελή εξεταστική επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, εφόσον έχουν την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ, και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή. Τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του. Ορισμένα μπορεί να προέρχονται από άλλο τμήμα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ. Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημοσίως ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και τη συμβολή της στην επιστήμη. Για την έγκριση διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των πέντε (5) τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

10. ΜΕΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Γιάννης Γ. Βαληνάκης

Ο καθηγητής Γ. Βαληνάκης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1955 και σπούδασε Νομικά και Πολιτική Επιστήμη στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Χαϊδελβέργης αντίστοιχα. Ειδικεύτηκε στις διεθνείς σχέσεις και στη στρατηγική (DEA στη διεθνή πολιτική, DEA στην αμυντική πολιτική, DEA στην ιστορία των διεθνών σχέσεων) στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και αναγορεύθηκε διδάκτορας της διεθνούς πολιτικής (με άριστα) από το ίδιο πανεπιστήμιο το 1981. Εργάστηκε ως ερευνητής στο Institute for East-West Security Studies, στο Institut d' Etudes Européennes και σε άλλα ελληνικά και ξένα ερευνητικά ιδρύματα. Διετέλεσε Επιστημονικός Συνεργάτης, Ειδικός Σύμβουλος (1983-86), και μέλος της Επιτροπής Σχεδιασμού (1990-1993) στο Υπουργείο Εξωτερικών. Από το 1992 είναι Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι καθηγητής της Έδρας Jean Monnet στην Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διπλωματία και διευθύνει το πρόγραμμα για το Ευρωπαϊκό Κέντρο Jean Monnet του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Περικλής Βαλλιάνος

Ο Περικλής Βαλλιάνος, Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, σπούδασε κοινωνιολογία και φιλοσοφία στα πανεπιστήμια Wesleyan και Brandeis των Η.Π.Α.. Από το τελευταίο έλαβε το διδακτορικό του τίτλο στην Ιστορία των Ιδεών με ειδίκευση στην κοινωνική σκέψη του Χέγκελ. Από το 1989 διδάσκει πολιτική φιλοσοφία στο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στις μεθόδους παραγωγής γνώσης, ιδίως ιστορικοκοινωνικής και στην αλληλοσύνδεσή τους με τις μορφές κοινωνικής ζωής στις οποίες εντάσσονται. Το επίκεντρο στην προβληματική αυτή είναι η λειτουργία της γλώσσας. Οι πρόσφατες δημοσιεύσεις του περιλαμβάνουν: "Πίστη και γνώση στη φιλοσοφία του Πλωτίνου" (*Σύγχρονα Θέματα*, Ιανουάριος - Ιούνιος 1996).

Πάρις Βαρβαρούσης

Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης). Διδάσκει θεωρία των Διεθνών Σχέσεων και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική. Έχει διατελέσει δύο φορές επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Μεταξύ των πρόσφατων δημοσιεύσεών του: *Οι Ρίζες των Διεθνών Σχέσεων. Σχηματισμοί Διεθνών Σχέσεων στις Αρχαίες Ελληνικές Πόλεις. Η συμβολή των Αρχαίων Ελλήνων*, Αθήνα: Παπαζήσης, 1999.

Θάνος Βερέμης

Ο Θάνος Βερέμης σπούδασε Πολιτικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης και Ιστορία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης (Trinity College). Από το 1997 διετέλεσε επιμελητής στην έδρα Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας, στην Πάντειο Σχολή Πολιτικών Επιστημών, το 1978 Research Associate του Διεθνούς Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών (Λονδίνο), το 1983 επισκέπτης ερευνητής στο πανεπιστήμιο Harvard, το 1984 αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών, το 1987 επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Princeton και το 1993-94 επισκέπτης καθηγητής στο St. Antony's College της Οξφόρδης. Από το 1987 είναι καθηγητής πολιτικής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και από το 1988 διευθύνει το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής.

Σουζάννα Βέρνυ

Λέκτορας σε Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές, είναι κάτοχος Β.Α. και Ph.D του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Ήταν Επισκέπτης Ερευνητής στο Πανεπιστήμιο του Μπράντφορντ (1992-95), Επισκέπτης Ερευνητής στο Κέντρο Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Μπρίστολ (1994-98) και Ειδικός Επιστήμονας στον Κύκλο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συνηγόρου του Πολίτη (1998-2001). Είναι συνεκδότρια (co-editor) του περιοδικού *South European Society & Politics* (Λονδίνο, ISSN 1360-8746) και Επίκουρη Εκδότρια (Associate Editor) του *Journal of Modern Greek Studies* (Βαλτιμόρη, ISSN 0738-1727). Είναι Επισκέπτης Ερευνητής στο Πανεπιστήμιο του Μπράντφορντ, 2000-02. Ανάμεσα στις πρόσφατες Δημοσιεύσεις της είναι: "Dual Vision: Divided Perceptions of Europe in the Political Party Debate on European Integration" στο H. Heppner και O. Katsiardi-Herring, *Die Griechen und Europe: Aussen- und Innensichten im Wandel der Zeit* (Böhlau Verlag Wein, 1998).

Καλλιόπη Γκολομάζου-Παπά

Η Καλλιόπη Γκολομάζου-Παπά είναι πτυχιούχος του Τμήματος Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών (με βαθμό Άριστα) και κάτοχος Master of Science στην Πολιτική Κοινωνιολογία, του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (London School of Economics and Political Science). Από το 1981 είναι επιστημονική συνεργάτις στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, αρχικά στο γνωστικό αντικείμενο της Πολιτικής Επιστήμης, και από το 1988 σ' αυτό των Εργασιακών Σχέσεων. Συγκεκριμένα, ασχολείται κυρίως με την έρευνα και τη διδασκαλία θεμάτων που αφορούν τη διαμόρφωση του συνδικαλιστικού κινήματος, και τη μεταλλαγή του εργασιακού φαινομένου κάτω από τις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές επιρροές.

Νικηφόρος Διαμαντούρος

Ο Νικηφόρος Διαμαντούρος είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και Διευθυντής και Πρόεδρος του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.). Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Columbia, ο Ν. Διαμαντούρος είναι Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρίας Πολιτικής Επιστήμης και, από το 1990, πρόεδρος (μαζί με αμερικανό συνάδελφό του) της Επιτροπής για την Παγίωση Δημοκρατικών Καθεστώτων στη Νότια Ευρώπη του Αμερικανικού Συμβουλίου Ερευνών για τις Κοινωνικές Επιστήμες (Social Science Research Council). Υπό την ιδιότητά του αυτή, συντονίζει ένα πενταετές ερευνητικό πρόγραμμα για τη μελέτη της δημοκρατίας στη Νότια Ευρώπη και διευθύνει την εκδοτική σειρά "The New Southern Europe" του εκδοτικού οίκου του Πανεπιστημίου John Hopkins. Ο καθηγητής Νικηφόρος Διαμαντούρος επιλέχθηκε ως πρώτος Συνήγορος του Πολίτη.

Χαριτίνη Δίπλα

Η Χαριτίνη Δίπλα σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales στη Γενεύη. Εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή με θέμα το νομικό καθεστώς των νησιών στο διεθνές δίκαιο. Εδίδαξε διεθνές δίκαιο στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γενεύης. Σήμερα είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια διεθνούς δικαίου στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και μέλος της Εθνικής Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κύρια ενδιαφέροντα: διεθνές δίκαιο της θάλασσας, διεθνές δίκαιο του περιβάλλοντος, ανθρώπινα δικαιώματα, διεθνής οργάνωση. Τελευταία της δημοσίευση: "Les résolutions du Conseil de Sécurité imposant des mesures

coercitives et leur mise en œuvre: quelques réflexions concernant la responsabilité des Etats" στο *L' Effectivité des Organisations Internationales: mécanismes de suivi et de contrôle*, Athènes-Paris, Ant. N. Sakkoulas - A. Pedone, 2000, σσ. 23-57.

Κύρκος Δοξιάδης

Ο Κύρκος Δοξιάδης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1955. Το 1986 πήρε διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας του Birkbeck College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της Κοινωνικής Θεωρίας με ειδίκευση στην Επικοινωνία. Πρόσφατα (Φεβρουάριος 2001) κυκλοφόρησε το βιβλίο του *Κοινωνία, Ιδεολογία, Ηθική* από τις εκδόσεις Πλέθρον.

Εμμανουέλα Δούση

Η Εμμανουέλα Δούση αποφοίτησε από το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών (1988) και έκανε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Πανεπιστήμιο Paris I, Pantheon-Sorbonne με D.E.A. στο Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο και Διεθνείς Οργανισμούς (1990) και D.E.A. στο Δίκαιο του Περιβάλλοντος (1992). Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με διδακτορικό στο γνωστικό αντικείμενο του Διεθνούς Δικαίου (1998). Τελευταίες δημοσιεύσεις: *Η κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος και η επιδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2001, *La protection du milieu marin en mer Egee*, *Annuaire du droit de la mer*, 2001, σ.σ. 9-43.

Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης

Ο Παναγιώτης Κ. Ιωακειμίδης, καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, σπούδασε πολιτικές και οικονομικές επιστήμες καθώς και Ευρωπαϊκά θέματα στην Ελλάδα, Βρετανία και Ολλανδία. Έχει γράψει μεγάλο αριθμό βιβλίων και επιστημονικών άρθρων για την ευρωπαϊκή ενοποίηση και πολιτική. Υπήρξε εκπρόσωπος της Ελλάδας στη Διακυβερνητική Διάσκεψη - 2000 για τη θεσμική μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εκπόνηση της συνθήκης της Νίκαιας. Ως πρεσβευτής / εμπειρογνώμων του Υπουργείου Εξωτερικών (1978-1997) έχει συμμετάσχει σε όλες τις σημαντικές διαπραγματεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τελευταίο βιβλίο: *Η συνθήκη του Άμστερνταμ. Νέο πρότυπο ολοκλήρωσης ή σύμπτωμα απο-ολοκλήρωσης;*, Αθήνα: Θεμέλιο, 1999.

Πάνος Καζάκος

Ο Πάνος Καζάκος είναι καθηγητής διεθνών οικονομικών και ευρωπαϊκών σχέσεων. Σπούδασε πολιτικές επιστήμες στην Ελλάδα και οικονομικά στην (Δυτ.) Γερμανία. Έχει διδάξει μικρο- και μακροοικονομική Θεωρία στο Πανεπιστήμιο της Φρανκφούρτης και διατελέσει ανάμεσα σε άλλα στέλεχος της ΑΤΕ, εμπειρογνώμων στο Υπουργείο Εξωτερικών, Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης κ.α. Από το 1996 είναι διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών "Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών". Οι δημοσιεύσεις καλύπτουν θέματα σχέσεων Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οικονομικής πολιτικής στην Ελλάδα. Η μελέτη του *Θεσμικές μεταρρυθμίσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση* (Σιδέρης, 1996) βραβεύτηκε τον Δεκέμβριο 1995 από την Ακαδημία Αθηνών. Τελευταίο Βιβλίο: *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά - Οικονομία και οικονομική πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα 1944-2000*, Αθήνα: Πατάκης, 2001.

Ιωάννα Καυταντζόγλου

Η Ιωάννα Καυταντζόγλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας. Σπούδασε Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία στα Πανεπιστήμια της Γενεύης και των Παρισίων (Paris I Panthéon-Sorbonne και Paris VII-Jussieu), όπου και υποστήριξε τη διατριβή της (Doctorat d'Etat es Lettres et Sciences Humaines). Διδάσκει Κοινωνιολογία και μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών. Στα επιστημονικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται οι σχέσεις χρόνου και κοινωνίας, η πολιτική και κοινωνιολογία της ανάπτυξης, οι κοινωνικές ανισότητες και ο αποκλεισμός.

Πασχάλης Κιτρομηλίδης

Ο Πασχάλης Κιτρομηλίδης σπούδασε Πολιτική Επιστήμη στο Πανεπιστήμιο Harvard απ' όπου έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα. Είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθυντής του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ιστορία των πολιτικών θεωριών και περιλαμβάνουν ζητήματα κλασικής και νεότερης πολιτικής σκέψης. Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Στα βιβλία του περιλαμβάνεται το *Enlightenment, Nationalism, Orthodoxy* (Ashgate, 1994).

Μιχάλης Κοκολάκης

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1961. Σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, απ' όπου πήρε και το διδακτορικό του δίπλωμα για τη διατριβή του με θέμα: *Το ύστερο Γιαννιώτικο πασαλίκι- Χώρος, διοίκηση και πληθυσμός στην Τουρκοκρατούμενη Ήπειρο*. Δίδαξε φιλολογικά μαθήματα στη Μέση Εκπαίδευση, Νεοελληνική Γλώσσα στο Πανεπιστήμιο της Άγκυρας (1992-1994), ζητήματα Οθωμανικών Θεσμών στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και Δημογραφία στο Πανεπιστήμιο Θράκης. Από το 1997 εργάζεται ως λέκτορας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, όπου διδάσκει μαθήματα Ευρωπαϊκής και Νεοελληνικής Ιστορίας, Κοινωνικής Δημογραφίας και Οθωμανικών Θεσμών.

Αντώνης Κόντης

Ο Αντώνης Κόντης φοίτησε στο Κολλέγιο του Πανεπιστημίου του Αμβούργου και έλαβε το πτυχίο του το 1981 (Diploma Volkswirt) και το Διδακτορικό του Δίπλωμα το 1988 με την εργασία του για "τη Μεταφορά Τεχνογνωσίας και Ισοζύγιο Πληρωμών στην Ελλάδα". Ο κ. Κόντης διορίστηκε στο Τμήμα μας ως Λέκτορας το 1992 και το 1997 εξελίχθηκε στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή. Διδάσκει "Πολιτική Οικονομία Ι και ΙΙ", "Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις" και "Μετανάστευση στην Ευρώπη". Είναι Εταίρος του Πανεπιστημίου της Βόννης, διδάσκων στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και συνεργάτης του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Τα κύρια ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στα επιστημονικά πεδία της Διεθνούς Μετανάστευσης, της Μεταφοράς Τεχνολογίας και της Οικονομίας των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Γεράσιμος Κουζέλης

Ο Γεράσιμος Κουζέλης, αναπληρωτής καθηγητής Επιστημολογίας και Κοινωνιολογίας της Γνώσης, γεννήθηκε στην Αθήνα το 1953 και σπούδασε Κοινωνιολογία, Φιλοσοφία και Πολιτική Επιστήμη στα Πανεπιστήμια του Μάρμπουργκ και της Φραγκφούρτης. Έχει ασχοληθεί ερευνητικά και συγγραφικά με την Κριτική Θεωρία, την κοινωνιολογία της γνώσης, την επιστημολογία των κοινωνικών επιστημών, τις μορφές εξουσίας στις καθημερινές σχέσεις, τη φτώχεια και το ρατσισμό. Τελευταία του δημοσιευμένη εργασία: ο τόμος που επιμελήθηκε με τίτλο *Γραφή και Ανάγνωση. Για τη χρήση της γλώσσας στις επιστήμες*.

Κώστας Κωστής

Ο Κώστας Κωστής είναι Καθηγητής Νεώτερης Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και την Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales στο Παρίσι, όπου και υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή. Έχει συμμετάσχει σε πολλά ερευνητικά προγράμματα και έχει σημαντικό αριθμό δημοσιεύσεων.

Χρήστος Λυριντζής

Ο Χρήστος Λυριντζής είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Πολιτική Επιστήμη και Νομικά στην Αθήνα και εν συνεχεία Πολιτική Επιστήμη στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (London School of Economics), όπου και υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή. Έχει δημοσιεύσει εργασίες για τα Πολιτικά κόμματα, την ελληνική πολιτική, την πολιτική επικοινωνία και τη συγκριτική πολιτική. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τη συγκριτική μελέτη των Βαλκανικών χωρών καθώς και θέματα σύγχρονης πολιτικής θεωρίας. Από τον Ιούνιο του 2003 ανέλαβε καθήκοντα Διευθυντή και Προέδρου του Δ.Σ. του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ).

Αντώνης Μακρυδημήτρης

Καθηγητής Διοικητικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε νομικά και πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές (LL.M, Ph.D) με υποτροφία εξωτερικού του ΙΚΥ στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Ως υπότροφος του ιδρύματος Fulbright διετέλεσε το 1992 επισκέπτης ερευνητής (Research Fellow) στα πανεπιστήμια Princeton των ΗΠΑ, Cambridge και Λονδίνου της Αγγλίας. Έχει διατελέσει μέλος Επιτροπών Εμπειρογνομόνων και συντάκτης Εκθέσεων για τον Εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και μέλος επιστημονικών σωματείων και οργανισμών. Έχει γράψει βιβλία, μελέτες και άρθρα σε θέματα δημόσιας διοίκησης, δημόσιας πολιτικής και κοινωνικής θεωρίας. Γεννήθηκε στην Κόρινθο το 1955, ζει και εργάζεται στην Αθήνα, είναι παντρεμένος με την φιλόλογο Αυγή - Άννα Μάγγελ (Ph.D) και έχει δύο παιδιά.

Ναπολέων Μαραβέγιας

Γεννήθηκε το 1955. Έχει πτυχίο Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Αθηνών, πτυχία D.E.A. και Doctorat d'Etat στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και την Οικονομική Επιστήμη Univ. de Grenoble II. Από το 1997 ήταν καθηγητής στο Τμήμα Γεωργικής Οικονομίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, από το 2000 είναι καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 1995 κάτοχος Ευρωπαϊκής Έδρας Jean Monnet, από το 1997 μέλος Επιστημονικού Συμβουλίου του ΕΚΕΜ, από το 1999 πρόεδρος του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας. Το 2001 τιμήθηκε με το παράσημο του Ιππότη της Τάξεως της Αγροτικής Αξίας της Γαλλικής κυβέρνησης. Το τελευταίο του βιβλίο είναι: Ν. Μαραβέγιας (Επιμ.) *Η ελληνική γεωργία προς το 2010*, εκδ. Παπαζήση. Περισσότερα από 30 άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Μιλάει γαλλικά και αγγλικά.

Γεώργιος Μαυρογορδάτος

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1945. Πτυχίο Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών (1967) και Πτυχίο Νομικής (1969) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μ.Α. Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Purdue (1972). Ph.D. Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Καλιφόρνιας, Berkeley (1979). Για το βιβλίο του *Stillborn Republic* τιμήθηκε το 1984 με το Woodrow Wilson Foundation Award, ανώτατη διάκριση της Αμερικανικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης. Το τελευταίο βιβλίο του είναι *Ομάδες Πίεσης και Δημοκρατία*, Αθήνα: Πατάκης, 2001.

Αναστάσιος - Ιωάννης Μεταξάς

Ο Γιάννης Μεταξάς σπούδασε Νομικά και Πολιτικές Επιστήμες στην Αθήνα και το Aix-en-Provence. Αριστούχος διδάκτωρ των Πολιτικών Επιστημών (1970) και της "Πολιτικής Επιστήμης" (doctorat d'Etat, 1972). Βραβείο της πόλης της Προβηγκίας και χρυσό μετάλλιο της Νομικής Σχολής. Διευθυντής του Εργαστηρίου Πολιτικής Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει στα Πανεπιστήμια του Aix-en-Provence, Μασσαλίας, Παρισιού, Βενετίας και Βουδαπέστης. Το 1982 εισηγήθηκε την ίδρυση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών και εξελέγη Πρόεδρος του Τμήματος. Εκπροσωπεί το Συμβούλιο της Ευρώπης στις Μόνιμες Συνδιασκέψεις στη Σιένα και στο Παρίσι. Διευθυντής του *Ευρωπαϊκού Λεξικού Πολιτικής Επικοινωνίας* και της σειράς "Βιβλιοθήκη Πολιτικής Επικοινωνίας". Έχει διατελέσει Πρόεδρος του ΔΣ της ΕΡΤ, της Ελληνικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης και του ΕΚΚΕ.

Αλέξης Μητρόπουλος

Ο Αλέξης Μητρόπουλος είναι πτυχιούχος της Νομικής, της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών καθώς και της Παντείου. Γεννήθηκε το 1952 στον Πύργο της Ηλείας. Μεταπτυχιακές σπουδές πραγματοποίησε σε διάφορες χώρες της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης. Έχει ειδικευτεί σε θέματα Συγκριτικού Εργατικού και Συνδικαλιστικού Δικαίου, Εργασιακών Σχέσεων, Διεθνούς Εργατικού Κινήματος και Αυτοδιαχείρισης. Ο Αλέξης Μητρόπουλος έχει πλούσια κοινωνική δράση. Από μαθητής Γυμνασίου διώχθηκε για τις δημοκρατικές του ιδέες. Ως φοιτητής της Νομικής Σχολής Αθηνών, στη διάρκεια της δικτατορίας, φυλακίστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα και βασανίστηκε από τα Σώματα Ασφαλείας του δικτατορικού καθεστώτος. Είναι Επίκουρος Καθηγητής και διδάσκει το μάθημα των Εργασιακών Σχέσεων και Θεσμών στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και είναι Νομικός Σύμβουλος πολλών συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Κωνσταντίνα Μπότσιου

Η Κωνσταντίνα Μπότσιου σπούδασε Ιστορία και Διεθνείς Σχέσεις στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Tübingen. Το 1998 αναγορεύθηκε διδάκτωρ Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας από το Πανεπιστήμιο Tübingen (με άριστα). Εργάστηκε ως ερευνήτρια και τιμήθηκε με υποτροφίες και ακαδημαϊκές διακρίσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Σήμερα είναι Ειδική Επιστήμων του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διδάσκει επίσης στα ΠΜΣ "Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Σπουδές" και "Master's Degree in Southeast European Studies" του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόσφατες δημοσιεύσεις: "Καραμανλής, Ντε Γκωλ και η Σύνδεση Ελλάδας-ΕΟΚ", στο: *Ντε Γκωλ και Καραμανλής*, (Πατάκης 2001), "Οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, 1974-2000", στο: *Η Ελλάδα και το Ευρωπαϊκό μέλλον της Τουρκίας* (μαζί με Π. Καζάκο et al), (Σιδέρης 2001).

Ηλίας Νικολακόπουλος

Ο Ηλίας Νικολακόπουλος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Εκλογικής Κοινωνιολογίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Μαθηματικά στην Αθήνα, τη Λωζάννη και το Παρίσι και υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή στην Πολιτική Επιστήμη στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Εργάστηκε στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και είχε την ευθύνη για τη διεξαγωγή, ανάλυση και παρουσίαση πληθώρας εμπειρικών ερευνών σε θέματα Πολιτικής Κοινωνιολογίας.

Μάρω Παντελίδου-Μαλούτα

Η Μάρω Παντελίδου Μαλούτα έχει σπουδάσει Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία στα Πανεπιστήμια της Λωζάννης, της Γενεύης και των Παρισίων (Paris I) και είναι διδάκτωρ της E.H.E.S.S. (1980). Κεντρικό αντικείμενο της επιστημονικής της διερεύνησης αποτελούν οι πολιτισμικές συνιστώσες της πολιτικής διαδικασίας και ιδιαίτερα η διαδικασία διαμόρφωσης και οι τρόποι έκφρασης της πολιτικής ταυτότητας των υποκειμένων. Στις μελέτες της ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στο σύστημα σχέσεων των φύλων. Έχει δημοσιεύσει τέσσερα βιβλία και πολλά επιστημονικά άρθρα. Στο τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, όπου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, διδάσκει τα μαθήματα "Πολιτική Συμπεριφορά", "Πολιτική Ανάλυση και Φεμινιστική Θεωρία", ενώ στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών διδάσκει το μάθημα "Φύλο και Θεωρία της Δημοκρατίας". Στις δημοσιεύσεις της περιλαμβάνεται και το *Γυναίκες και Πολιτική*, Αθήνα: Gutenberg, 1992.

Ειρήνη-Ροζαλίνα Παπαγαλάνη-Καλαφάτη

Η Ειρήνη-Ροζαλίνα Παπαγαλάνη-Καλαφάτη είναι πτυχιούχος της Νομικής Σχολής, κάτοχος των D.U.E.L., Licence και Maîtrise Κοινωνιολογίας, Paris V, Sorbonne, κάτοχος D.E.A. στην Κοινωνική Ανθρωπολογία της Ecole Pratique des Hautes Etudes en Sciences Sociales, και κάτοχος Diplôme στην Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης του Ινστιτούτου του Παρισιού I.R.F.E.D.. Σπούδασε επίσης Εθνολογία στη Χαϊδελβέργη και στο Μόναχο, και Φιλοσοφία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Δημοσιεύσεις της αναφέρονται στην έρευνα του αγροτικού κόσμου, στις ενδοοικογενειακές σχέσεις, στις πολιτισμικές συγκρούσεις και στις μετακινήσεις πληθυσμών. Διδάσκει Κοινωνική Ανθρωπολογία, Ανθρωπολογία της Ανάπτυξης και Ανάλυση των Αγροτικών Κοινωνιών. Τελευταίο κείμενο υπό δημοσίευση: *Βόνιτσα, μια επαρχιακή πόλη στον 20ό αιώνα*, Σεπτ. 2000.

Γιώργος Παπαδημητρίου

Σπούδασε νομικά στα Πανεπιστήμια Θεσσαλονίκης (1962-1968), Χαϊδελβέργης (1968-1972) και Παρισίων (1977-1978). Διδάκτορας Νομικής (1972 - Χαϊδελβέργη). Από το 1975 έως το 1979 Επιμελητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Καθηγητής έπειτα του Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Θράκης (1979-1984) και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (από το 1984). Από το 1996 Νομικός Σύμβουλος του Πρωθυπουργού και μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Υπουργείου Εξωτερικών. Εκπρόσωπος του Πρωθυπουργού στη Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κατάρτιση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

Χρήστος Ροζάκης

Καθηγητής του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια του Λονδίνου και Illinois (ΗΠΑ), από το οποίο έλαβε το διδακτορικό του. Είναι δικαστής και αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Διετέλεσε πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων.

Καλλιόπη Σπανού

Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Πανεπιστήμιο της Πικαρδίας (Γαλλία) (Doctorat d'Etat Science Politique - Science Administrative). Από το 1989 διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν: σχέσεις διοίκησης-πολιτικής και διοίκησης-δημοκρατίας, δημόσιες πολιτικές (διοικητικός εκσυγχρονισμός, περιβάλλον), διοίκηση και ευρωπαϊκή ολοκλήρωση κ.λπ. Οι δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν: *Διοίκηση, Πολίτες και Δημοκρατία*, εκδόσεις Παπαζήση, 2000.

Μιχάλης Σπουρδαλάκης

Γεννήθηκε το 1954 και σπούδασε δημόσιο δίκαιο και πολιτική επιστήμη στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συνέχισε τις σπουδές του στον Καναδά όπου και δίδαξε σε πανεπιστήμια του Οντάριο και του Κεμπέκ. Από το 1991 διδάσκει πολιτική κοινωνιολογία στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα τρέχοντα ερευνητικά του ενδιαφέροντα στρέφονται γύρω από ζητήματα της θεωρίας των πολιτικών κομμάτων, ελληνικής πολιτικής, θεωριών του κράτους, ευρωπαϊκής αριστεράς καθώς και μιας σειράς ζητημάτων που προκύπτουν ως αποτέλεσμα των μετασχηματισμών που σημειώνονται στο πρότυπο κοινωνικής οργάνωσης. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής της Ελληνικής Επιθεώρησης Πολιτικής Επιστήμης και μέλος της συντακτικής ομάδας του *Socialist Register* (London, Merlin Press).

Ενδεικτική εργογραφία:

Το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Προκλήσεις και προοπτικές, Αθήνα, ΙΣΤΑΜΕ, 2001.

ΠΑΣΟΚ. Κόμμα - κράτος - κοινωνία, Αθήνα, Πατάκης, 1998.

Για τη θεωρία και τη μελέτη των πολιτικών κομμάτων, Αθήνα, Εξάντας, 1990.

The Rise of the Greek Socialist Party, London & New York, Routledge, 1998.

Γιώργος Σωτηρέλης

Σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Επιστημονικός συνεργάτης του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών 1983 - 1988. Διδάκτορας του ίδιου Τμήματος του 1988. Λέκτορας του ίδιου Τμήματος 1988 - 1993. Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών 1993 - 2000. Αναπληρωτής Καθηγητής του ίδιου Τμήματος από τον Νοέμβριο του 2000. Προϊστάμενος του Τμήματος Κοινοβουλευτικών Ερευνών και Μελετών της Βουλής των Ελλήνων από το 1998. Διδάσκει Συνταγματικό Δίκαιο και Συνταγματική Ιστορία. Τελευταία του έργα: *Σύνταγμα και Δημοκρατία στην εποχή της "παγκοσμιοποίησης"* Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν.Σάκκουλας, 2000 και *Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Προκλήσεις και προοπτικές μετά την Συνταγματική Αναθεώρηση*, Αθήνα: εκδ. Προσκήνιο, 2002.

Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο Αθηνών και Κοινωνιολογία στο London School of Economics (M.Sc.) και στο Πανεπιστήμιο Yale (M.A., M.Phil., Ph.D.), με έμφαση στην ανάλυση της κρατικής γραφειοκρατίας, των κομμάτων και των οργανώσεων. Έλαβε το διδακτορικό του το 1991. Έχει διδάξει ως ειδικός επιστημονας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης) και στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Κοινωνιολογίας), καθώς και ως επισκέπτης καθηγητής στο Instituto Juan March de Estudios e Investigaciones της Μαδρίτης. Από το 1998 διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Είναι συντονιστής έκδοσης του περιοδικού *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*. Η τελευταία του δημοσίευση είναι το βιβλίο *Η κορυφή του πελατειακού κράτους*, Αθήνα: εκδ. Ποταμός, 2001.

Γιάννης Τασόπουλος

Ο Γιάννης Τασόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1963. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1986, με άριστα. Έλαβε το L.L.M. το 1987 και το διδακτορικό του το 1989 από το Πανεπιστήμιο Duke των Ηνωμένων Πολιτειών. Εξελέγη λέκτορας του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1997. Έχει δημοσιεύσει πολλές μελέτες και δύο μονογραφίες *The Constitutional Problem of Subversive Advocacy in the United States of America and Greece* (1993) και *Το Ηθικοπολιτικό Θεμέλιο του Συντάγματος* (2001).

Νικόλαος Χ. Τάσης

Σπούδασε Νομικά και Πολιτικές Επιστήμες στην Ελλάδα, και Κοινωνιολογία στις Ηνωμένες Πολιτείες όπου και έλαβε το διδακτορικό του δίπλωμα στο σχετικό κλάδο. Δίδαξε επί σειρά ετών στο Syracuse University και στο State University of New York. Είναι μέλος διεθνών κοινωνιολογικών οργανώσεων, έχει συμμετάσχει σε πλείστα επιστημονικά συνέδρια, έχει δημοσιεύσει άρθρα σε ξενόγλωσσες και ελληνικές επιθεωρήσεις, και μια σειρά βιβλίων τα οποία έχουν υιοθετηθεί ως εγχειρίδια σε διάφορες σχολές των ελληνικών πανεπιστημίων. Τα στοχαστικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την κοινωνιολογική θεωρία, την πολιτιστική κοινωνιολογία, την κοινωνιολογία του δικαίου και την κοινωνιολογία της γνώσης. Το τελευταίο του έργο είναι η επιμέλεια μιας ανθολογίας, *Max Weber: Ερμηνευτικά Κείμενα*, Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας, 1999. Συνιδρυτής και πρώτος διευθυντής του Εργαστηρίου για την Μελέτη της Μετανάστευσης και Διασποράς (Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ).

Μιχάλης Ι. Τσινισιζέλης

Ο Μ. Ι. Τσινισιζέλης γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στην Ελλάδα και τη Μ. Βρετανία και έλαβε το διδακτορικό του Δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Manchester το 1985. Έχει δημοσιεύσει εκτεταμένα -πάνω από 120 δημοσιεύσεις- στην Ελλάδα και το εξωτερικό σε θέματα Ευρωπαϊκής Πολιτικής, Θεωρίας Ενοποίησης και Συγκριτικής Πολιτικής. Από το 2002 είναι Πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Οι πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις του: *Quo Vadis Europa?*, Σύγχρονες Ακαδημαϊκές και Επιστημονικές Εκδόσεις 2001, 508 σελ. και αφορά στις Θεωρίες της Ενοποίησης και στη Συνθήκη της Νίκαιας και *Theory and Reform in the European Union*, Manchester University Press 2003.

Κωνσταντίνος Τσουκαλάς

Ο Κωνσταντίνος Τσουκαλάς σπούδασε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στα Πανεπιστήμια της Χαϊδελβέργης, του Μονάχου, των Παρισίων και του Yale. Είναι καθηγητής της Κοινωνιολογίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Λουκάς Τσούκαλης

Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο του Μάντσεστερ, στο Κολέγιο της Ευρώπης και στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης από όπου έλαβε και το διδακτορικό του δίπλωμα. Δίδαξε πολλά χρόνια σε διάφορα πανεπιστήμια του εξωτερικού, περιλαμβανομένων του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, του Κολεγίου της Ευρώπης, της Οικονομικής Σχολής του Λονδίνου και του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας. Καθηγητής Ευρωπαϊκής Οργάνωσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών από το 1990. Διετέλεσε Πρόεδρος του Ελληνικού Κέντρου Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ). Πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) από το 2001. Συγγραφέας πολλών βιβλίων και άρθρων. Το πιο πρόσφατο βιβλίο του με τίτλο *What Kind of Europe?* εκδόθηκε το 2003 από το Oxford University Press.

Κωνσταντίνος Υφαντής

Γεννήθηκε στη Λαμία το 1965 και σπούδασε Νομικά στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Διεθνείς Σχέσεις στο Τμήμα Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Bradford από όπου και αναγορεύθηκε διδάκτορας το 1993. Εργάστηκε ως Λέκτορας στα Πανεπιστήμια του Bradford (1991-1993) και Portsmouth (1993-1995). Διετέλεσε Επιστημονικός Συνεργάτης του Γραφείου Ελληνικής Προεδρίας της ΔΕΕ στο Υπουργείο Εξωτερικών (1997-1998). Είναι επίκουρος Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μεταξύ των πρόσφατων δημοσιεύσεων το: *Theory and Reform in the European Union*, Manchester: Manchester University Press, 1999 (με τους Μ. Τσινισιζέλη, Δ. Χρυσόχου, Σ. Σταυρίδη).

Γιάννης Υφαντόπουλος

Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Πολιτικής. Έλαβε το διδακτορικό δίπλωμα (D. Phil) από το Πανεπιστήμιο York της Αγγλίας. Συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς όπως ο Ο.Ο.Σ.Α., η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat). Έχει συμμετάσχει σε αποστολές στη Ρωσία, Αλβανία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Μολδαβία, Καζακστάν, Αζερμπαϊτζάν, Πολωνία κ.α. Μελέτες του έχουν δημοσιευθεί σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά στην αγγλική, γαλλική, ισπανική, ρωσική, ρουμανική και αζέρικη γλώσσα. Η πλέον πρόσφατη δημοσίευσή του είναι: *The changing face of poverty and the welfare state in E.U. and Greece. A comparative analysis.*

Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας

Ο Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Σπούδασε Νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Βρέμης, όπου και απέκτησε το διδακτορικό του δίπλωμα (1989). Έχει διατελέσει προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, συνεργάτης της ύπατης Αρμοστείας του Ο.Η.Ε. για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν το Δημόσιο Δίκαιο, την προστασία του περιβάλλοντος, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και γενικά τη Διοίκηση.

Δημήτρης Χριστοφιλόπουλος

Σπούδασε νομικές και πολιτικές επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στους Θεσμούς και την Πολιτική Χωροταξίας και Πολεοδομίας (Πολιτιστικό-Ανθρωπογενές Περιβάλλον) στη Γαλλία και Μ. Βρετανία. Διδάσκει στο Τμήμα τα μαθήματα: "Εισαγωγή στο Δίκαιο" και "Θεσμοί και Πολιτική Χωροταξίας - Πολεοδομίας".

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης

Γεννήθηκε το 1960 στην Αθήνα. Το 1983 απεφοίτησε από το Τμήμα Νομικής Αθηνών. Το 1989 ανακηρύχθηκε διδάκτορας του ίδιου Τμήματος με το βαθμό "άριστα". Από το 1986 είναι δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Κατά την περίοδο 1990-1991 εργάστηκε στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών. Το 1991 εξελέγη Λέκτορας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, το 1995 Επίκουρος Καθηγητής και το 1999 Αναπληρωτής Καθηγητής. Το έργο του υπάγεται στο πεδίο του Διοικητικού Δικαίου, της Διοικητικής Δικονομίας και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.